

DIAGNOZA ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Dla Gminy Kłodawa

Kłodawa, 2016

Niniejsze opracowanie powstaje dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej

OPRACOWALI:

mgr inż. Dariusz Kałużny

inż. Daria Jarońska

mgr inż. Katarzyna Korzeniewska

mgr Justyna Tomczak

ADRES BIURA:

NUVARRO Sp. z o. o.

ul. Reymonta 23, Posada

62-530 Kazimierz Biskupi

tel. (63) 233 00 15

e-mail: biuro@nuvarro.pl

www.nuvarro.pl

SPIS TREŚCI

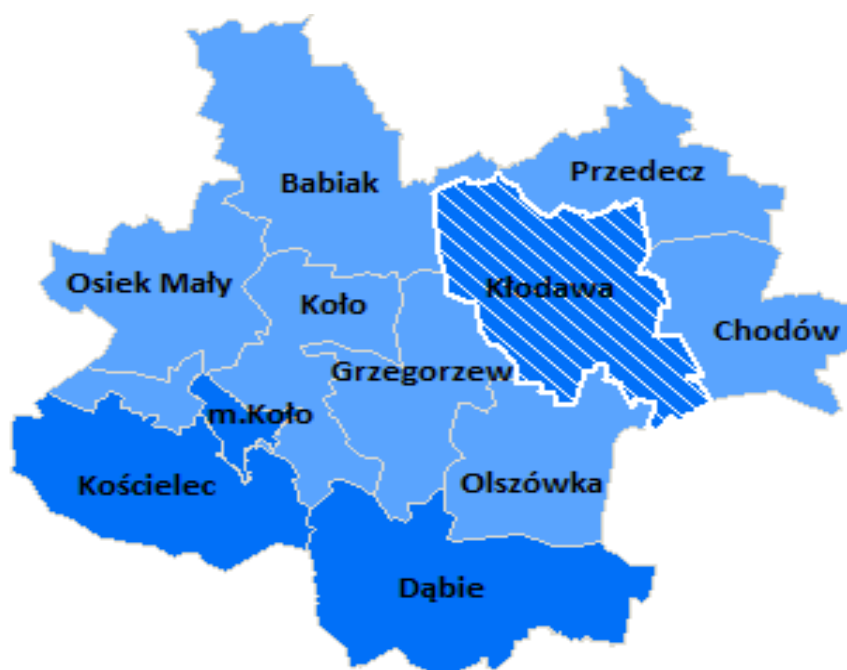
Spis treści.....	3
1. Położenie geograficzne	5
2. Sfera społeczna	9
2.1. Demografia	9
2.2. Bezrobocie	19
2.3. Ubóstwo, bezdomność	23
2.4. Uzależnienia.....	27
2.5. Przemoc	28
2.6. Bezpieczeństwo	28
2.7. Edukacja.....	30
2.8. Aktywność obywatelska	33
2.9. Kultura i turystyka.....	43
2.10. Badanie ankietowe	45
2.11. PODSUMOWANIE	47
3. Sfera gospodarcza	51
3.1. Rynek pracy	51
3.2. Turystyka	57
3.3. Badanie ankietowe	58
3.4. PODSUMOWANIE	60
4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	62
4.1. Infrastruktura wodociągowa	63
4.2. Infrastruktura kanalizacyjna	64
4.3. Zaopatrzenie w ciepło	67
4.4. Sieć gazowa.....	68
4.5. Transport i komunikacja	69
4.6. Telekomunikacja.....	73
4.7. Ochrona zdrowia	74
4.8. Dostępność sklepów	74
4.9. Dziedzictwo kulturowe i zabytki	74
4.10. Badanie ankietowe	82
4.11. PODSUMOWANIE	83
5. Sfera techniczna	87

5.1.	Mieszkalnictwo	87
5.2.	Budynki użyteczności publicznej	91
5.3.	Odnawialne źródła energii.....	92
5.4.	Badanie ankietowe	99
5.5.	PODSUMOWANIE	100
6.	Sfera środowiskowa	102
6.1.	Podział powierzchni geodezyjnej gminy według kierunków wykorzystania.....	102
6.2.	Środowisko przyrodnicze i warunki klimatyczne.....	103
6.3.	Złoża naturalne w gminie Kłodawa	107
6.4.	Gospodarka odpadami	108
6.5.	Emisja CO ₂	111
6.6.	Badanie ankietowe	121
6.7.	PODSUMOWANIE	122
7.	Spis rysunków	125
8.	Spis tabel.....	127
9.	Spis wykresów.....	129

1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Gmina Kłodawa to gmina o charakterze miejsko-wiejskim, położona we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kolskim. Centralnym ośrodkiem gminy jest miasto Kłodawa, gdzie następuje koncentracja funkcji mieszkaniowej, usługowej oraz administracyjnej. Gmina oddalona jest od miasta powiatowego Koło o 20 km, zaś od miasta wojewódzkiego Poznań o 152 km. Gmina graniczy z 5 jednostkami samorządowymi powiatu kolskiego oraz 1 jednostką samorządową powiatu łęczyckiego. Są to:

- Gmina Przedecz od północnego-wschodu,
- Gmina Chodów od wschodu,
- Gmina Olszówka od południa,
- Gmina Grzegorzew od zachodu,
- Gmina Babiak od północnego-zachodu,
- Gmina Grabów od południa (powiat łęczycki).

Rysunek 1. Położenie gminy Kłodawa na tle powiatu kolskiego

Źródło: <http://wybory2010.pkw.gov.pl>

System przestrzenny gminy, określony Statutem Gminy Kłodawa, przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Kłodawie Nr XL/250/2013 z 27 marca 2013 r. (Dz.U. Woj. Wlkp., poz. 2895

z 15.04.2013 r.), swym zasięgiem obejmuje miasto Kłodawę oraz 27 sołectw, do których należą: Bierzwienna Długa Kolonia, Bierzwienna Długa Wieś, Bierzwienna Krótka, Częstków, Dąbrówka, Dębina, Dzióbin, Głogowa, Górki, Janczewy, Kobylata, Krzykosy, Korzecznik, Leszcze, Luboniek, Łązek, Łubno, Okoleniec, Podgajew, Pomarzany Fabryczne, Rgielew, Rysiny Kolonia, Rycerzew, Słupeczka, Tarnówka, Wólka Czepowa, Zbójno. Podział ten został również przyjęty jako podział na jednostki analityczne do celów procesu rewitalizacji.

Powierzchnia gminy Kłodawa jest równa 12 893 ha, co stanowi 12,76% powierzchni powiatu kolskiego oraz 0,43% województwa wielkopolskiego.

Rysunek 2. Plan gminy Kłodawa

Źródło: wikipedia.org

Przybliżona powierzchnia poszczególnych sołectw została zawarta w poniższej tabeli.

Tabela 1. Powierzchnia sołectw

Sołectwo	Powierzchnia [ha]
Bierzwienna Długa	548,5006
Bierzwienna Długa-Kolonia	501,3305
Bierzwienna Krótka	382,6179
Częstków	642,9332

Dąbrówka	210,6867
Dębina	546,5139
Dzióbin	412,4685
Głogowa	434,4975
Górki	301,3921
Janczewy	367,2293
Kobylata	469,1677
Korzecznik	483,4959
Krzykosy	504,5433
Leszcze	336,1270
Luboniek	459,4859
Łązek	393,2197
Łubno	140,9383
Okoleniec	273,3285
Podgajew	252,5815
Pomarzany Fabryczne	483,0488
Rgielew	367,1344
Rycerzew	341,3822
Rysiny-Kolonia	572,0962
Słupeczka	296,8823
Tarnówka	186,9495
Wólka Czepowa	704,3699
Zbójno	398,1017
SUMA	11011,02
MIASTO KŁODAWA	575,5854

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy

Dokument programowy „Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego (Uszczegółowienie WRPO)” opracowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego zalicza gminę Kłodawa do obszarów: o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych, o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe, o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego, miasta oraz do obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. Oznacza to, że poziom rozwoju społeczno-gospodarczego gminy przedstawia się niekorzystnie na tle województwa wielkopolskiego.

Funkcjami dominującymi gminy są rolnictwo i górnictwo. Kluczowym miejscem pracy jest Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A. – zakład określany jako sezonowy, ze względu na specyfikę prowadzonej działalności. Decyzja o budowie kopalni zapadła jesienią 1949 r. W latach 1950-1954 zgłębiono szyby Michał i Barbara, po czym ruszyły prace poszukiwawcze. Eksploatację soli rozpoczęto w 1956 r. Jako siła pociągowa pracowało wówczas pod ziemią 40 koni. Zwierzęta pracowały pod ziemią 10 lat. Dopiero w 1966 r. uruchomiono w kopalni trakcję elektryczną. Równocześnie na powierzchni trwała rozbudowa zakładów przetwórczych soli.

Niecałe 4 km na północny zachód od kopalni wydrążono wentylacyjny szyb Chrobry. W 2007 r. w kopalni pobito rekord Guinnessa w kategorii – najniżej odbywający się koncert muzyczny na świecie. Impreza odbyła się 600 metrów pod ziemią. 7 września 2012 kopalnia uległa z powodu pożaru. Kopalnia jest udostępniana także zwiedzającym. Czynna jest tu najgłębsza na świecie podziemna trasa turystyczna na poziomie 600 metrów pod ziemią. Na poziomie 600 m, niedaleko podszybia, w solnej grocie znajduje się kaplica wykonana z soli rzeźbą Świętej Kingi – patronki górników solnych. Na ścianie kaplicy, na pamiątkowej tablicy, wyryto nazwiska 20 górników, którzy stracili życie pod ziemią. Najstarsza część kopalni w 2007 r. została wpisana do rejestru zabytków.

Gmina Kłodawa znajduje się w obszarze o potencjalnie najkorzystniejszych warunkach dla rozwoju energii odnawialnej z biomasy rolniczej, energii z siły wiatru, energii słonecznej oraz geotermalnej. Centralne położenie gminy sprawia, iż w pobliżu mieszają się trzy kultury i tradycje: Kujaw, Wielkopolski, a także Łódzi z Mazowszem.

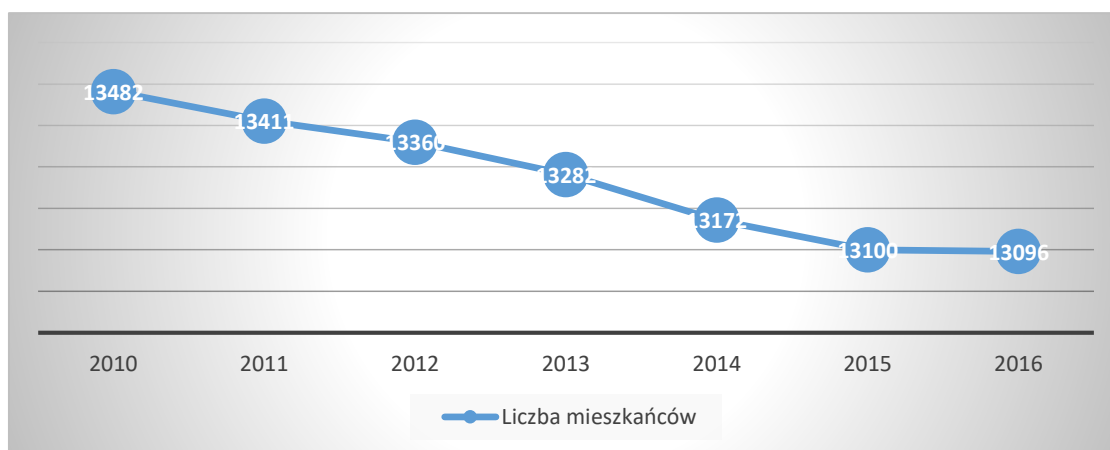
Gminę Kłodawa charakteryzuje krajobraz wiejski zwyczajny, w którym to w strukturze gruntów dominuje udział pól uprawnych, pojawia się zagrodowy charakter zabudowy, związany z prowadzeniem produkcji rolnej.

2. SFERA SPOŁECZNA

2.1.DEMOGRAFIA

Gminę Kłodawa pod koniec 2016 r. zamieszkiwało 13 096 mieszkańców, co stanowi 14,8% ludności powiatu kolskiego i 0,4% ludności województwa wielkopolskiego. Gęstość zaludnienia osiągnęła poziom 102 os / km². W ostatnich kilku latach w gminie Kłodawa odnotowywany jest spadek liczby mieszkańców. Dynamika zmian pokazuje, że liczba ta spadła o 386 osób, w ciągu 6 lat. Sytuację tę przedstawia wykres poniżej.

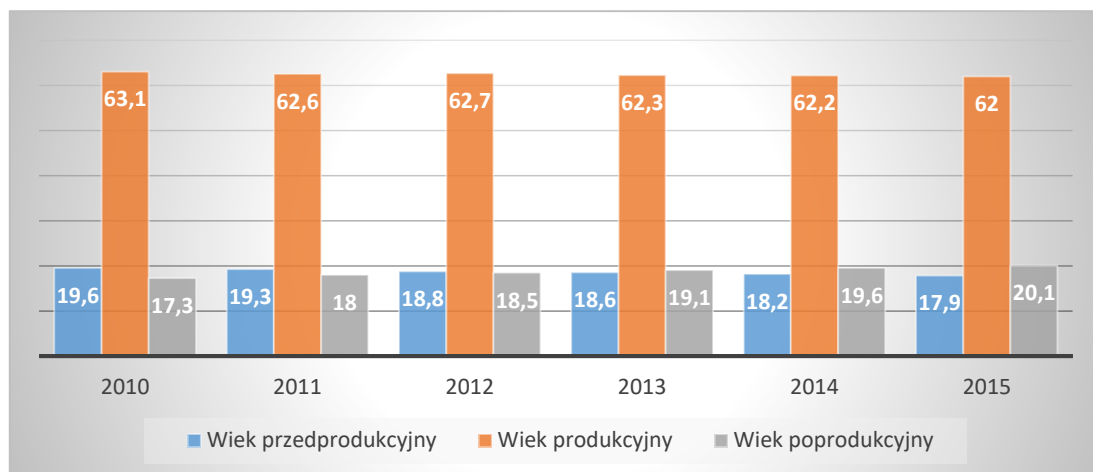

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kłodawa na przestrzeni lat 2010-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Kłodawa na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety, wskaźnik ten jest nieco niższy od średniej krajowej, gdzie na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet. Tego typu sytuacja wynika z tego, iż przeciętnie kobiety żyją dłużej aniżeli mężczyźni. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,7 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego i mieszkańców całej Polski.

62% mieszkańców gminy Kłodawa jest w wieku produkcyjnym, 17,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego na przestrzeni ostatnich pięciu lat wzrósł udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, natomiast maleje udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. To negatywne zjawisko jest zauważalne zarówno w gminie Kłodawa, jak i powiecie kolskim, województwie wielkopolskim oraz w kraju.

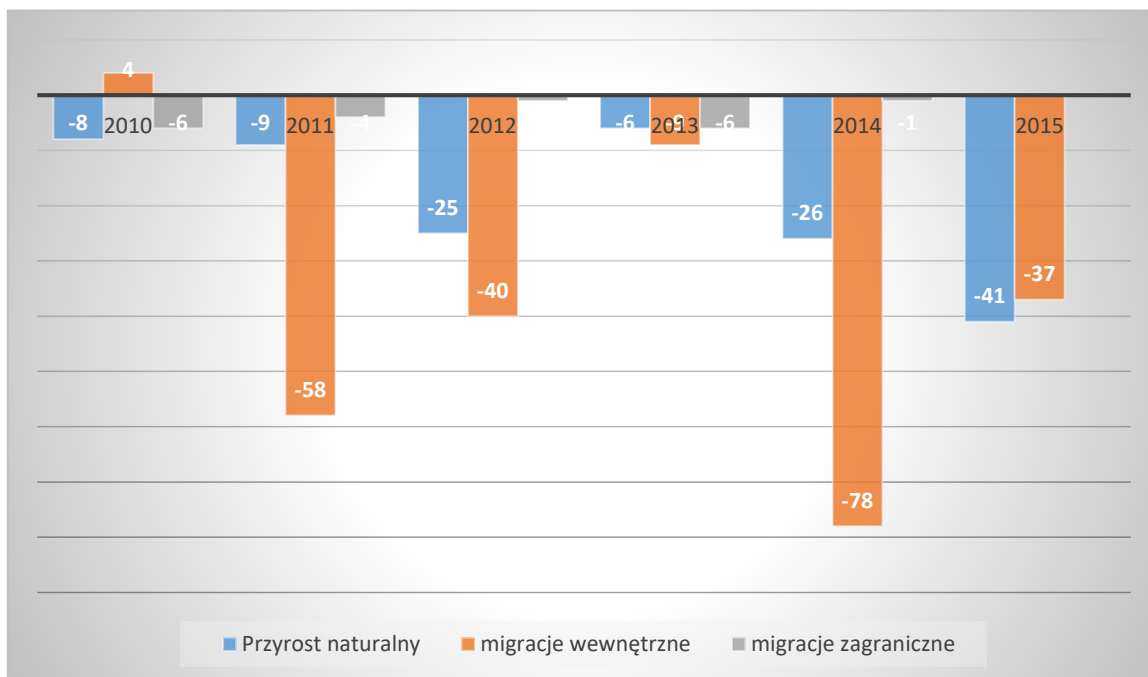
Wykres 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Mieszkańcy gminy Kłodawa zawarli w 2015 roku 82 małżeństwa, co odpowiada 6,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,4 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 27,8% mieszkańców gminy Kłodawa jest stanu wolnego, 57,7% żyje w małżeństwie, 3,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,7% to wdowy/wdowcy.

Gmina Kłodawa ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -41. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,1 na 1000 mieszkańców gminy Kłodawa. W 2015 roku urodziło się 111 dzieci, w tym 45,9% dziewczynek i 54,1% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,73 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W 2015 roku zarejestrowano 97 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 134 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Kłodawa -37. W tym samym czasie nie wystąpiły zameldowania z zagranicy i wymeldowania za granicę – daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 0.

Wykres 3. Przyrost naturalny, migracje wewnętrzne i migracje zagraniczne w gminie Kłodawa w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Kłodawa mniej więcej połowa mieszkańców zamieszkuje obszar miejski, co oznacza, że współczynnik urbanizacji wynosi około 50%.

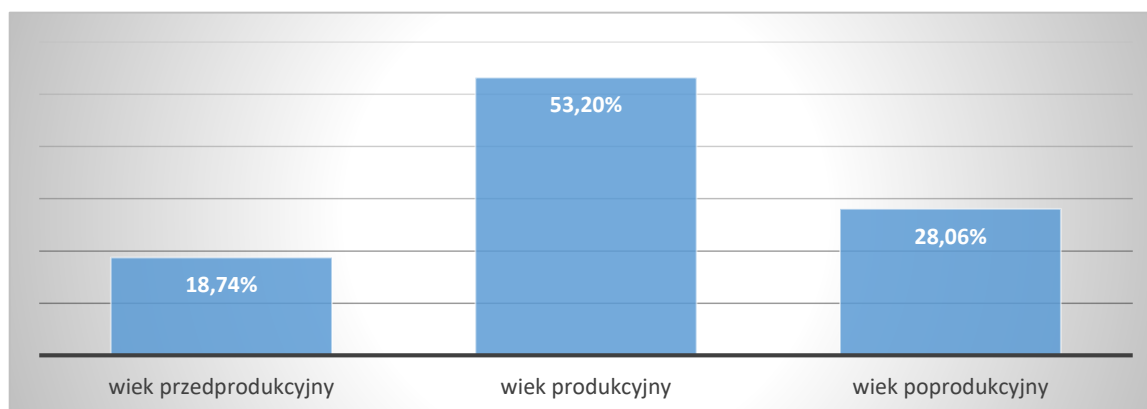
Tabela 2. Liczba ludności według sołectw w 2016 r.

Sołectwo	Liczba ludności
Bierzwienna Długa	353
Bierzwienna Długa-Kolonia	510
Bierzwienna Krótka	244
Cząstków	449
Dąbrówka	113
Dębina	291
Dzióbin	235
Głogowa	182
Górki	199
Janczewy	119
Kobylata	161
Korzecznik	202
Krzykosy	310
Leszcze	203
Luboniek	352
Łązek	191
Łubno	129
Okoleniec	159
Podgajew	386
Pomarzany Fabryczne	443
Rgielew	282

Rycerzew	153
Rysiny-Kolonia	302
Słupeczka	104
Tarnówka	187
Wólka Czepowa	141
Zbójno	128
SUMA DLA SOŁECTW	6528
MIASTO KŁODAWA	6568
SUMA DLA SOŁECTW I MIASTA KŁODAWA	13 096

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

W mieście Kłodawa zamieszkuje 6 568 osób, a na terenach wiejskich zamieszkuje 6 528 osób. W wieku przedprodukcyjnym jest 18,74% ludności, w wieku produkcyjnym 53,20%, a w wieku poprodukcyjnym jest 28,06% ludności. Sytuację tę przedstawia wykres poniżej.

Wykres 4. Rozkład ludności w danej kategorii wieku w mieście Kłodawa

Źródło: dane gminy

Rozkład ludności według ulic, przy których zamieszkują przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Liczba ludności w mieście Kłodawa według ulic

Ulica	Liczba ludności	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym na 1000 mieszkańców	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców
11 listopada	24	1	0,15	19	4	0,61
3 Maja	154	16	2,44	79	59	8,98
Adama Mickiewicza	11	2	0,30	4	5	0,76
Adama Rustejki Pińkiewicza	38	7	1,07	19	12	1,83
Akademii Krakowskiej	71	9	1,37	42	20	3,05
Al. 1 Maja	213	60	9,14	110	43	6,55

Al. 1000-lecia	84	20	3,05	48	16	2,44
Al. Tadeusza Kościuszki	4	2	0,30	2	-	-
Armii Krajowej	220	32	4,87	101	87	13,25
Barbary	156	35	5,33	83	38	5,79
Bierzwieńska	37	7	1,07	23	7	1,07
Bohaterów Września 1939 r.	1022	170	25,88	532	320	48,72
Bolesława Prusa	4	1	0,15	3	-	-
Cegielniana	165	35	5,33	94	36	5,48
Dąbska	149	29	4,42	83	37	5,63
Dolna	18	4	0,61	11	3	0,46
Elizy Orzeszkowej	90	13	1,98	67	10	1,52
Górnicza	400	65	9,90	232	103	15,68
Grunтова	84	24	3,65	45	15	2,28
Harcerska	45	5	0,76	24	16	2,44
Henryka Dąbrowskiego	210	40	6,09	106	64	9,74
Jarzębinowa	5		0,00	5	-	-
Jasna	4		0,00	2	2	0,30
Jaśminowa	24	3	0,46	20	1	0,15
Józefa Grzymskiego	303	57	8,68	134	112	17,05
Juliana Tuwima	18	2	0,30	5	11	1,67
Juliusza Słowackiego	7	1	0,15	4	2	0,30
Kardynała Stefana Wyszyńskiego	315	58	8,83	151	106	16,14
Klonowa	48	11	1,67	24	13	1,98
Kolska	62	11	1,67	32	19	2,89
Kościelna	52	8	1,22	32	12	1,83
Krępa	17	4	0,61	11	2	0,30
Krótką	16	3	0,46	7	6	0,91
Leona Kruczkowskiego	44	8	1,22	19	17	2,59
Lipowa	27	10	1,52	10	7	1,07
Łąkowa	68	15	2,28	40	13	1,98
Łęczyska	151	24	3,65	79	48	7,31
Marii Dąbrowskiej	34	3	0,46	20	11	1,67
Niezlomnych	18	2	0,30	7	9	1,37
Nowa	13	1	0,15	11	1	0,15
Ogrodowa	95	19	2,89	48	28	4,26
Pl. Wolności	79	12	1,83	50	17	2,59
Pólna	119	26	3,96	67	26	3,96
Powstańców Wielkopolskich	44	8	1,22	26	10	1,52
Poznańska	69	14	2,13	28	27	4,11
Przedeczka	154	33	5,02	79	42	6,39
Rawity Witanowskiego	13		0,00	12	1	0,15

Rolnicza	37	9	1,37	20	8	1,22
Różana	7	2	0,30	3	2	0,30
Sędziwoja z Czechła	38	7	1,07	24	7	1,07
Solna		-	0,00	-	-	-
Sportowa	6	2	0,30	2	2	0,30
Spółdzielcza	46	6	0,91	20	20	3,05
Stanisława Staszica	44	8	1,22	24	12	1,83
Stefana Żeromskiego	21	1	0,15	11	9	1,37
Stodólna	5	1	0,15	4	0	0,00
Strażacka	3	1	0,15	2	0	0,00
Szkolna	93	19	2,89	58	16	2,44
Świętego Ducha	52	12	1,83	29	11	1,67
Targowa	15	1	0,15	7	7	1,07
Toruńska	112	22	3,35	56	34	5,18
Traktorowa	72	11	1,67	39	22	3,35
Warszawska	154	25	3,81	83	46	7,00
Wąska	4	-	0,00	4	-	-
Wiejska	6	-	0,00	4	2	0,30
Władysława Broniewskiego	19	6	0,91	6	7	1,07
Władysława Jagiełły	163	30	4,57	79	54	8,22
Władysława Kapicy	389	97	14,77	203	89	13,55
Własna	4	1	0,15	3	-	-
Włocławska	40	8	1,22	22	10	1,52
Wrzosowa	21	5	0,76	9	7	1,07
Wspólna	11	4	0,61	7	-	-
Wyżynna	62	11	1,67	35	16	2,44
Zagórnicka	2	-	0,00	1	1	0,15
Zawodnia	125	26	3,96	81	18	2,74
Zielona	19	6	0,91	8	5	0,76
SUMA	6568	1231		3494	1843	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

W porównaniu do ogółu mieszkańców poszczególnych ulic, najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkuje przy ulicach: 3 Maja, Adama Rustejki Pińkiewicza, Akademii Krakowskiej, Aleje 1 Maja, Armii Krajowej, Barbary, Bohaterów Września 1939 r., Dąbskiej, Górniczej, Harcerskiej, Henryka Dąbrowskiego, Józefa Grzyskiego, Juliana Tuwima, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Leona Kruczkowskiego, Łęczyckiej, Marii Dąbrowskiej, Niezłomnych, Ogrodowej, Plac Wolności, Poznańskiej, Przedeckiej, Toruńskiej, Traktorowej, Warszawskiej, Władysława Jagiełły i Wyżynnej.

Rozmieszczenie największej liczby osób w wieku poprodukcyjnym według ulic zamieszkania przedstawia mapa poniżej.

Rysunek 3. Rozkład ludności w wieku poprodukcyjnym według ulic zamieszkania

Źródło: opracowanie własne

Urodzenia, zgony oraz wymeldowania w 2016 roku w gminie Kłodawa według sołectw przedstawia poniższa tabela. Na czerwono zaznaczono wartości negatywne, a na zielono pozytywne. Jak widać najwięcej zgonów nastąpiło w mieście Kłodawa, a następnie były sołectwa: Bierzwienna Długa, Bierzwienna Długa-Kolonia i Łązek. Jeśli chodzi o wymeldowania to najwięcej nastąpiło w mieście Kłodawa oraz w sołectwach Częstków i Luboniek.

Tabela 4. Urodzenia, zgony i wymeldowania w gminie Kłodawa według sołectw

Sołectwo	Urodzenia	Urodzenia na 1000 mieszkańców	Zgony	Zgony na 1000 mieszkańców	Wymeldowania	Wymeldowania na 1000 mieszkańców
Bierzwienna Długa	4	0,31	7	0,53	4	0,31
Bierzwienna Długa-Kolonia	7	0,53	5	0,38	4	0,31
Bierzwienna Krótka	3	0,23	4	0,31	0	0,00
Częstków	5	0,38	2	0,15	7	0,53
Dąbrówka	2	0,15	1	0,08	0	0,00
Dębina	6	0,46	2	0,15	0	0,00
Dzióbin	3	0,23	4	0,31	0	0,00

Głogowa	2	0,15	1	0,08	1	0,08
Górki	3	0,23	2	0,15	0	0,00
Janczewy	0	0,00	2	0,15	0	0,00
Kobylata	4	0,31	2	0,15	2	0,15
Korzecznik	1	0,08	0	0,00	1	0,08
Krzykosy	1	0,08	2	0,15	3	0,23
Leszcze	2	0,15	3	0,23	0	0,00
Luboniek	3	0,23	4	0,31	5	0,38
Łązek	2	0,15	5	0,38	1	0,08
Łubno	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Okoleniec	1	0,08	3	0,23	2	0,15
Podgajew	0	0,00	3	0,23	0	0,00
Pomarzany Fabryczne	4	0,31	3	0,23	0	0,00
Rgielew	3	0,23	0	0,00	1	0,08
Rycerzew	3	0,23	1	0,08	0	0,00
Rysiny- Kolonia	2	0,15	2	0,15	0	0,00
Słupczka	0	0,00	4	0,31	2	0,15
Tarnówka	1	0,08	2	0,15	2	0,15
Wólka Czepowa	3	0,23	4	0,31	2	0,15
Zbójno	2	0,15	1	0,08	0	0,00
SUMA	67		69		37	
MIASTO KŁODAWA	55	4,20	58	4,43	5	0,38

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Urodzenia, zgony oraz wymeldowania w 2016 roku w Kłodawie według ulic przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Urodzenia, zgony i wymeldowania w mieście Kłodawa według ulic

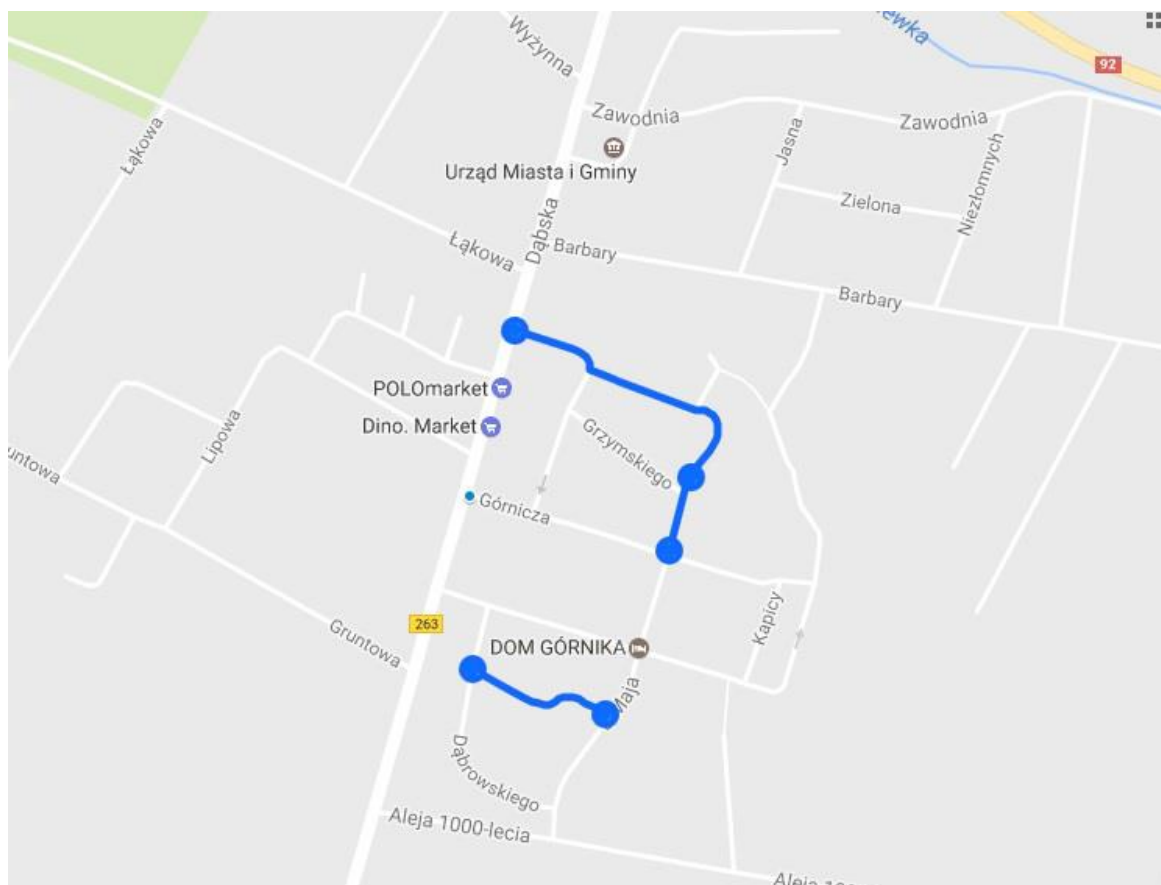
Ulica	Urodzenia	Urodzenia na 1000 mieszkańców	Zgony	Zgony na 1000 mieszkańców	Wymeldowania	Wymeldowania na 1000 mieszkańców
11 listopada	1	0,15	0	0,00	0	0,00
3 Maja	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Adama Mickiewicza	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Adama Rustejki Pińkiewicza	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Akademii Krakowskiej	0	0,00	1	0,15	0	0,00
Al. 1 Maja	0	0,00	1	0,15	0	0,00
Al. 1000-lecia	0	0,00	1	0,15	1	0,15
Al. Tadeusza Kościuszki	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Armii Krajowej	2	0,30	1	0,15	0	0,00
Barbary	0	0,00	3	0,46	0	0,00
Bierzwieńska	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Bohaterów Września 1939 r.	5	0,76	7	1,07	2	0,30
Bolesława Prusa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Cegielniana	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Dąbska	0	0,00	4	0,61	0	0,00
Dolna	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Elizy Orzeszkowej	2	0,30	1	0,15	0	0,00
Górnicza	1	0,15	6	0,91	0	0,00
Gruntowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Harcerska	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Henryka Dąbrowskiego	3	0,46	2	0,30	0	0,00
Jarzębinowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Jasna	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Jaśminowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Józefa Grzyskiego	4	0,61	2	0,30	0	0,00
Juliana Tuwima	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Juliusza Słowackiego	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Kardynała Stefana Wyszyńskiego	2	0,30	3	0,46	0	0,00
Klonowa	2	0,30	0	0,00	0	0,00
Kolska	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Kościelna	2	0,30	0	0,00	0	0,00
Krępa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Krótką	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Leona Kruczkowskiego	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Lipowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Łąkowa	0	0,00	1	0,15	0	0,00
Łęczycka	1	0,15	2	0,30	0	0,00
Marii Dąbrowskiej	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Niezlomnych	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Nowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ogrodowa	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Pl. Wolności	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Polna	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Powstańców Wielkopolskich	0	0,00	1	0,15	0	0,00
Poznańska	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Przedeczka	0	0,00	2	0,30	0	0,00
Rawity Witanowskiego	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Rolnicza	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Różana	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Sędziwoja z Czechła	3	0,46	0	0,00	0	0,00
Solna	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Sportowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Spółdzielcza	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Stanisława Staszica	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Stefana Żeromskiego	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Stodólna	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Strażacka	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Szkołna	2	0,30	0	0,00	0	0,00
Świętego Ducha	1	0,15	1	0,15	1	0,15
Targowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Toruńska	1	0,15	3	0,46	0	0,00
Traktorowa	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Warszawska	1	0,15	0	0,00	1	0,15
Wąska	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Wiejska	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Władysława Broniewskiego	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Władysława Jagiełły	0	0,00	6	0,91	0	0,00
Władysława Kapicy	8	1,22	3	0,46	0	0,00
Własna	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Włocławska	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Wrzosowa	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Wspólna	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Wyżynna	1	0,15	0	0,00	0	0,00
Zagórnicka	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Zawodnia	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Zielona	0	0,00	0	0,00	0	0,00
SUMA	55		58		5	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Jak wynika z powyższej tabeli w 2016 roku w Kłodawie odnotowano więcej zgonów niż urodzeń. Najwięcej dzieci urodziło się przy ul. Bohaterów Września 1939 r., Józefa Grzymskiego i Władysława Kapicy. Najwięcej zgonów miało miejsce przy ul. Bohaterów Września 1939 r., Górniczej i Władysława Jagiełły. Spowodowane jest to największym zagęszczeniem mieszkańców na tym obszarze ze względu na zwartą zabudowę wielorodzinnymi blokami mieszkalnymi.

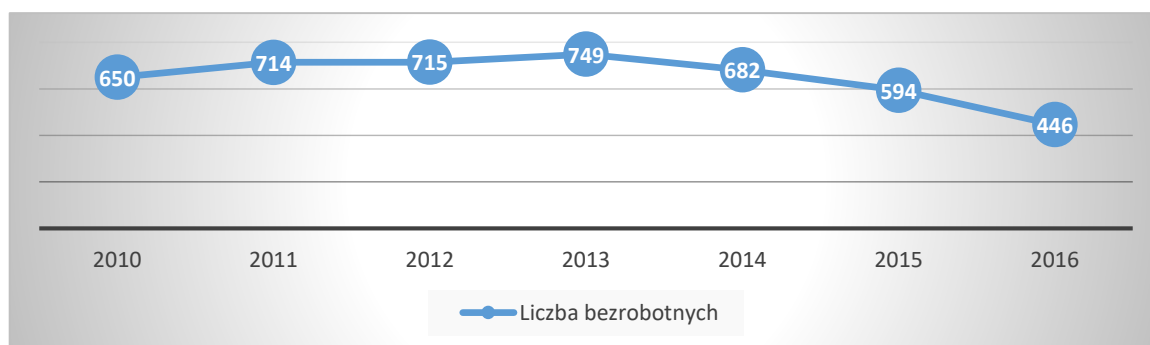

Rysunek 4. Zgony w mieście Kłodawa według ulic

Źródło: opracowanie własne

2.2.BEZROBOCIE

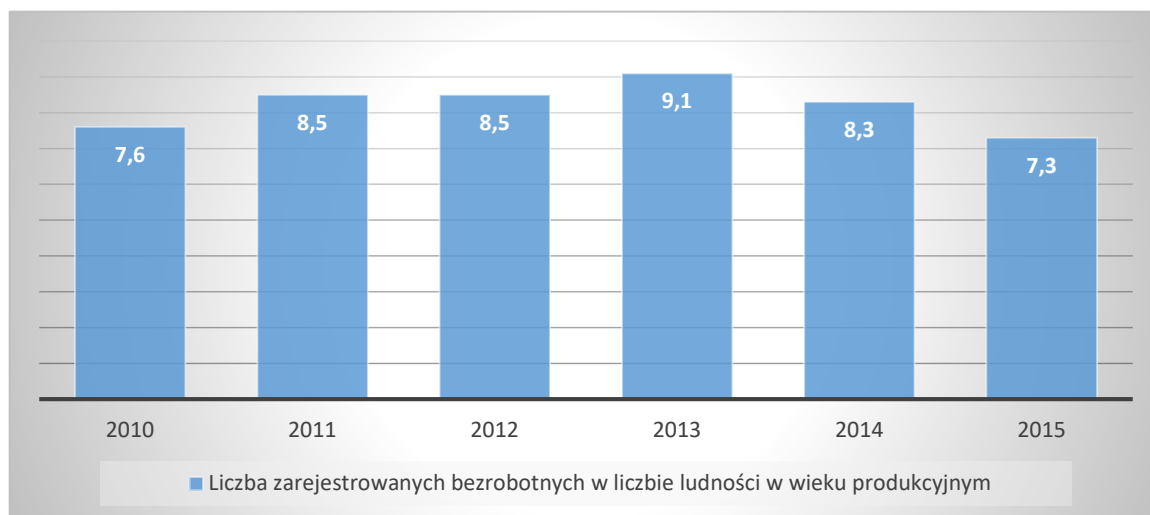
Liczba bezrobotnych w gminie Kłodawa w roku 2016 wynosiła 446 osób (3,40% mieszkańców ogółem). Liczba ta spadła od roku 2013 o 303, natomiast wcześniej (w latach 2011-2013) utrzymywał się trend wzrastający. W gminie występuje również bezrobocie ukryte, ponieważ część osób nie jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Wykres 5. Liczba bezrobotnych w gminie Kłodawa w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najbardziej miarodajną informacją o intensywności bezrobocia jest wskaźnik udziału liczby bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wartości wskaźnika wskazują, że najbardziej niekorzystna sytuacja w powiecie kolskim w 2014 roku występowała na terenie gmin Kłodawa i Babiak (8,3%). Średnia dla powiatu to 8,9%. Należy jednak podkreślić, że liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmalała od roku 2013 (9,1%) do roku 2015 (7,3%).

Wykres 6. Udział liczby zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Kłodawa w latach 2010-2015 w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według statystyk udział kobiet w strukturze osób bezrobotnych w gminie Kłodawa stanowił 67,93%, gdzie w powiecie kolskim było to 58,8%, a w województwie wielkopolskim – 57,7%.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kole wynika, że w gminie Kłodawa mieszka wiele osób długotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy) (284 osoby). 93 osoby bezrobotne nie skończyły jeszcze 25 roku życia, a 80 osób ma powyżej 50 lat. Jak widać ponad połowa mieszkańców gminy Kłodawa to osoby, które powinny zostać objęte działaniami przewidzianymi w Programie Rewitalizacji, czyli osoby do 25 roku życia i po 50 roku życia. Ponad połowa bezrobotnych zamieszkuje miasto Kłodawa.

Tabela 6. Bezrobocie w gminie Kłodawa

31.12.2016	Ogółem	Kobiety
Bezrobotni ogółem	446	303

Z prawem do zasiłku	25	13
Niepełnosprawne	23	9
Do 25 roku życia	93	68
Powyżej 50 roku życia	80	37
Długotrwale bezrobotni	284	201

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kole

Dane dotyczące liczby bezrobotnych w poszczególnych sołectwach przedstawia poniższa tabela. Jak widać w mieście Kłodawa mieszka więcej osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych niż w pozostałych sołectwach razem.

Tabela 7. Bezrobotni w poszczególnych sołectwach

Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych	Bezrobotni na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Długotrwale bezrobotni na 1000 mieszkańców
Cząstków	23	1,76	17	1,30
Dąbrówka	7	0,53	4	0,31
Janczewy	7	0,53	6	0,46
Korzecznik	9	0,69	5	0,38
Luboniek	9	0,69	6	0,46
Pomarzany Fabryczne	13	0,99	9	0,69
Rgielew	11	0,84	10	0,76
Tarnówka	9	0,69	3	0,23
SUMA	88		60	
MIASTO KŁODAWA	262	20,01	169	12,90

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kole

Sytuację dotyczącą bezrobocia w mieście Kłodawa przedstawia tabela poniżej.

Tabela 8. Bezrobotni w Kłodawie

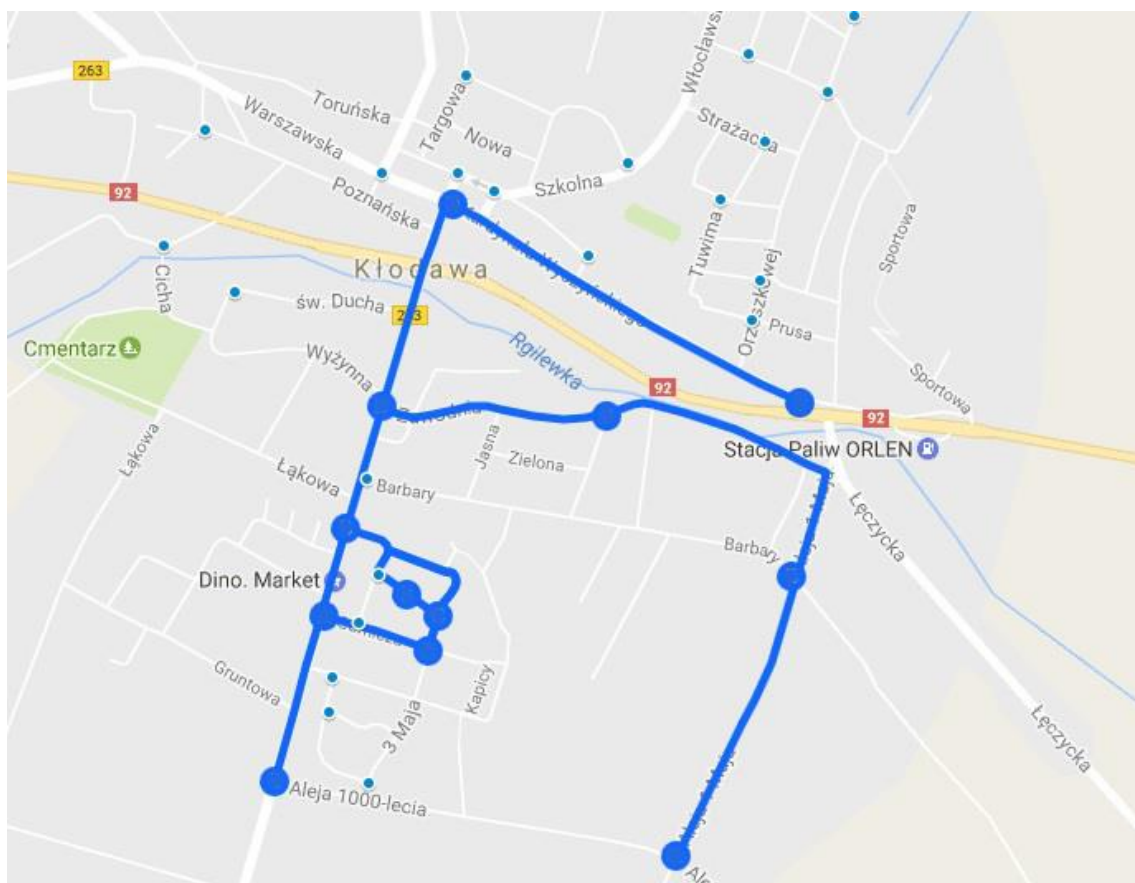
Ulica	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni na 1000 mieszkańców	Długotrwale	Długotrwale bezrobotni na 1000 mieszkańców
3 Maja	5	0,76	4	0,61
Al. 1 Maja	17	2,59	10	1,52
Al. 1000-lecia	5	0,76	2	0,30
Armii Krajowej	6	0,91	4	0,61
Barbary	5	0,76	2	0,30
Bohaterów Września 1939 r.	31	4,72	19	2,89
Dąbska	12	1,83	9	1,37
Elizy Orzeszkowej	7	1,07	5	0,76
Górnicza	16	2,44	8	1,22
Henryka Dąbrowskiego	6	0,91	4	0,61
Józefa Grzymalskiego	13	1,98	9	1,37

Kardynała Stefana Wyszyńskiego	19	2,89	13	1,98
Łęczycka	9	1,37	4	0,61
Przedeczka	7	1,07	5	0,76
Warszawska	6	0,91	3	0,46
Władysława Jagiełły	6	0,91	4	0,61
Władysława Kapicy	8	1,22	5	0,76
Zawodnia	12	1,83	10	1,52
SUMA	262		169	

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kole

Dyrektor PUP w Kole, zwraca uwagę na to, że dane dotyczące miasta Kłodawy (a w szczególności ulic) należy traktować w przybliżeniu. System SyriuszSTD, na którym Powiatowy Urząd Pracy w Kole wykonuje zestawienia statystyczne, nie dysponuje gotowymi formularzami sprawozdań bezrobocia według ulic danych miejscowości. W tabeli wymieniono tylko te ulice, gdzie udział bezrobotnych jest znaczący (powyżej 5 osób).

Jak wynika z powyżej tabeli najwięcej bezrobotnych zamieszkuje przy ulicach: Al. 1 Maja, Bohaterów Września 1939 r., Dąbskiej, Górniczej, Józefa Grzymskiego, Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Zawodniej. Mamy tam też do czynienia z sytuacją, gdzie minimum połowa bezrobotnych ma status osoby długotrwale bezrobotnej. Rozkład tego problemu według ulic przedstawia mapa poniżej.

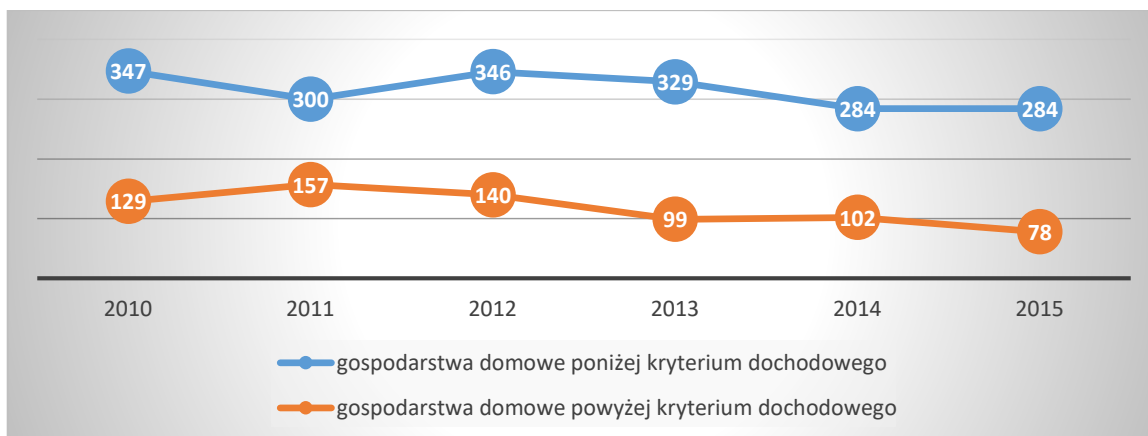

Rysunek 5. Rozkład największej liczby osób bezrobotnych w Kłodawie według ulic

Źródło: opracowanie własne

2.3. UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ

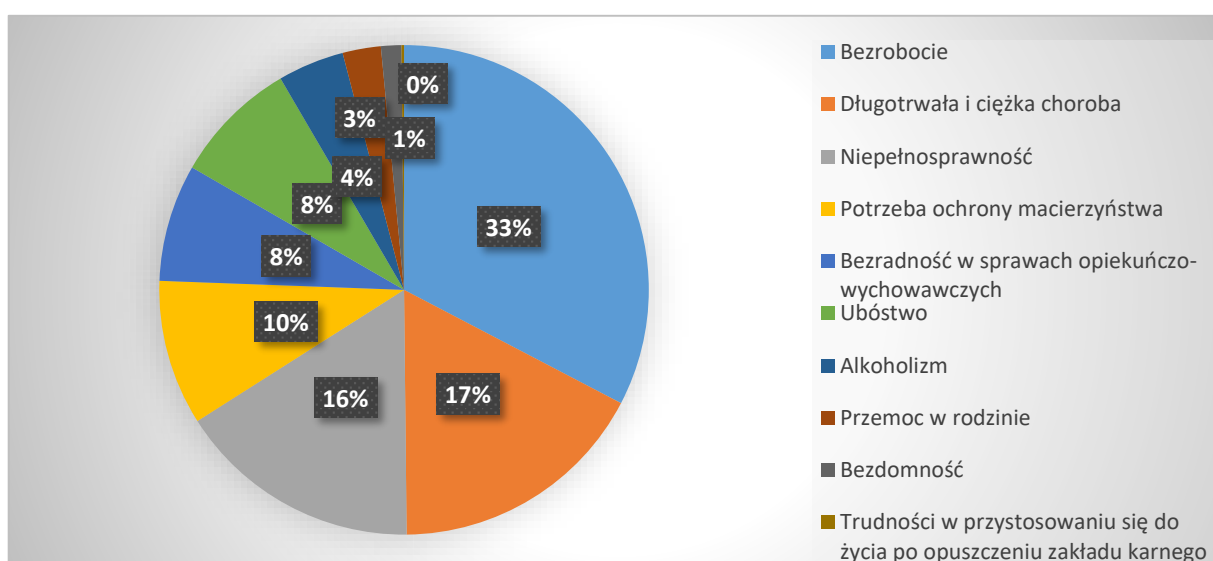
W 2016 roku wsparciem systemu pomocy społecznej w gminie Kłodawa objęto 1072 osoby. Duża liczba gospodarstw domowych korzysta z pomocy społecznej z powodu niskiego dochodu. Powyżej kryterium dochodowego jest 78 gospodarstw domowych, a poniżej aż 284. Poniżej kryterium dochodowego znajduje się aż 879 osób korzystających z pomocy społecznej, a powyżej – tylko 193 osoby.

Wykres 7. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2015 roku w gminie Kłodawa z pomocy społecznej korzystano głównie z powodu bezrobocia (194 rodziny, 628 osób w rodzinach). Kolejnymi powodami były: długotrwała i ciężka choroba (102 rodziny, 227 osób w rodzinach), niepełnosprawność (96 rodzin, 224 osoby w rodzinach), potrzeba ochrony macierzyństwa (57 rodzin, 292 osoby w rodzinach), ubóstwo (49 rodzin, 119 osób w rodzinach), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (46 rodzin, 194 osoby w rodzinach), alkoholizm (26 rodzin, 67 osób w rodzinach), przemoc w rodzinie (15 rodzin, 86 osób w rodzinach), bezdomność (8 rodzin, 8 osób w rodzinach), trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego (1 osoba).

Wykres 8. Powody korzystania z pomocy społecznej w gminie Kłodawa w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Sprawozdania z działalności i wykonania budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie za 2015 rok.

Pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona była na: zakup żywności, opału, leków, odzieży, sprzętu gospodarstwa domowego oraz na opłaty za energię elektryczną, gaz i czynsz.

Z zasiłku okresowego w 2015 roku w gminie Kłodawa skorzystało 180 osób, z czego 141 osób z powodu bezrobocia, 27 z powodu długotrwałej choroby i 16 z powodu niepełnosprawności.

Z pomocy opieki społecznej w formie usług opiekuńczych skorzystało 41 osób, 2 osobom sprawiono pogrzeb.

W 2015 roku pomocy w formie schronienia udzielono 5 osobom bezdomnym i opłacono 21 świadczeń za pobyt w schronisku dla bezdomnych w Poznaniu. W domach pomocy w 2015 roku przebywało 11 mieszkańców gminy Kłodawa.

W 2014 roku w powiecie kolskim z pomocy społecznej najwięcej osób korzystało w gminie Babiak (15,2%), następnie w gminach Kościelec (12,0%), Dąbie (11,2%) i Kłodawa (10,4%). Pozostałe siedem gmin miało niższe wskaźniki. Gmina Kłodawa w 2012 roku odznaczała się także największą liczbą środków przeznaczanych na pomoc społeczną w całym powiecie kolskim. Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2012 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca to w gminie Kłodawa 547 złotych. Kolejna jest gmina Przedecz ze wskaźnikiem 165,96 złotych.

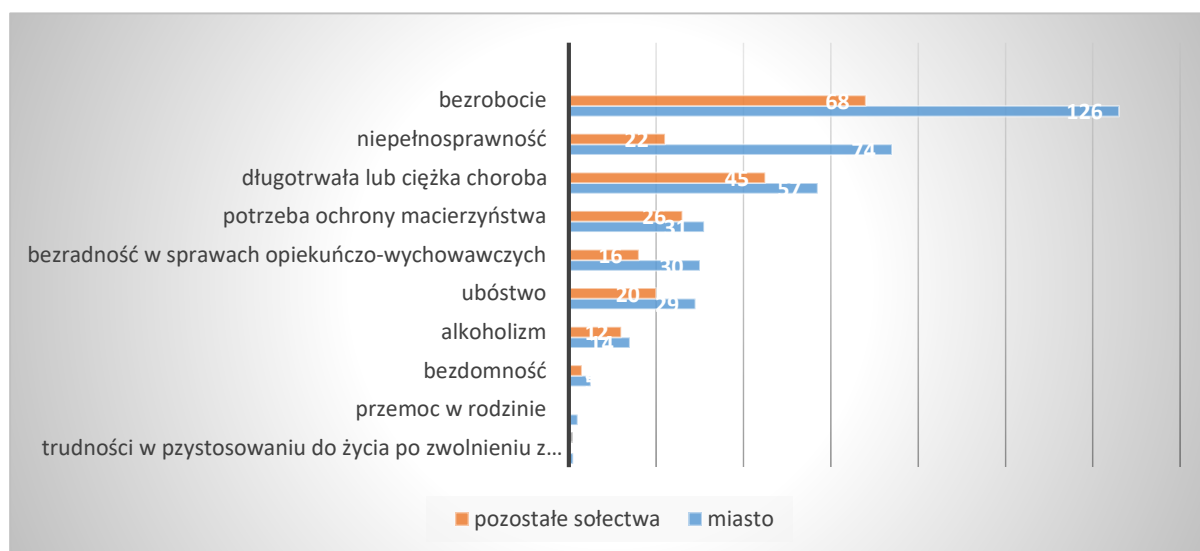
Należy zaznaczyć, że prawie tyle samo osób korzysta z pomocy społecznej w mieście Kłodawa niż w pozostałych sołectwach razem. Sytuację tę przedstawiają tabela i wykres poniżej.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej według sołectw (stan na 31 grudnia 2016 r.)

Sołectwo	liczba osób korzystających z pomocy	liczba osób korzystających z pomocy na 1000 mieszkańców
Bierzwienna Długa Kolonia	47	3,59
Bierzwienna Długa	31	2,37
Bierzwienna Krótka	48	3,67
Cząstków	8	0,61
Dąbrówka	2	0,15
Dębina	9	0,69
Dzióbin	43	3,28
Głogowa	0	0,00
Górki	11	0,84
Janczewy	20	1,53
Kobylata	3	0,23
Krzykosy	39	2,98
Korzecznik	35	2,67
Leszcze	7	0,53

Luboniek	28	2,14
Łązek	4	0,31
Łubno	1	0,08
Okoleniec	39	2,98
Podgajew	44	3,36
Pomarzany Fabryczne	27	2,06
Rgielew	21	1,60
Rysiny-Kolonia	35	2,67
Rycerzew	9	0,69
Słupeczka	11	0,84
Tarnówka	29	2,21
Wólka	12	0,92
Zbójno	1	0,08
SUMA	564	
Miasto Kłodawa	508	38,79

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie

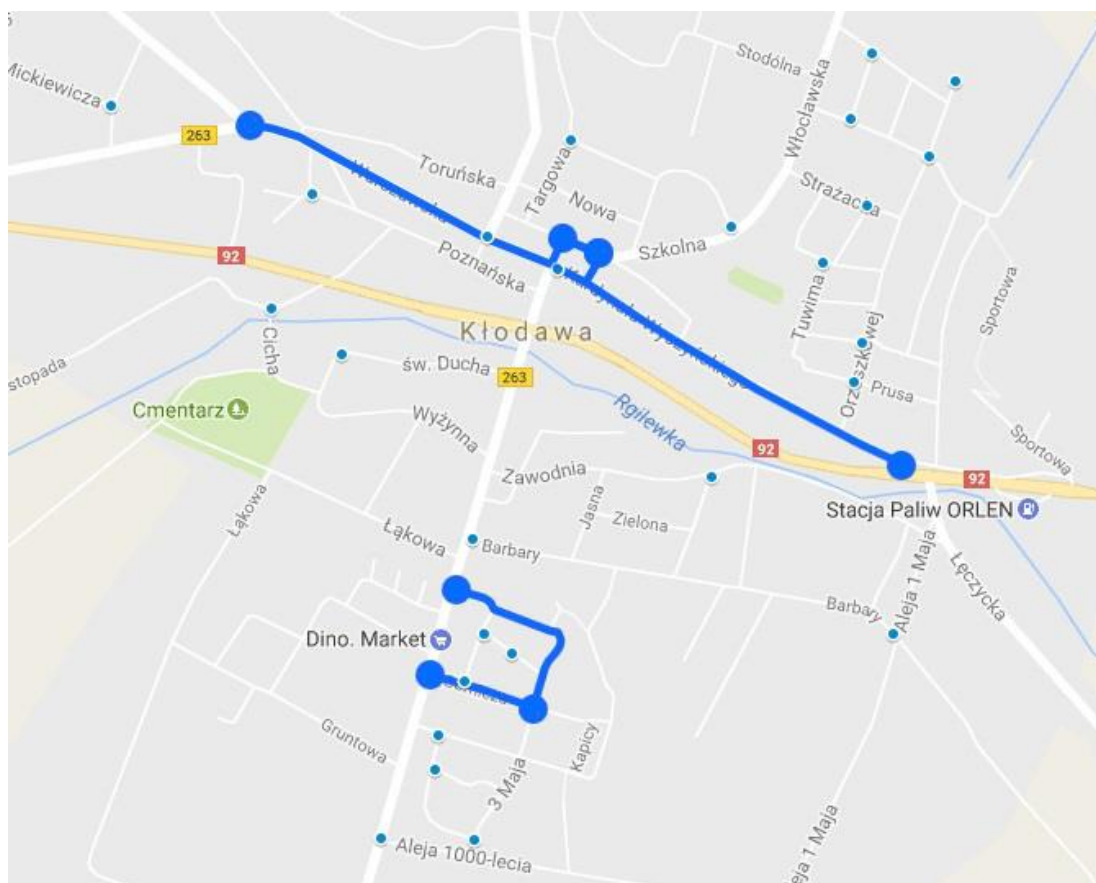

Wykres 9. Powody korzystania z pomocy społecznej w mieście i w pozostałych sołectwach gminy Kłodawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2015 r.

Jak przyznaje Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie najwięcej problemów społecznych i osób ubiegających się o pomoc społeczną pojawia się przy ulicach: Plac Wolności, Warszawska, Bohaterów Września 1939 r., Górniczej i Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Dyrektor OPS zwraca uwagę na problemy związane z alkoholizmem i przemocą w rodzinie, problemy wychowawcze, a także bezrobocie i niski dochód niepozwalającym na normalne funkcjonowanie rodzin.

Rozmieszczenie problemów społecznych według ulic w Kłodawie przedstawia poniższa mapa.

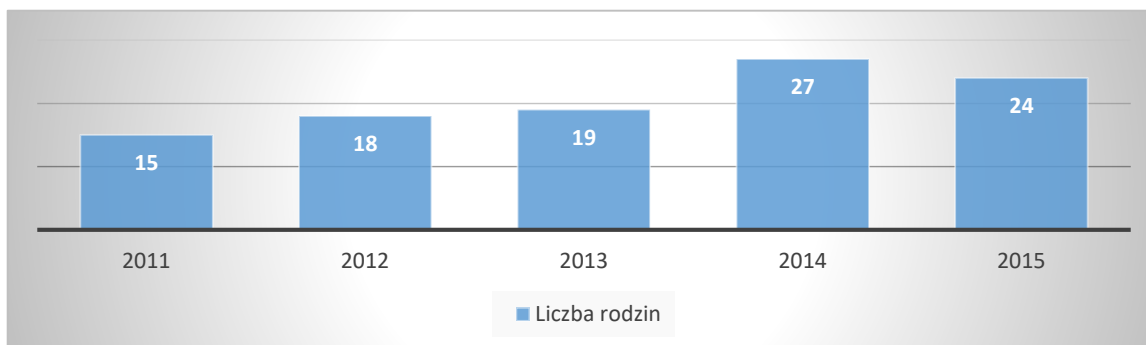

Rysunek 6. Rozmieszczenie problemów społecznych na terenie miasta Kłodawa

Źródło: opracowanie własne

2.4. UZALEŻNIENIA

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że liczba rodzin, które otrzymują pomoc finansową z OPS z tytułu problemów alkoholowych ulega tendencji wzrostowej (wykres poniżej). Należy podkreślić, że w 2015 roku (w okresie od 1 stycznia do 30 września) spośród 24 rodzin, 14 pochodziło z obszaru miasta Kłodawa, a 10 z terenów wiejskich.

Wykres 10. Liczba rodzin otrzymujących wsparcie z OPS z powodu problemów alkoholowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Kłodawie

W 2015 roku w punkcie konsultacyjno-informacyjnym dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin udzielono 158 porad dla 25 osób z problemem alkoholowym, 130 porad dla 22 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym (w tym współzależnionych i DDA).

W ciągu ostatnich lat liczba zgłoszeń, jak i liczba osób nadużywających alkoholu zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwiększyła się. W 2012 roku były to 62 wnioski, w 2013 roku – 63 wnioski, w 2014 roku – 67 wniosków, w 2015 roku (w okresie od 1 stycznia do 30 września) – 36 wniosków. Z danych Komendy Powiatowej Policji w Kole dotyczących zatrzymania osób do wytrzeźwienia, w Pomieszczeniu dla osób zatrzymanych, związanych ze spożyciem alkoholu wynika, że do dnia 30 września 2013 roku zatrzymano 15 osób. W tym samym okresie w 2014 i 2015 roku zatrzymano 25 osób.

W dniach 19 i 20 października 2015 roku wśród uczniów klas II i III gimnazjum z terenu gminy Kłodawa przeprowadzono badanie po warsztatach profilaktycznych „Dopalacze – odłot czy upadek?”. Z badań wynika, że spośród 65 dziewcząt żadna nie sięgnęła po dopalacze, a spośród 65 chłopców po dopalacze sięgnęło 4 uczniów. Zadowolający jest fakt, że uczniowie ci tylko raz w życiu mieli kontakt z dopalaczami, którymi były: marihuana (1 osoba) i mocarz (1 osoba). Dwie pozostałe osoby nie wiedzą z jakimi substancjami miały do czynienia. Zaznaczyć należy, że marihuana nie jest uznawana za dopalacz. Substancje te uczniowie kupili od znajomych (połowa odpowiedzi) lub zdobyli w inny sposób niż wymieniony w pytaniu. Powodami sięgnięcia po dopalacze były: ciekawość (50%), zabawa (25%) i nuda (25%).

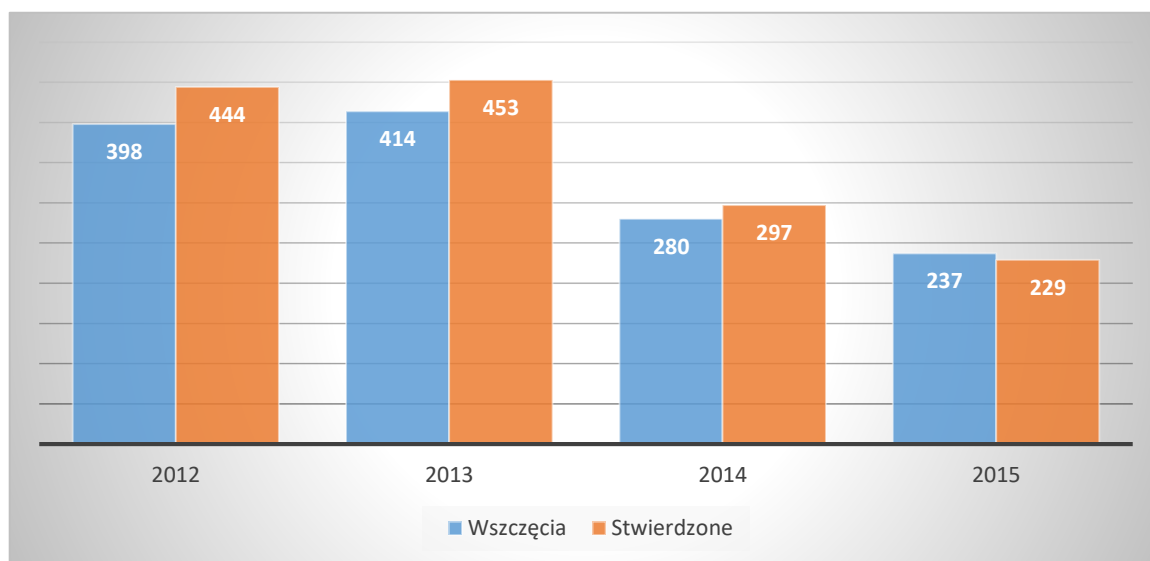
2.5.PRZEMOC

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Kole wynika, że na terenie gminy Kłodawa do 30 września 2015 roku założono 18 Niebieskich Kart. Odnotowano 19 osób pokrzywdzonych, 19 sprawców, w tym 10 pod wpływem alkoholu. Były to dwie kobiety i ośmiu mężczyzn.

2.6.BEZPIECZEŃSTWO

W 2015 roku w Komisariacie Policji w Kłodawie wszczęto 237 postępowań przygotowawczych i stwierdzono 229 przestępstw. Wskaźnik wykrywalności wynosił 87,4%.

Liczba wszczęć postępowań oraz stwierdzonych przestępstw w latach 2012-2015 przedstawia wykres poniżej.

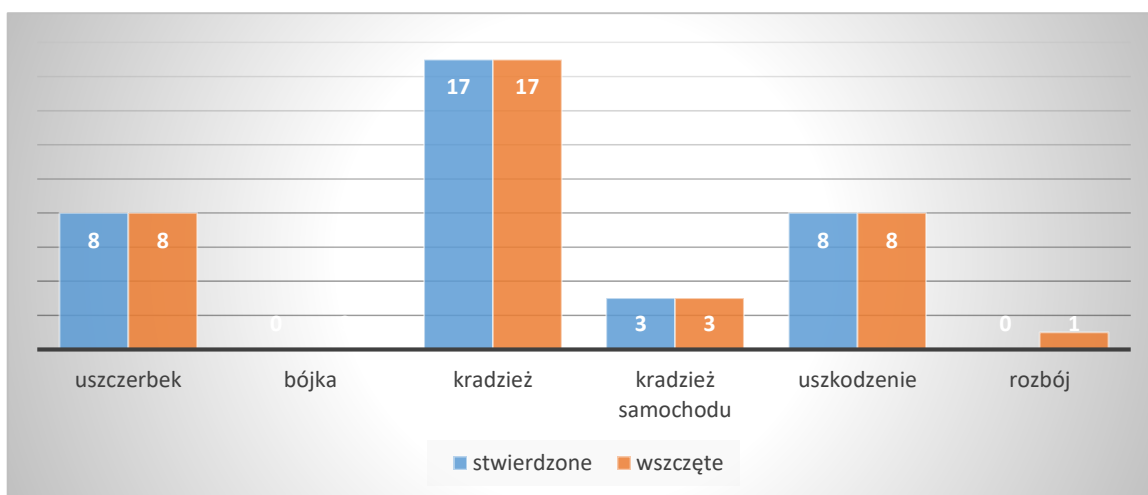
Wykres 11. Postępowania i przestępstwa w gminie Kłodawa w latach 2012-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Informacji o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie działania Komisariatu Policji w Kłodawie za 2015 rok

Jak widać na powyższym wykresie, w ostatnich latach nastąpił spadek wszczętych postępowań oraz liczby popełnionych przestępstw. W 2015 roku 166 postępowań przygotowawczych odnosiło się do czynów popełnionych na terenie miasta Kłodawa.

W kategorii przestępstw kryminalnych wskaźnik wykrywalności wynosił 80,5% i jest o 1,34% niższy niż w 2014 roku.

Poniższy wykres obrazuje liczbę wykrytych przestępstw w 7 podstawowych kategoriach przestępstw: uszczerbek na zdrowiu, bójka i pobicie, kradzież mienia, kradzież i kradzież z włamaniem samochodu, kradzież z włamaniem, uszkodzenie mienia oraz rozbój.

Wykres 12. Przestępstwa w gminie Kłodawa w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Informacji o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie działania Komisarzatu Policji w Kłodawie za 2015 rok

W gminie Kłodawa maleje liczba kradzieży z włamaniem oraz kradzieży. W 2015 roku stwierdzono następujące przestępstwa drogowe:

- 95 kolizji (o 16 więcej niż w 2014 roku),
- 48 nietrzeźwych kierowców (o 9 mniej niż w 2014 roku) – wyższa wartości liczby promili we krwi,
- 65 kierujących po spożyciu alkoholu (o 1 więcej niż w 2014 roku) – niższa wartość liczby promili we krwi,
- 3 wypadki (o 1 mniej niż w 2014 roku).

2.7. EDUKACJA

Na terenie gminy Kłodawa znajdują się liczne placówki oświatowe oferujące edukację na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. Wśród nich można wyróżnić placówki:

– **których organem prowadzącym jest Gmina Kłodawa:**

1. Gimnazjum nr 1 im. Św. Jana Pawła II w Kłodawie;
2. Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Białych Górników w Kłodawie;
3. Zespół Szkół w Rysinach-Kolonii, w skład którego wchodzi:
 - Szkoła Podstawowa im. Gen. Tadeusza Kutrzeby w Bierzwiennej Długiej,
 - Gimnazjum nr 3 w Rysinach-Kolonii;

4. Przedszkole Nr 1 im. Jana Brzechwy w Kłodawie;

– **przedszkola niepubliczne i szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych prowadzone przez stowarzyszenia:**

5. Szkoła Podstawowa w Lubońku;

6. Przedszkole Niepubliczne w Lubońku;

7. Szkoła Podstawowa w Korzeczniku;

8. Przedszkole Niepubliczne w Korzeczniku;

9. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Górkach;

10. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum SPSK im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Wólce Czepowej;

11. Punkt Przedszkolny „Poziomka” w Kłodawie;

– **których organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Kole:**

12. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kłodawie oferujący kształcenie w kierunkach:

➤ Liceum Ogólnokształcące:

– Klasa o profilu politechniczno-ekonomicznym,

– Klasa o profilu dziennikarsko-prawnym,

– Klasa o profilu biologiczno-chemicznym;

➤ Technikum:

– Technik informatyk,

– Technik handlowiec,

– Technik mechanik,

– Technik elektryk,

– Technik górnictwa podziemnego,

– Technik logistyk;

➤ Zasadnicza Szkoła Zawodowa:

– Piekarz,

– Mechanik pojazdów samochodowych,

– Elektryk,

– Sprzedawca;

➤ Liceum ogólnokształcące dla dorosłych;

➤ Kursy kwalifikacyjne:

– Technik informatyk,

- Technik mechanik,
- Technik handlowiec,
- Technik elektryk,
- Technik górnictwa podziemnego,
- Sprzedawca,
- Górnik eksploatacji podziemnej,
- Mechanik pojazdów samochodowych,
- Piekarz.

Baza edukacyjna na terenie gminy Kłodawa pozwala na otwieranie nowych kierunków odpowiadających zapotrzebowaniu ze strony inwestorów i gospodarki.

Tabela 10. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gm. Kłodawa

	2010	2013	2014	2015	trend 2015/2010
Liczba dzieci w przedszkolach	185	214	201	259	wzrost
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	843	764	808	902	wzrost
Liczba uczniów gimnazjów	482	456	432	428	spadek
Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych i policealnych	744	559	504	451	spadek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższa tabela przedstawia liczbę dzieci uczęszczających do przedszkoli, a także liczbę uczniów kształcących się w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Niepokojącym trendem jest ogólny spadek liczby uczniów, z wyjątkiem dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół podstawowych. Ważnym podkreśleniem jest fakt, że w przedszkolach brakuje miejsc dla dzieci. Sytuację tę przedstawia poniższa tabela.

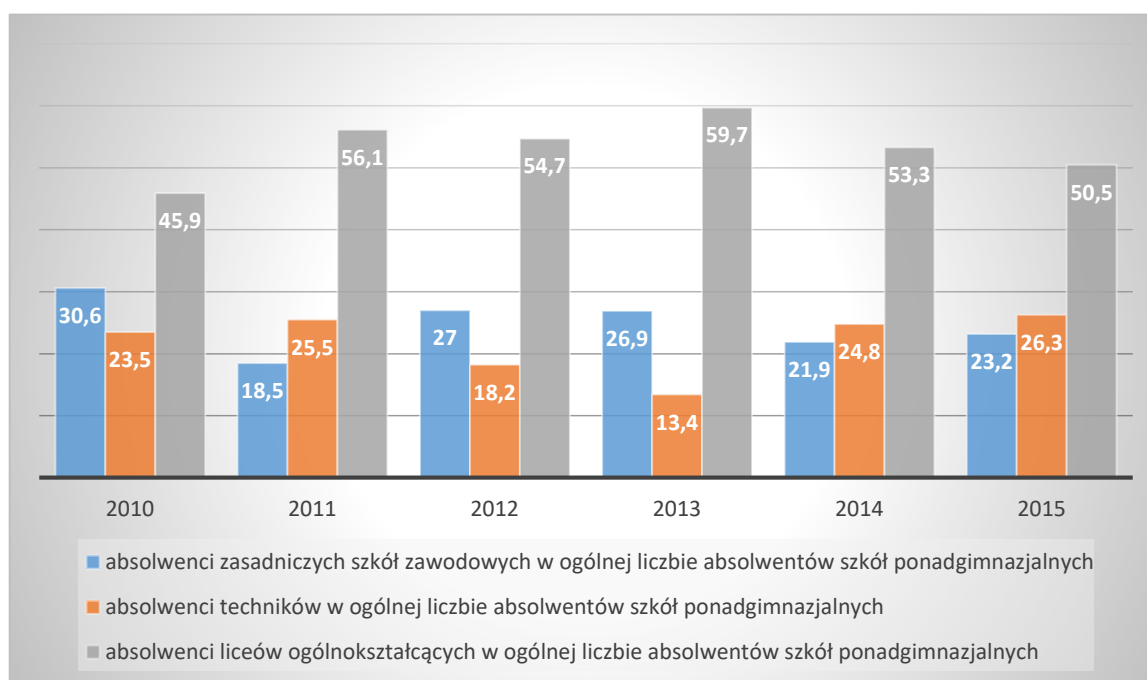
Tabela 11. Wychowanie przedszkolne w gminie Kłodawa

	Liczba dzieci	Liczba miejsc
2010	309	185
2012	363	190
2013	425	214
2014	409	201
2015	346	259

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Do kluczowych czynników determinujących poziom bezrobocia zaliczana jest **liczba** tworzonych miejsc pracy, ale także dopasowanie kwalifikacji osób poszukujących pracy do oczekiwań pracodawców, dlatego niezwykle ważną rolę pełni edukacja, a także kierunki kształcenia młodzieży i dokonywane przez nich wybory zawodów.

W ciągu analizowanych pięciu lat odnotowano wzrost liczby absolwentów szkół ogólnokształcących (liceów) (do roku 2013). Od tego czasu odnotowywany jest ich spadek. Spadek zauważalny jest także w liczbie absolwentów zasadniczych szkół zawodowych. Od 2013 roku wzrasta liczba absolwentów techników.

Wykres 13. Udział absolwentów poszczególnych szkół w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2015 roku 329 osobom przyznano pomoc w formie posiłku (obiady w szkole, wyżywienie w przedszkolu), a 318 uczniom wypłacono stypendia socjalne.

2.8. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Ważną rolę w gminie Kłodawa odgrywają liczne organizacje społeczne działające na terenie gminy Kłodawa – pełniące istotną rolę w aktywizacji mieszkańców. W gminie funkcjonują, między innymi:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Kłodawie,
- Stowarzyszenie „Sprawni Inaczej” w Kłodawie,

- Stowarzyszenie „Kłodawska Jedyńka” w Kłodawie,
- Kłodawskie Stowarzyszenie „Rawita”,
- Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Kłodawie,
- Stowarzyszenie „Solna Dolina”,
- Górnicza Orkiestra Dęta „Solanie”,
- Stowarzyszenie „Dziedzictwo Karmelu”,
- Kłodawskie Towarzystwo Gospodarcze,
- Stowarzyszenie Klub Sportowy „Górnik” Kłodawa,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Kłodawa „RAZEM”,
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых, Oddział 0470 w Kłodawie,
- Kłodawskie Towarzystwo Kulturalne,
- Grupa Nieformalna – Kłodawski Klub Solnych Cyklistów.

Dużą aktywnością wykazuje się Lokalna Grupa Działania (LGD) – Stowarzyszenie „Solna Dolina”. Stowarzyszenie to obejmuje swoim zasięgiem sześć gmin zlokalizowanych we wschodniej części powiatu kolskiego. Pierwotnie partnerstwo nawiązały trzy gminy: Kłodawa, Chodów i Przedecz. W 2015 roku przystąpiły trzy kolejne gminy: Grzegorzew, Olszówka i Dąbie. Członkowie Lokalnej Grupy Działania podejmują liczne inicjatywy mające na celu wsparcie i rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Realizują działania szkoleniowe, informacyjne, kulturowe. Lokalna Grupa Działania „Solna Dolina” działa na podstawie przepisów: ustawy z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), rozporządzenia Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 Dz. Urz. UEL 347 z 20.12.2013 roku str. 487, ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 13 marca 2015r., poz. 349), ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz.U. 18 marca 2015 r., poz. 378) oraz Statutu Stowarzyszenia.

Ważną rolę w środowisku społecznym odgrywa też społeczeństwo obywatelskie, które cechuje się dużą aktywnością oraz zaangażowaniem w życie publiczne danej jednostki

samorządu terytorialnego. Dobrą praktyką podejmowaną w gminie Kłodawa jest wprowadzenie budżetu obywatelskiego, który umożliwia mieszkańcom dyskusję i bezpośredni wpływ na decyzję o przeznaczeniu pewnej części budżetu publicznego na realizację wskazanych w drodze głosowania przedsięwzięć. Proces związany z podziałem budżetu obywatelskiego w gminie Kłodawa przebiega następująco:

- 1). Miasto wyznacza kwotę do podziału;
- 2). Przeprowadza się spotkanie z mieszkańcami;
- 3). Odbywa się składanie przez mieszkańców propozycji projektów;
- 4). Rozpoczyna się weryfikacja i opiniowanie propozycji projektów;
- 5). Mieszkańcy głosują na wybrane projekty;
- 6). Ogłasza się listę zwycięskich projektów;
- 7). W dalszej kolejności powinna się rozpocząć realizacja projektów.

W ramach budżetu obywatelskiego na 2016 rok mieszkańcy Kłodawy zgłosili 8 projektów:

- Projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 1:

1. Ogródek Jordanowski – miejsce zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży MEMI, miejsce realizacji projektu: działka przy ul. Orzeszkowej, wartość projektu: 150,000zł.
2. Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu – miejsce realizacji projektu: Park Górnik, wartość projektu: 150,000zł.
3. Rynek jako wizytówka miasta – rewitalizacja – miejsce realizacji projektu: Plac Wolności, wartość projektu: 150,000zł.

- Projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 2:

1. Zielony zakątek – miejsce realizacji projektu: podwórko pomiędzy blokami przy ulicy Górniczej 3, 10, 14 i 12, wartość projektu: 30,000zł.
2. Budowa parkingu przy ulicy Górniczej – miejsce realizacji projektu: działka nr 1333/7, wartość projektu: 115,620zł.
3. Rozwój aktywnego wypoczynku, rekreacji i międzypokoleniowej integracji poprzez budowę otwartej siłowni zewnętrznej i infrastruktury wypoczynkowej – miejsce realizacji projektu: plac zabaw al. T. Kościuszki, wartość projektu: 85 715,68zł.
4. Modernizacja kuchni i sali bankietowej w Domu Działkowca – miejsce realizacji projektu: Dom Działkowca al. 1000-lecia 2, wartość projektu: 45,000zł.

5. Kłodawskie Centrum Integracji Społecznej – miejsce realizacji projektu: ul. Dąbska 29, wartość projektu: 48 141,22zł.

Projekty były weryfikowane pod względem formalnym i merytorycznym. Wszystkie projekty spełniły wymagania formalne. Dwa projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 1 spełniły wszystkie wymagania merytoryczne. Były to projekty o nazwie: Ogródek Jordanowski – miejsce zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży MEMI oraz Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu. Cztery projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 2 spełniły wszystkie wymagania merytoryczne. Były to projekty o nazwie: Zielony zakątek, Budowa parkingu przy ulicy Górniczej, Rozwój aktywnego wypoczynku, rekreacji i międzypokoleniowej integracji poprzez budowę otwartej siłowni zewnętrznej i infrastruktury wypoczynkowej oraz Kłodawskie Centrum Integracji Społecznej.

Następnie odbyło się głosowanie, w którym wzięło udział 1878 mieszkańców uprawnionych do głosowania. Poniżej zostały przedstawione jego wyniki.

Osiedle Nr 1

Ogródek Jordanowski – miejsce zabaw i rekreacji dla dzieci i młodzieży MEMI – 156 głosów

Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu – 494 głosy

Osiedle Nr 2

Zielony zakątek – 84 głosy

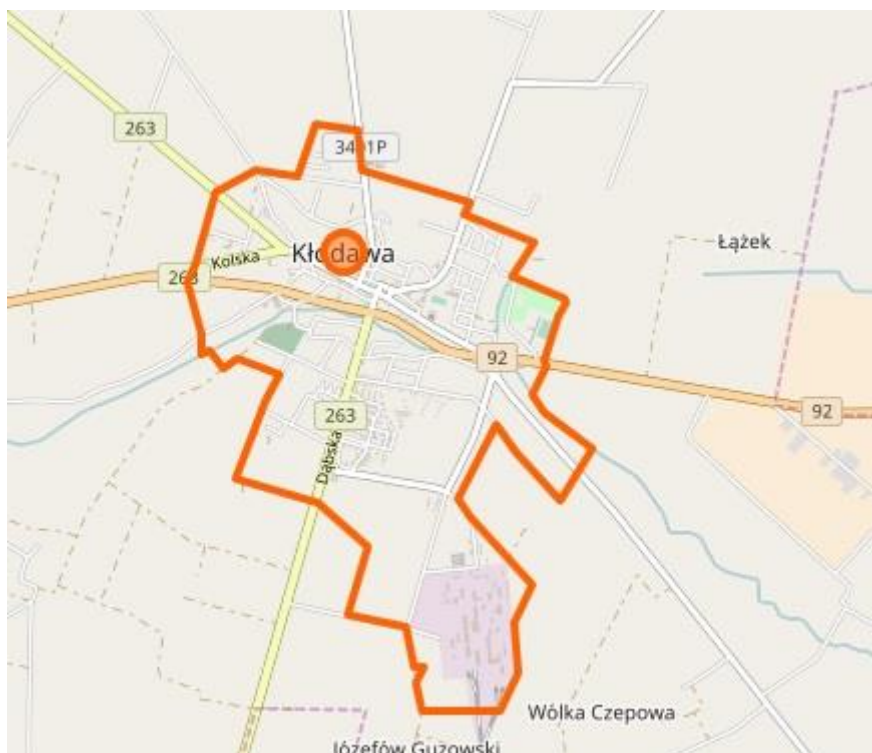
Budowa parkingu przy ulicy Górniczej – 181 głosów

Rozwój aktywnego wypoczynku, rekreacji i międzypokoleniowej integracji poprzez budowę otwartej siłowni zewnętrznej i infrastruktury wypoczynkowej – 724 głosy

Kłodawskie Centrum Integracji Społecznej – 219 głosów

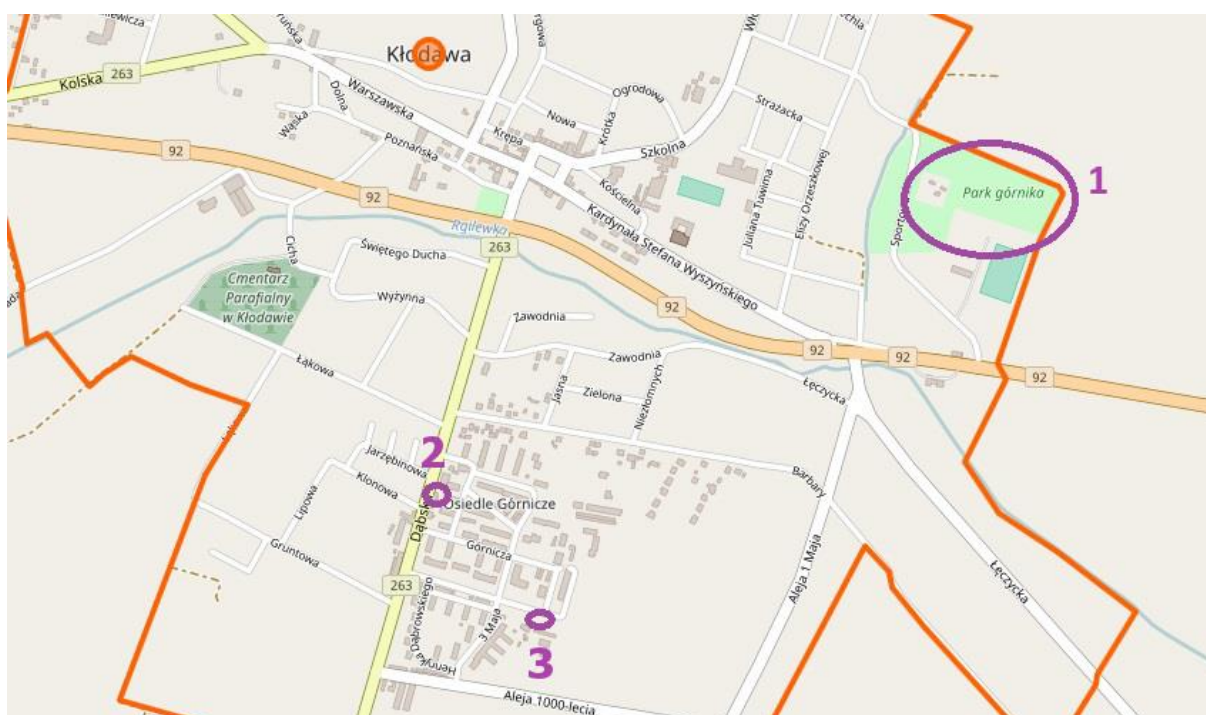
Kolejnym etapem wyboru projektów było stanowisko Burmistrza Miasta i Gminy w Kłodawie w sprawie wyników konsultacji. Burmistrz jednoznacznie określił, że trzy projekty, które otrzymały największą liczbę głosów będą realizowane w 2016 roku. Były to:

- Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu – 494 głosy
- Rozwój aktywnego wypoczynku, rekreacji i międzypokoleniowej integracji poprzez budowę otwartej siłowni zewnętrznej i infrastruktury wypoczynkowej – 724 głosy
- Kłodawskie Centrum Integracji Społecznej – 219 głosów.

Rysunek 7. Plan Miasta Kłodawa

Źródło: Open Street Map

Rysunek 8. Projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego na 2016 rok w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map

Na rysunku 8 przedstawiono rozmieszczenie projektów, które wygrały w pierwszej edycji budżetu obywatelskiego. Numerem 1 oznaczono Park Górnika i projekt Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu, numerem 2 oznaczono budynek przy ul. Dąbskiej 29 i projekt Kłodawskie Centrum Integracji Społecznej, a numerem 3 oznaczono plac zabaw przy al. T. Kościuszki i projekt Rozwój aktywnego wypoczynku, rekreacji i międzypokoleniowej integracji poprzez budowę otwartej siłowni zewnętrznej i infrastruktury wypoczynkowej.

MOJE MIEJSCE – KŁODAWSKI PARK REKREACJI, KULTURY I SPORTU

Projekt pod nazwą „Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji, Kultury i Sportu” obejmuje szereg prac dotyczących rewitalizacji centralnej części Parku Górnika wraz z montażem wyposażenia, oświetleniem oraz odnowieniem 1 alejki prowadzącej do Centrum. Pomysłodawcy zakładali utworzenie miejsca, z którego korzystać będą zarówno dzieci, jak i młodzież, dorośli oraz seniorzy. W ramach zadania zaplanowano wykonanie: prac ziemnych (rekultywacja terenu i wykonanie trawników), prac porządkowych (odchwaszczenie, niezbędne naprawy), prac związanych z odnowieniem drzewostanu oraz prac montażowych związanych z wyposażeniem Parku w niezbędną infrastrukturę rekreacyjno-sportową i oświetlenie. Podczas opracowywania dokumentacji wiele osób deklarowało chęć niesienia pomocy w realizacji projektu w postaci wykonania niektórych prac porządkowych w czynnie społecznym. Działanie przewidziane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego na rok 2016 jest pierwszym etapem propozycji zmian w „Parku Górnika”, który może docelowo stać się miejscem tętniącym życiem i przykładem aktywności sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej mieszkańców miasta i gminy Kłodawa.

ROZWÓJ AKTYWNEGO WYPOCYNKU, REKREACJI I MIĘDZYPOKOLENIOWEJ INTEGRACJI POPRZEZ BUDOWĘ OTWARTEJ SIŁOWNI ZEWNĘTRZNEJ I INFRASTRUKTURY WYPOCYNKOWEJ

Realizacja projektu ma na celu propagowanie aktywnej formy spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu i integracji międzypokoleniowej. Z efektów operacji będą mogli korzystać wszyscy mieszkańcy Osiedla nr 2. Siłownie zewnętrzne są przeznaczone dla wszystkich grup wiekowych: dzieci, młodzieży, dorosłych, a także osób starszych. Z urządzeń rekreacyjnych mogą korzystać zarówno bywalcy tradycyjnych siłowni, jak i ci, którzy nigdy wcześniej nie korzystali z tego typu urządzeń. Siłownia zewnętrzna będzie ogólnodostępnym i atrakcyjnym narzędziem wspierającym rozwój zdrowego stylu życia. Jej budowa przyczyni się

również do integracji środowiska lokalnego. Takie miejsca charakteryzują się bowiem wartością dodaną – nie tylko umożliwiają aktywność fizyczną, poprawę stanu zdrowia i kondycji, ale także stwarzają okazję do integracji wśród osób z nich korzystających. Dzięki bezpośredniemu sąsiedztwu placu zabaw czas na siłowni będą mogły spędzać całe rodziny. Dodatkowo oprócz elementów siłowni na placu zabaw zainstalowany zostanie szafas drewniany z wyposażeniem (ławki i stół), który służyć będzie jako miejsce odpoczynku dla przebywających na placu osób, a w okresie letnim będzie dobrym schronieniem przed słońcem dla opiekunów bawiących się na placu dzieci. W skład siłowni zewnętrznej wchodzi 8 podwójnych urządzeń wraz z panelem, na którym umieszczony jest instruktaż do samodzielnych ćwiczeń oraz 2 urządzenia hydrauliczne przeznaczone dla osób o większych wymaganiach treningowych: narty biegówki i wyciąg górny, wioślarz i piechur, rower i siedzący przywodziciel nóg, motyl w rewersie i orbitrek eliptyczny, jeździec i koła taichi, masażer z twisterem siedzącym, stepper i wyciskanie siedząc, surfer wahadło i prasa nożna, hydrauliczny trener ud i hydrauliczna sztanga w leżeniu.

KŁODAWSKIE CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Projekt dotyczy remontu budynku oraz terenu wokół, przy ulicy Dąbskiej 29, który polegać będzie na: wymianie konstrukcji i pokrycia dachu, dociepleniu, zrobieniu elewacji zewnętrznej oraz zagospodarowaniu terenu poprzez położenie kostki brukowej, ustawienie dwóch ławek i stolika w celu stworzenia miejsca kontaktu społeczności kłodawskiej Osiedla Nr 2. Dzięki temu, że budynek znajduje się przy jednej z głównych ulic miasta, w miejscu łatwo dostępnym dla wszystkich, mogą odbywać się w nim spotkania integrujące mieszkańców Kłodawy, a w szczególności grupy wyizolowane, czyli osoby niepełnosprawne i osoby starsze. W ramach integracji realizowane będą takie zadania, jak: imprezy integracyjne (okolicznościowe, sportowe, kulturalno-artystyczne), propagowanie zdrowego stylu życia, poradnictwo prawne oraz psychologiczne, rehabilitacja ruchowa z fizjoterapią. Spotkania mają na celu zorganizowanie czasu wolnego mieszkańców, wzrost aktywności życiowej, oderwanie się od problemów życia codziennego i podniesienie kondycji psychofizycznej starzejącego się społeczeństwa Kłodawy.

Wszystkie projekty zostały zrealizowane w 2016 roku. Projekt Moje Miejsce – Kłodawski Park Rekreacji został rozszerzony i oświetlenie, które miało zostać wykonane w 2016 roku będzie zainstalowane w większej liczbie w 2017 roku.

Na 2017 rok mieszkańcy Kłodawy zgłosili 3 pomysły do budżetu obywatelskiego.

- Projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 1:

1. Moje Miejsce... na spacer i rekreację – ciąg dalszy prac mających na celu renowację Amptu, czyli Kłodawskiego Parku Rekreacji, Kultury i Sportu – wartość projektu 200.000.zł

- Projekty złożone przez mieszkańców osiedla Nr 2:

1. Budowa parkingu przy ulicy Górniczej – wartość projektu: 115,620zł.
2. Rekreacja i edukacja – miasteczko ruchu drogowego łączy pokolenia – lokalizacja miejsca: boisko asfaltowe przy Szkole Podstawowej Nr 2 im. Białych Górników w Kłodawie, wartość projektu : 167.500,00zł.

W przeprowadzonym głosowaniu udział wzięło 1361 mieszkańców uprawnionych do głosowania. Wyniki głosowania na projekty do budżetu obywatelskiego na rok 2017 przedstawiono poniżej.

Osiedle Nr 1

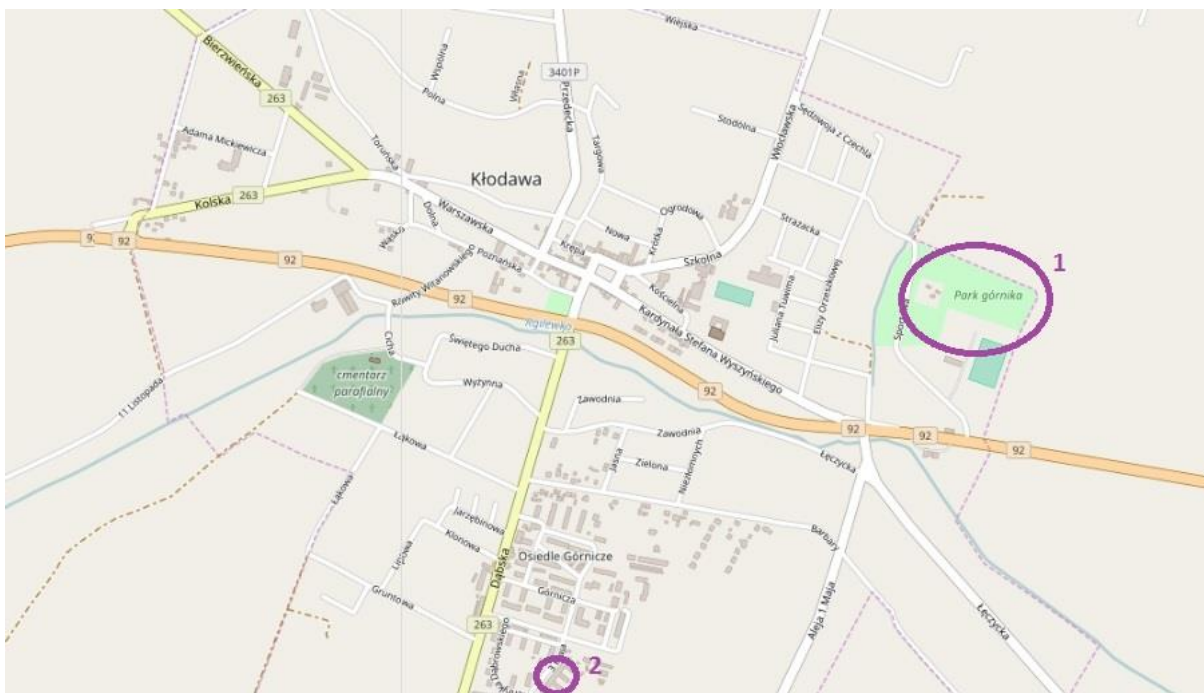
Moje miejsce... na spacer i rekreację – ciąg dalszy prac mających na celu renowację Amptu, czyli Kłodawskiego Parku Rekreacji, Kultury i Sportu – 242 głosy, ważnych 232

Osiedle Nr 2

Rekreacja i edukacja – miasteczko ruchu drogowego łączy pokolenia – 915 głosów

Budowa parkingu przy ulicy Górniczej – 204 głosów, ważnych 200

Następnie Burmistrz Miasta i Gminy w Kłodawie zdecydował, że zrealizowane zostaną 2 projekty, które otrzymały największą liczbę głosów, czyli: Moje miejsce... na spacer i rekreację – ciąg dalszy prac mających na celu renowację Amptu, czyli Kłodawskiego Parku Rekreacji, Kultury i Sportu oraz Rekreacja i edukacja – miasteczko ruchu drogowego łączy pokolenia.

Rysunek 9. Projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego na 2017 rok w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne na podstawie Open Street Map

Na rysunku 9 przedstawiono miejsca realizacji projektów. Numerem 1 oznaczono Park Górnik i projekt Moje miejsce... na spacer i rekreację – ciąg dalszy prac mających na celu renowację Amptu, czyli Kłodawskiego Parku Rekreacji, Kultury i Sportu, a numerem 2 oznaczono boisko asfaltowe przy Szkole Podstawowej Nr 2 im. Białych Górników w Kłodawie i projekt Rekreacja i edukacja – miasteczko ruchu drogowego łączy pokolenia.

MOJE MIEJSCE... NA SPACER I REKREACJĘ – CIĄG DALSZY PRAC MAJĄCYCH NA CELU RENOWACJĘ AMPTU, CZYLI KŁODAWSKIEGO PARKU REKREACJI, KULTURY I SPORTU

Projekt zakłada realizację w roku 2017 zadań zmierzających do rewitalizacji kolejnej części Parku Górnik. Operacja zakłada wykonanie dokumentacji projektowej dla zaplanowanych prac, budowę ścieżki spacerowej wykonanej z asfaltu (prowadzącej od strony kładki i połączenia z dojazdem na Stadion do centrum Parku), która będzie stanowić I część prac służących w przyszłości odnowie wszystkich alejek), zakup i montaż drewnianego zestawu urządzeń sprawnościowych w postaci drabinek, drążków, kratownic i kół gimnastycznych – jako uzupełnienie istniejącego już Placu Zabaw i rekreacji. Niniejszy projekt przewiduje również zakup i montaż drewnianej gry integracyjnej kółko i krzyżyk oraz zakup i montaż betonowego stołu do gry w szachy z czterema siedziskami. Wszystkie zaplanowane prace

służyć będą renowacji jednego z najważniejszych miejsc zieleni na terenie miasta Kłodawa, tj. Parku Górnika. Jest to kolejny etap służący realizacji przyszłościowej wizji, w której „Ampt” jest pięknym, estetycznym i dobrze przygotowanym miejscem tętniącym życiem – miejscem przeznaczonym dla wszystkich. Walory użytkowe i przyrodnicze alejki spacerowej oraz zakupionych i zamontowanych urządzeń rekreacyjnych sprawią, że mieszkańcy chętniej będą spędzać swój wolny czas na świeżym powietrzu, odpoczywać wśród zieleni, a także integrować się podczas organizowanych imprez. Pomoże to także zaplanować etapy prac w Parku Górnika na kolejne lata, w szczególności rewitalizację stawów oraz odnowę kolejnych alejek spacerowych.

REKREACJA I EDUKACJA – MIASTECZKO RUCHU DROGOWEGO ŁĄCZY POKOLENIA

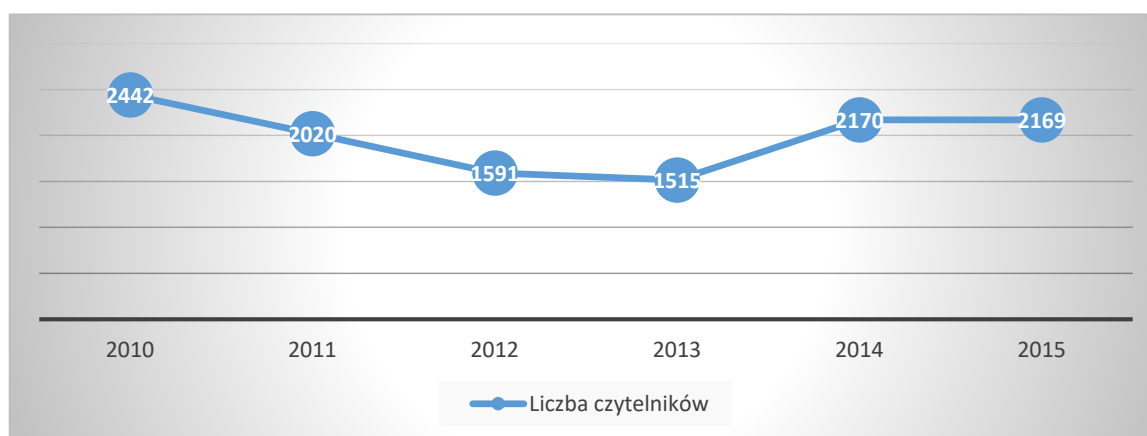
Projekt ma na celu zagospodarowanie terenu starego boiska do piłki ręcznej poprzez stworzenie miasteczka ruchu drogowego, które przyczyni się do edukacji mieszkańców gminy Kłodawa, a dodatkowo stworzy nową przestrzeń do rekreacji dla każdej grupy wiekowej. Projekt zakłada: modernizację ogrodzenia poprzez wykonanie furtki, wykonanie chodnika, demontaż bramek boiska do piłki ręcznej, wykonanie nowej nawierzchni asfaltowej na miejscu boiska do piłki ręcznej, zakup i montaż pionowych znaków drogowych oraz sygnalizatorów świetlnych, wykonanie poziomych znaków drogowych, zakup i montaż elementów małej architektury (8 ławek z oparciami, 2 kosze na śmieci, 2 stojaki na rowery, tablica z regulaminem korzystania z miasteczka ruchu drogowego), plantowanie poboczy wokół miasteczka ruchu drogowego wraz z nasadzeniem drzew, oświetlenie (2 lampy uliczne bądź parkowe). Miasteczko ruchu drogowego będzie pierwszym takim placem rekreacyjnym na terenie całej gminy, jak i również gmin sąsiednich. Dzięki temu dzieci będą mogły nabywać praktyczne umiejętności jazdy rowerem, a ich rodzice oraz dziadkowie będą mogli korzystać z nowego miejsca do rekreacji i odpoczynku. Miasteczko ruchu drogowego pozwoli na poprawę atrakcyjności terenu wokół Szkoły Podstawowej Nr 2, a oświetlenie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa nowego terenu rekreacyjnego. Miasteczko ruchu drogowego to miniatura elementów drogowych z ulicami, skrzyżowaniem, rondem oraz znakami. Wszystko po to, aby odwzorować rzeczywiste warunki ruchu drogowego. Dzięki zabawie w miasteczku dzieci i młodzież w łatwy i bezpieczny sposób poznają podstawy bezpiecznego zachowania się na drodze.

Frekwencja wyborcza w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w 2015 roku wynosiła w Kłodawie 43,10%. W powiecie kolskim wskaźnik ten wynosił 43,24%, w województwie wielkopolskim 50,16%, a w całej Polsce 50,91%. Wynika z tego, że frekwencja w Kłodawie była najniższa. W wyborach prezydenckich w 2015 roku frekwencja w Kłodawie wynosiła 40,93%. Dla powiatu kolskiego wskaźnik ten był wyższy (41,78%). W Wielkopolsce udział w głosowaniu wzięło 47,92% mieszkańców, a w Polsce 48,96%. Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2014 roku wynosiła w Kłodawie 47,80%. W powiecie kolskim wskaźnik ten wynosił 50,62%, w województwie wielkopolskim 46,94%, a w całej Polsce 47,21%. Wynika z tego, że frekwencja w Kłodawie była niższa niż w powiecie, ale wyższa niż w województwie i w Polsce.

2.9.KULTURA I TURYSTYKA

Na terenie gminy znajduje się Gminny Ośrodek Kultury – organizujący i współorganizujący liczne imprezy o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, a także zapewniający mieszkańcom rozrywkę w formie kursów nauki tańca, zajęć plastycznych, zajęć wokalnych, sportowych i innych.

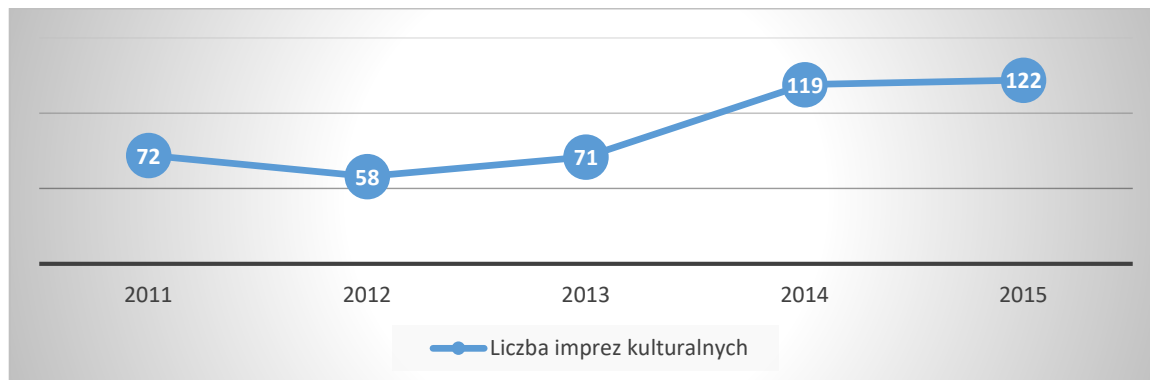
Mieszkańcy gminy mogą także korzystać z trzech placówek bibliotecznych. Warto podkreślić, że liczba czytelników wzrosła na przestrzeni lat 2013/2014 i utrzymuje się na stałym poziomie. Wszystkie biblioteki umożliwiają korzystanie z komputera, internetu bezprzewodowego, internetu szerokopasmowego. Jedna z bibliotek umożliwia zdalne składanie zamówień na materiały biblioteczne.

Wykres 14. Liczba czytelników księgozbioru bibliotek w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Kłodawa nie ma kina, ale dużą rolę odgrywa wspomniany wcześniej Gminny Ośrodek Kultury. Z roku na rok wzrasta liczba organizowanych przez GOK seansów filmowych, wystaw, festiwali i przeglądów artystycznych, koncertów, prelekcji, spotkań, wykładów, konkursów, pokazów teatralnych, konferencji i warsztatów.

Wykres 15. Liczba imprez kulturalnych organizowanych przez GOK w Kłodawie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie działa także jeden klub sportowy – KS „Górnik” Kłodawa.

Ponadto na terenie gminy działają takie organizacje kulturowe, jak:

- Górnicza Orkiestra Dęta „Solanie”,
- Zespół taneczny „Gama”,
- Zespół ludowy „Honoratki”,
- Zespół ludowy „Luboniani”,
- Zespół ludowy „Kłodawiacy”.

Do najważniejszych imprez cyklicznych organizowanych na terenie gminy zaliczamy:

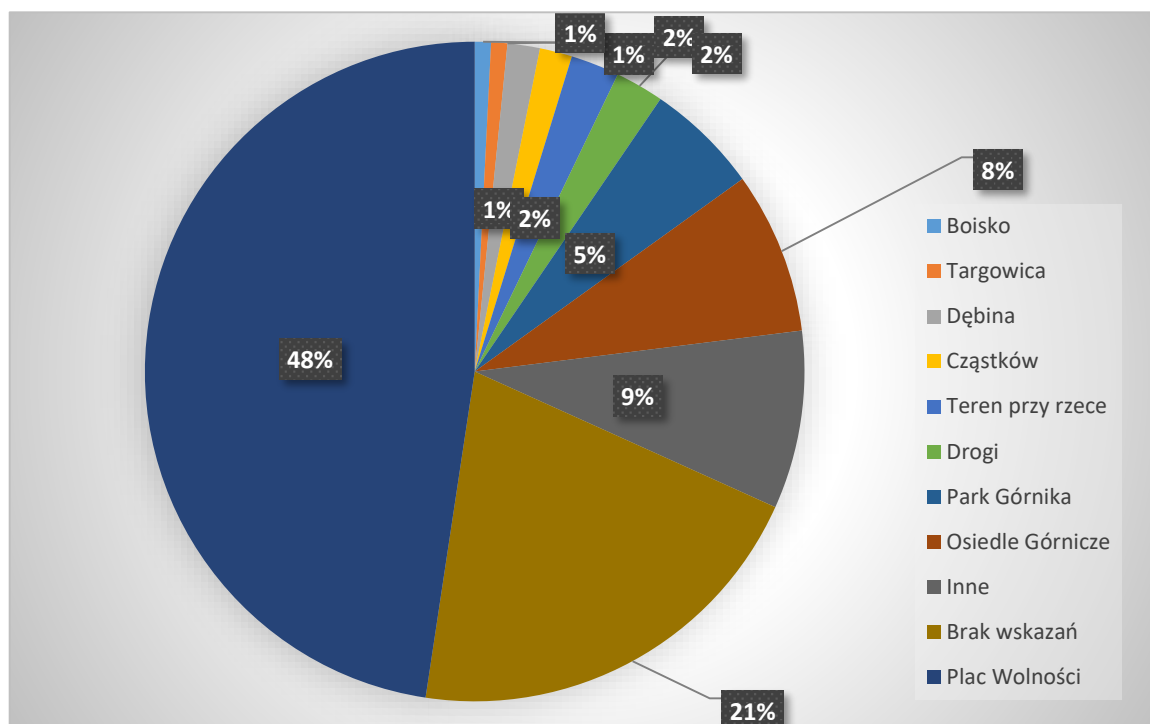
- Święto Kwitnącego Rzepaku – połowa maja,
- Święto Solnego Miasta – czerwiec,
- Dożynki Gminne – sierpień.

Tego typu wydarzenia kreują pozytywny wizerunek gminy oraz zwiększają jej atrakcyjność, są także ciekawą formą integracji mieszkańców.

2.10. BADANIE ANKIETOWE

W grudniu 2016 roku zostało przeprowadzone badanie ankietowe, które swym zasięgiem obejmowało mieszkańców gminy Kłodawa. Miało ono na celu wskazanie przestrzeni, które zdaniem mieszkańców powinno zostać zrewitalizowane, ale także pokazać miało na jakie problemy zwracają uwagę sami mieszkańcy gminy.

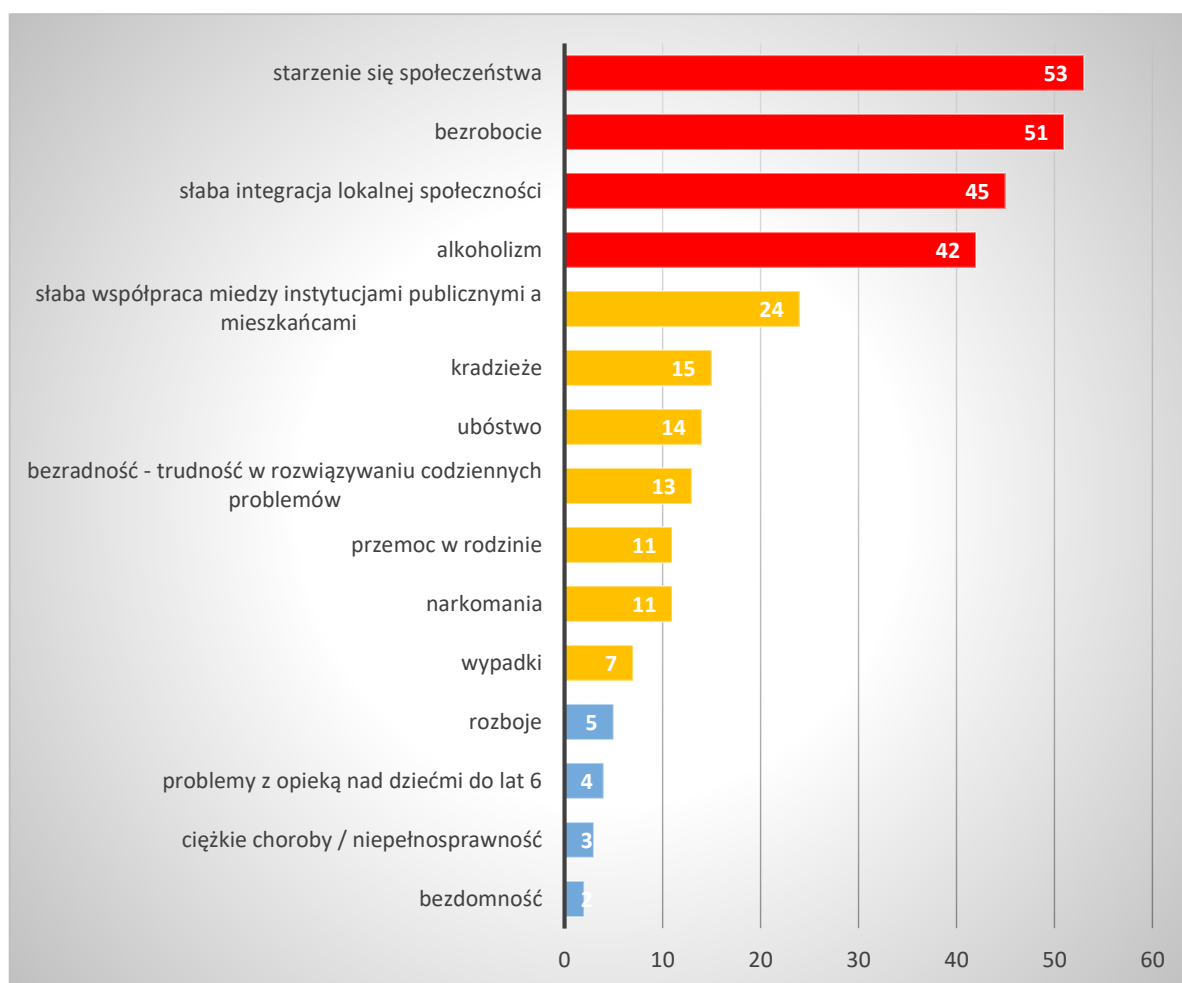
Wyniki badania wykazały, że największą uwagę zwraca się na zdegradowany Plac Wolności (48%), na Park Górnika (5%) oraz Osiedle Górnicze (8%). Należy podkreślić, że mieszkańcy gminy Kłodawa zauważają problemy w mieście Kłodawa a nie w poszczególnych sołectwach. Rozkład odpowiedzi dotyczących wskazania miejsca, które należy zrewitalizować przedstawia wykres poniżej.

Wykres 16. Miejsca, które powinno się zrewitalizować według mieszkańców gminy Kłodawa

Źródło: opracowanie własne

Na Placu Wolności, zdaniem ankietowanych występują następujące problemy społeczne: starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, słaba integracja lokalnej społeczności, alkoholizm. Rzadziej wymieniane były: słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami, kradzieże, ubóstwo, bezradność – trudność w rozwiązywaniu codziennych problemów, przemoc w rodzinie, narkomania, wypadki. Pojedyncze odpowiedzi dotyczyły też rozbojów i problemów z opieką nad dziećmi do lat 6. Całość obrazuje wykres poniżej.

Wykres 17. Problemy społeczne w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne

2.11. PODSUMOWANIE

W sferze społecznej zdiagnozowano następujące problemy:

- spadek liczby mieszkańców – o 382 osoby, w ciągu 5 lat;
- średni wiek mieszkańców wynosi 40,7;
- wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym;
- spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym;
- aż 10,7% mieszkańców gminy to wdowy/wdowcy;
- ujemny przyrost naturalny wynoszący -41;
- współczynnik dynamiki demograficznej wynosi 0,73 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju;
- saldo migracji wewnętrznych wynosi -37;
- 53,20% mieszkańców miasta Kłodawa jest w wieku produkcyjnym, a 28,06% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym – starzenie się społeczeństwa;
- przy wielu ulicach w Kłodawie mieszka więcej osób w wieku poprodukcyjnym niż przedprodukcyjnym – starzenie się społeczeństwa;
- w 2016 roku odnotowano więcej zgonów niż urodzeń;
- bezrobocie (446 osób = 3,40% mieszkańców);
- wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2014 r. to 9,0% – najwięcej w powiecie kolskim, średnia dla powiatu to 8,9%. Choć w 2015 r. wskaźnik ten wynosił 7,3% to nadal utrzymuje się na wysokim poziomie;
- udział kobiet w strukturze osób bezrobotnych to 67,93%, gdzie w powiecie kolskim – 58,8%, a w województwie wielkopolskim – 57,7%;
- wielu mieszkańców gminy ma status osoby długotrwale bezrobotnej (284 osoby), 93 osoby bezrobotne nie skończyły jeszcze 25 roku życia, a 80 osób ma powyżej 50 lat;
- 1072 osoby korzystają z pomocy ośrodka pomocy społecznej (8,16% ogółu mieszkańców) (stan na 31 grudnia 2016 r.);
- duża liczba gospodarstw domowych korzysta z pomocy społecznej z powodu niskiego dochodu;
- poniżej kryterium dochodowego są aż 284 gospodarstwa domowe (879 osób);

- z pomocy społecznej korzysta się głównie z powodu: bezrobocia, długotrwałej i ciężkiej choroby, niepełnosprawności, potrzeby ochrony macierzyństwa, ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizmu, przemocy w rodzinie;
- z zasiłku okresowego w 2015 roku w gminie Kłodawa skorzystało 180 osób, z czego 141 osób z powodu bezrobocia, 27 z powodu długotrwałej choroby i 16 z powodu niepełnosprawności;
- w 2014 roku w powiecie kolskim z pomocy społecznej najwięcej osób korzystało w gminie Babiak (15,2%), a na czwartym miejscu była gmina Kłodawa (10,4%). Pozostałe siedem gmin miały niższe wskaźniki;
- w 2012 r. największą liczbę środków na pomoc społeczną w całym powiecie kolskim przeznaczała gmina Kłodawa. Wysokość wydatków na pomoc społeczną w 2012 roku w przeliczeniu na 1 mieszkańca to w gminie Kłodawa 547 złotych. Kolejna jest gmina Przedecz ze wskaźnikiem 165,96 złotych;
- liczba rodzin, które otrzymują pomoc finansową z OPS z tytułu problemów alkoholowych ulega tendencji wzrostowej;
- liczba zgłoszeń, jak i liczba osób nadużywających alkoholu zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zwiększyła się w ostatnich latach;
- istnienie problemu przemocy – liczba Niebieskich Kart to 18;
- ogólny spadek liczby uczniów;
- brak miejsc w przedszkolach;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych uważa, że szczególnym wsparciem powinny zostać objęte osoby długotrwale bezrobotne, osoby młode do 30 roku życia, osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby starsze;
- mieszkańcy nisko ocenili poziom ofert aktywizacji dla trudnej młodzieży i seniorów oraz słaby stopień funkcjonowania wolontariatu;
- najwięcej problemów społecznych zlokalizowanych jest na Placu Wolności i Osiedlu Górniczym. Rejony te pojawiają się zarówno w statystykach (np. większa liczba osób w wieku poprodukcyjnym niż w wieku przedprodukcyjnym, najwięcej zgonów, najwięcej osób długotrwale bezrobotnych), jak i w wywiadach (wskazanie przez

Dyrektor OPS Placu Wolności, ul. Bohaterów Września 1939 r. i Kardynała Stefana Wyszyńskiego jako ulic z nagromadzeniem problemów społecznych takich, jak: alkoholizm, bezrobocie, bezradność, problemy wychowawcze, starzenie się społeczeństwa);

- wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Kłodawa wskazują, że mieszkańcy również zwracają uwagę na wymienione wyżej tereny. Większość z nich jako tereny, które powinny zostać poddane rewitalizacji wskazuje: Plac Wolności, Osiedle Górnicze i Park Górnika. Zdaniem Kłodawian występują tam następujące problemy społeczne: starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, słaba integracja lokalnej społeczności, alkoholizm. Pojawiają się też: słaba współpraca między instytucjami publicznymi a mieszkańcami, kradzieże, ubóstwo, bezradność – trudność w rozwiązywaniu codziennych problemów, przemoc w rodzinie, narkomania i wypadki.

W sferze społecznej zdiagnozowano następujące potencjały:

- w gminie Kłodawa zawarto w 2015 roku więcej małżeństw niż średnia dla województwa wielkopolskiego i kraju;
- w 2015 roku spadła liczba bezrobotnych – po raz pierwszy od 2011 roku;
- liczba zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zmalała od roku 2013 (9,1%) do roku 2015 (7,3%);
- młodzież w gminie w zdecydowanej większości nie sięga po dopalacze – dane z badań ankietowych;
- wskaźnik wykrywalności przestępstw wynosił w 2015 roku 87,4%;
- liczba wszczęć postępowań oraz stwierdzonych przestępstw w latach 2013-2015 zmalała prawie o połowę;
- maleje liczba kradzieży z włamaniem oraz kradzieży;
- na terenie gminy Kłodawa znajdują się liczne placówki oświatowe oferujące edukację na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym;
- baza edukacyjna na terenie gminy Kłodawa pozwala na otwieranie nowych kierunków odpowiadających zapotrzebowaniu ze strony inwestorów i gospodarki;
- wzrost liczby dzieci w przedszkolach i szkołach podstawowych;

- wzrasta liczba absolwentów techników, kształcących w kierunkach poszukiwanych przez pracodawców;
- ważna rola licznych organizacji społecznych;
- wprowadzenie i realizacja, a także zaangażowanie mieszkańców w budżet obywatelski;
- duża aktywność Gminnego Ośrodka Kultury i znaczny wzrost liczby organizowanych przez GOK imprez;
- wzrost liczby czytelników zbiorów bibliotek;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania pozytywnie oceniane są: poczucie bezpieczeństwa, jak i szybkości działania policji i straży pożarnej, wyposażenie szkół, zajęcia pozalekcyjne i biblioteki oraz działanie opieki społecznej, obiektów kultury, NGO w dziedzinie kultury, istniejących świetlic i dbałość o dziedzictwo kulturowe oraz dostępność ofert kulturalno-rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych.

3. SFERA GOSPODARCZA

3.1. RYNEK PRACY

Gmina Kłodawa zgodnie z podziałem administracyjnym i nomenklaturą GUS zaliczana jest do subregionu konińskiego (obejmującego powiat gnieźnieński, kolski, koniński, słupecki, turecki, wrzesiński i miasto Konin). Na podstawie przeprowadzonych analiz przygotowano zestawienie branż strategicznych, odgrywających kluczową rolę w subregionie konińskim. Są to m.in. branże takie, jak: handel detaliczny, roboty budowlane specjalistyczne, produkcja mebli, produkcja metalowych wyrobów gotowych (z wyłączeniem maszyn i urządzeń), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcja artykułów spożywczych, wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego.

W związku z tym pracodawcy najczęściej zgłaszali zapotrzebowanie na potrzeby kadrowe w zawodach takich, jak: agenci sprzedaży bezpośredniej, cieśle i stolarze budowlani, elektromechanicy, elektrycy budowlani, górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż, introligatorzy, kierowcy samochodów ciężarowych, księgowi, pakowacze, magazynierzy, mechanicy maszyn i urządzeń, operatorzy maszyn i urządzeń, opiekunowie dziecięcy, pracownicy przy pracach prostych, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, specjaliści do spraw public relations, specjaliści do spraw reklamy i marketingu, stolarze meblowi.

Według Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy Kłodawa w 2015 roku funkcjonowało 928 podmiotów gospodarczych, z czego 882 należą do sektora prywatnego, a 723 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Najwięcej zarejestrowanych podmiotów gospodarczych działa w sektorze usług (724), następnie w sektorze przemysłu (174), a na końcu w rolnictwie (30).

Liczbę podmiotów gospodarczych według rodzaju prowadzonej działalności na terenie gminy Kłodawa przedstawia tabela poniżej.

Tabela 12. Podmioty według prowadzonej działalności gospodarczej

Sekcja A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	30
Sekcja B	górnictwo i wydobywanie	1
Sekcja C	przetwórstwo przemysłowe	63

Sekcja D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
Sekcja E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7
Sekcja F	budownictwo	103
Sekcja G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	330
Sekcja H	transport i gospodarka magazynowa	43
Sekcja I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18
Sekcja J	informacja i komunikacja	10
Sekcja K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	25
Sekcja L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	47
Sekcja M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	57
Sekcja N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	20
Sekcja O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11
Sekcja P	edukacja	44
Sekcja Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	41
Sekcja R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9
Sekcja S i T	pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniając pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł w 2015 roku 114,1. W roku 2014 wskaźnik ten kształtował się na poziomie 112,3.

W strukturze przedsiębiorstw dominują mikro przedsiębiorstwa – zatrudniające do 9 osób (887), w tym większość z nich to jednoosobowe działalności gospodarcze. Na terenie gminy występuje 6 zakładów zatrudniających powyżej 50 osób oraz 1 zakład zatrudniający powyżej 250 pracowników – Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A.

Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A. jest największym producentem soli kamiennej w Polsce. W swojej ofercie posiada produkty znajdujące zastosowanie w przetwórstwie spożywczym,

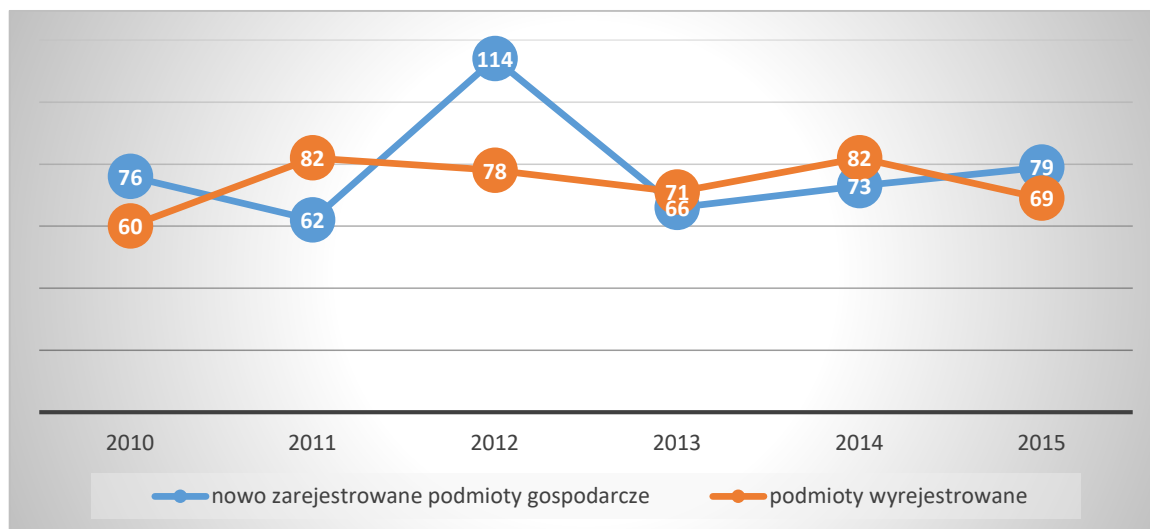
gospodarce hodowlanej, przemyśle chemicznym, utrzymaniu dróg zimą, rolnictwie, ciepłownictwie, przemyśle kosmetycznym. Kopalnia pełni także funkcję turystyczną. Kopalnia Soli w Kłodawie oferuje: sól, sól kamienną, kruchy solne, lampy solne, lizawki solne, sól drogową, sól jodowaną, sól paszową, tabletki solne, sól workowaną i świeczniki solne.

Według stanu na dzień 01.08.2015 jedynie trzy zakłady w Polsce posiadają koncesję na wydobywanie soli kamiennej, w tym: Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A., Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino” S.A. oraz KGHM Polska Miedź S.A.

Kopalnia Soli „Wieliczka” oraz Kopalnia Soli „Bochnia” zaprzestały działalności związanej z wydobywaniem soli kamiennej z uwagi na coraz niższą opłacalność. Obecnie obiekty te pełnią funkcję turystyczną, rekreacyjną i kulturową.

Cechą kłodawskiego rynku pracy jest duży udział osób pracujących w rolnictwie i górnictwie. Ze względu na specyfikę tych branż częściej zatrudnienie znajdują mężczyźni.

W ostatnich latach widać wzrastającą liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz malejącą liczbę wyrejestrowań firm. Sytuację tę przedstawia wykres poniżej.

Wykres 18. Podmioty gospodarcze w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Kłodawa najwięcej zawieszonych firm istnieje w mieście Kłodawa i sołectwie Dębina. W mieście Kłodawa funkcjonuje 315 podmiotów gospodarczych, a 36 jest obecnie zawieszonych. Rozkład podmiotów gospodarczych według ulic zarejestrowania przedstawia tabela poniżej.

Tabela 13. Liczba podmiotów gospodarczych według sołectw w gminie Kłodawa

Sołectwo	Liczba firm	Liczba firm na 1000 mieszkańców	Liczba aktywnych firm	Liczba aktywnych firm na 1000 mieszkańców	Liczba zawieszonych firm	Liczba zawieszonych firm na 1000 mieszkańców
Bierzwienna Długa	9	0,69	8	0,61	1	0,08
Bierzwienna Długa-Kolonia	22	1,68	21	1,60	1	0,08
Bierzwienna Krótka	5	0,38	5	0,38	0	0,00
Cząstków	16	1,22	14	1,07	2	0,15
Dębina	11	0,84	8	0,61	3	0,23
Dąbrówka	4	0,31	3	0,23	1	0,08
Dzióbin	6	0,46	6	0,46	0	0,00
Głogowa	6	0,46	4	0,31	2	0,15
Górki	3	0,23	3	0,23	0	0,00
Janczewy	2	0,15	1	0,08	0	0,00
Kobyłata	4	0,31	4	0,31	0	0,00
Korzecznik	10	0,76	10	0,76	0	0,00
Krzykosy	7	0,53	7	0,53	0	0,00
Leszcze	8	0,61	7	0,53	1	0,08
Luboniek	10	0,76	10	0,76	0	0,00
Łązek	7	0,53	6	0,46	1	0,08
Łubno	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Okoleniec	5	0,38	5	0,38	0	0,00
Podgajew	7	0,53	7	0,53	0	0,00
Pomarzany Fabryczne	10	0,76	9	0,69	1	0,08
Rgielew	8	0,61	8	0,61	0	0,00
Rycerzew	4	0,31	4	0,31	0	0,00
Rysiny-Kolonia	12	0,92	11	0,84	1	0,08
Słupeczka	1	0,08		0,00	1	0,08
Tarnówka	4	0,31	4	0,31	0	0,00
Wólka Czepowa	12	0,92	11	0,84	1	0,08
Zbójno	4	0,31	4	0,31	0	0,00
MIASTO KŁODAWA	355	27,11	315	24,05	36	2,75

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Tabela 14. Liczba podmiotów gospodarczych według ulic w Kłodawie

Ulica	Liczba firm	Liczba firm na 1000 mieszkańców	Liczba aktywnych firm	Liczba aktywnych firm na 1000 mieszkańców	Liczba zawieszonych firm	Liczba zawieszonych firm na 1000 mieszkańców
11 listopada	4	0,61	1	0,15	0	0,00
3 Maja	3	0,46	2	0,30	1	0,15
Adama Mickiewicza	3	0,46	3	0,46	0	0,00
Adama Rustejki Pińkiewicza	2	0,30	2	0,30	0	0,00

Akademii Krakowskiej	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Al. 1 Maja	4	0,61	3	0,46	1	0,15
Al. 1000-lecia	4	0,61	3	0,46	1	0,15
Al. Tadeusza Kościuszki	8	1,22	8	1,22	0	0,00
Armii Krajowej	3	0,46	3	0,46	0	0,00
Barbary	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Bierzwińska	4	0,61	4	0,61	0	0,00
Bohaterów Września 1939 r.	23	3,50	17	2,59	6	0,91
Cegielniana	15	2,28	14	2,13	1	0,15
Dąbska	31	4,72	29	4,42	2	0,30
Elizy Orzeszkowej	7	1,07	5	0,76	2	0,30
Górnicza	12	1,83	10	1,52	2	0,30
Grunтова	5	0,76	5	0,76	0	0,00
Harcerska	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Henryka Dąbrowskiego	6	0,91	6	0,91	0	0,00
Jarzębinowa	1	0,15	0	0,00	1	0,15
Jaśminowa	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Józefa Grzymskiego	6	0,91	5	0,76	1	0,15
Juliusza Słowackiego	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Kardynała Stefana Wyszyńskiego	28	4,26	26	3,96	2	0,30
Kolska	4	0,61	3	0,46	1	0,15
Kościelna	12	1,83	9	1,37	3	0,46
Krępa	4	0,61	3	0,46	1	0,15
Krótką	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Leona Kruczkowskiego	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Łąkowa	3	0,46	3	0,46	0	0,00
Łęczycka	6	0,91	6	0,91	0	0,00
Nowa	3	0,46	2	0,30	1	0,15
Ogrodowa	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Pl. Wolności	14	2,13	12	1,83	2	0,30
Polna	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Powstańców Wielkopolskich	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Poznańska	11	1,67	11	1,67	0	0,00
Przedeczka	11	1,67	11	1,67	0	0,00
Rawity Witanowskiego	4	0,61	4	0,61	0	0,00
Różana	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Sędziwoja z Czechła	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Solna	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Spółdzielcza	3	0,46	3	0,46	0	0,00
Stanisława Staszica	4	0,61	4	0,61	0	0,00
Stodólna	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Szkolna	2	0,30	2	0,30	0	0,00

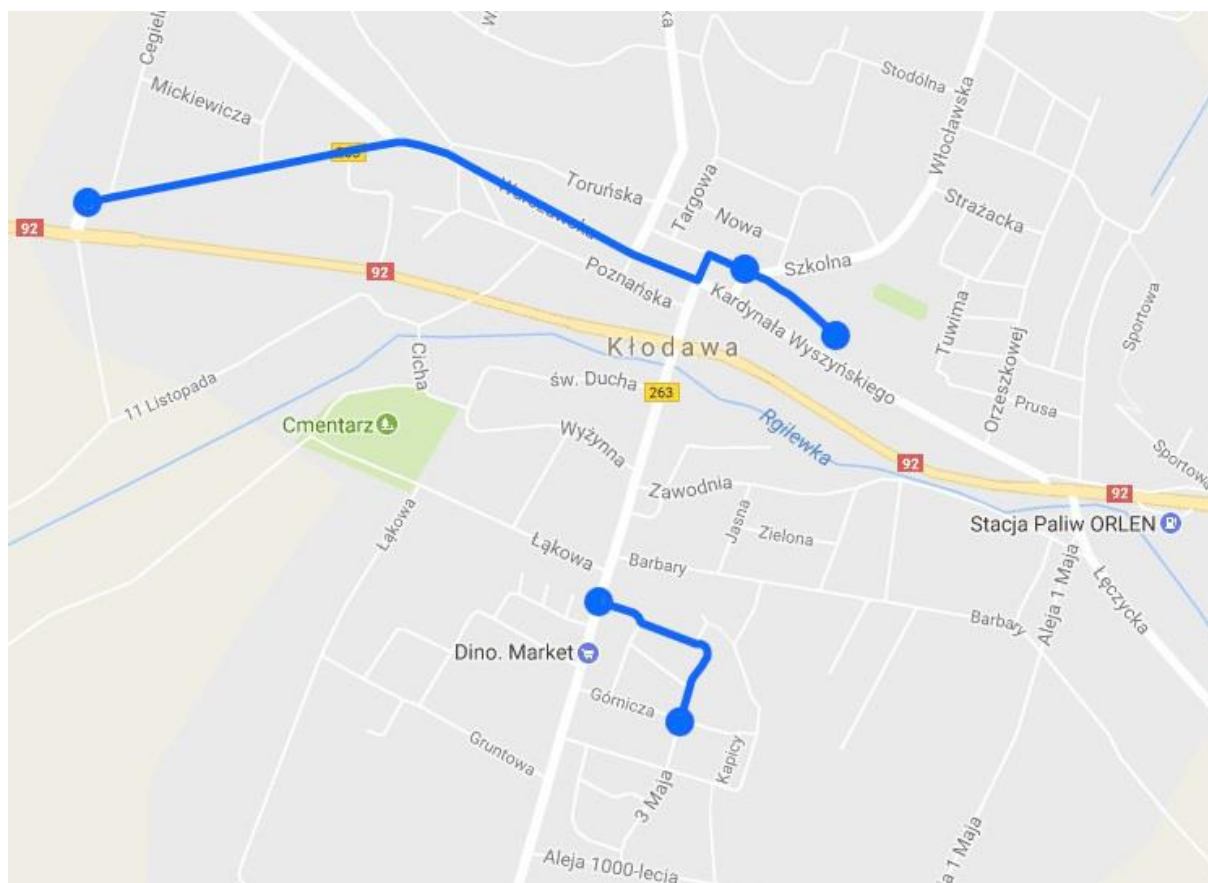
Świętego Ducha	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Toruńska	8	1,22	8	1,22	0	0,00
Traktorowa	2	0,30	0	0,00	2	0,30
Warszawska	35	5,33	32	4,87	3	0,46
Wąska	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Wiśniowa	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Władysława Broniewskiego	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Władysława Jagiełły	3	0,46	2	0,30	1	0,15
Władysława Kapicy	15	2,28	14	2,13	1	0,15
Własna	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Włocławska	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Wrzosowa	1	0,15	1	0,15	0	0,00
Wspólna	2	0,30	2	0,30	0	0,00
Wyżynna	5	0,76	4	0,61	1	0,15
Zawodnia	5	0,76	4	0,61	1	0,15
Zielona	1	0,15	1	0,15	0	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Jak wynika z powyższej tabeli najwięcej aktywnych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest przy ulicach: Al. Tadeusza Kościuszki, Bohaterów Września 1939 r., Cegielnianej, Dąbskiej, Górniczej, Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Kościelnej, Plac Wolności, Poznańskiej, Przedeckiej, Toruńskiej, Warszawskiej, Władysława Kapicy.

Najmniej podmiotów funkcjonuje przy ulicach: 11 listopada, 3 Maja, Adama Rustejki Pińkiewicza, Akademii Krakowskiej, Barbary, Harcerskiej, Jaśminowej, Juliusza Słowackiego, Krótkiej, Leona Kruczkowskiego, Nowej, Ogrodowej, Polnej, Powstańców Wielkopolskich, Różanej, Sędziwoja z Czechła, Solnej, Stodólnej, Szkolnej, Świętego Ducha, Wąskiej, Wiśniowej, Władysława Broniewskiego, Władysława Jagiełły, Własnej, Włocławskiej, Wrzosowej, Wspólnej i Zielonej.

Najwięcej zawieszonych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych jest przy ulicach: Bohaterów Września 1939 r., Kościelnej i Warszawskiej.

Rysunek 10. Ulice w Kłodawie z największą liczbą zawieszonych podmiotów gospodarczych

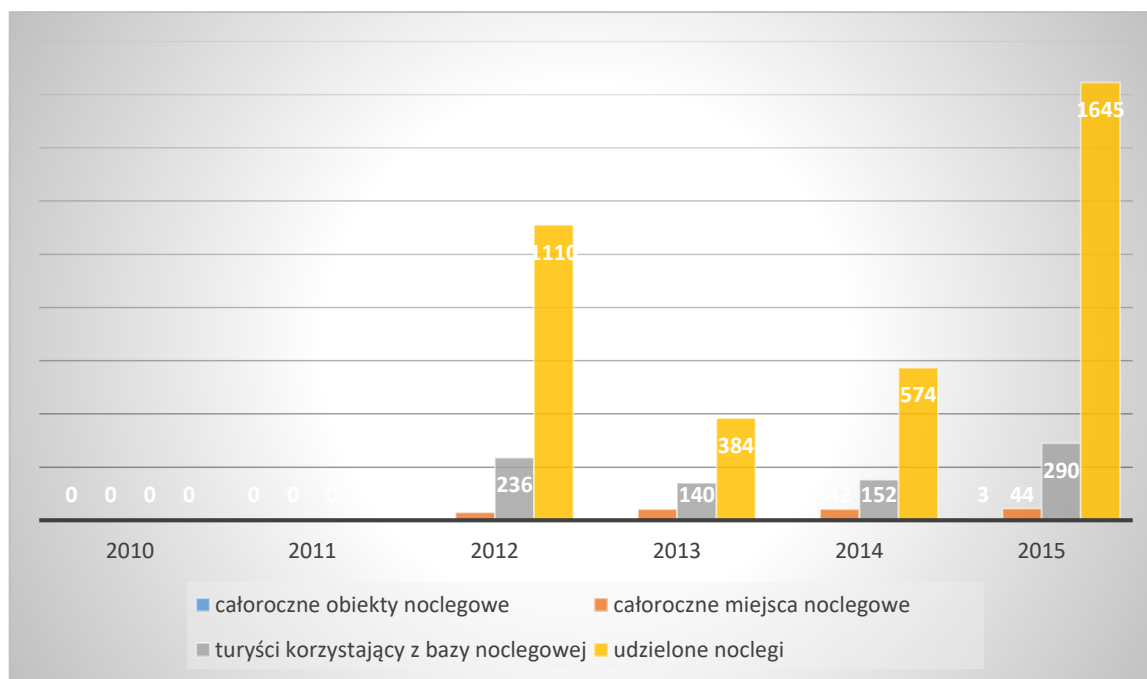
Źródło: opracowanie własne

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego przez Lokalną Grupę Działania „Solna Dolina” wśród mieszkańców gminy Kłodawa w 2015 roku wskazują, że mieszkańcy jako sprzyjające ocenili warunki do prowadzenia działalności rolniczej. Mniej sprzyjające według nich są warunki do prowadzenia działalności gospodarczej. Na rynku lokalnym niedostępni są wyszkoleni pracownicy, występuje brak pracy i szkoleń zawodowych, wskazano również na słabą dostępność do terenów do prowadzenia działalności gospodarczej.

3.2. TURYSTYKA

Gmina Kłodawa wraz z sześcioma innymi gminami województwa łódzkiego, Starostwem Powiatowym w Łęczycy oraz kilkunastoma innymi podmiotami podjęła wspólną inicjatywę pod nazwą „Centralny Łuk Turystyczny”. Jest to oferta skierowana do turystów, promująca liczne atrakcje turystyczne, zlokalizowane w promieniu 50 km. Dzięki tego typu przedsięwzięciom nastąpił rozwój bazy noclegowej oraz gastronomicznej. Na terenie gminy

Kłodawa od 2012 r. obserwuje się wzrost liczby miejsc noclegowych oferowanych turystom. Są to w znacznej mierze gospodarstwa agroturystyczne. Odnotowywany jest także wzrost liczby turystów korzystających z bazy noclegowej oraz wzrost liczby udzielonych noclegów. Turyści korzystający z bazy to liczba osób, a udzielone noclegi to liczba turystów pomnożona przez liczbę wykorzystanych noclegów.

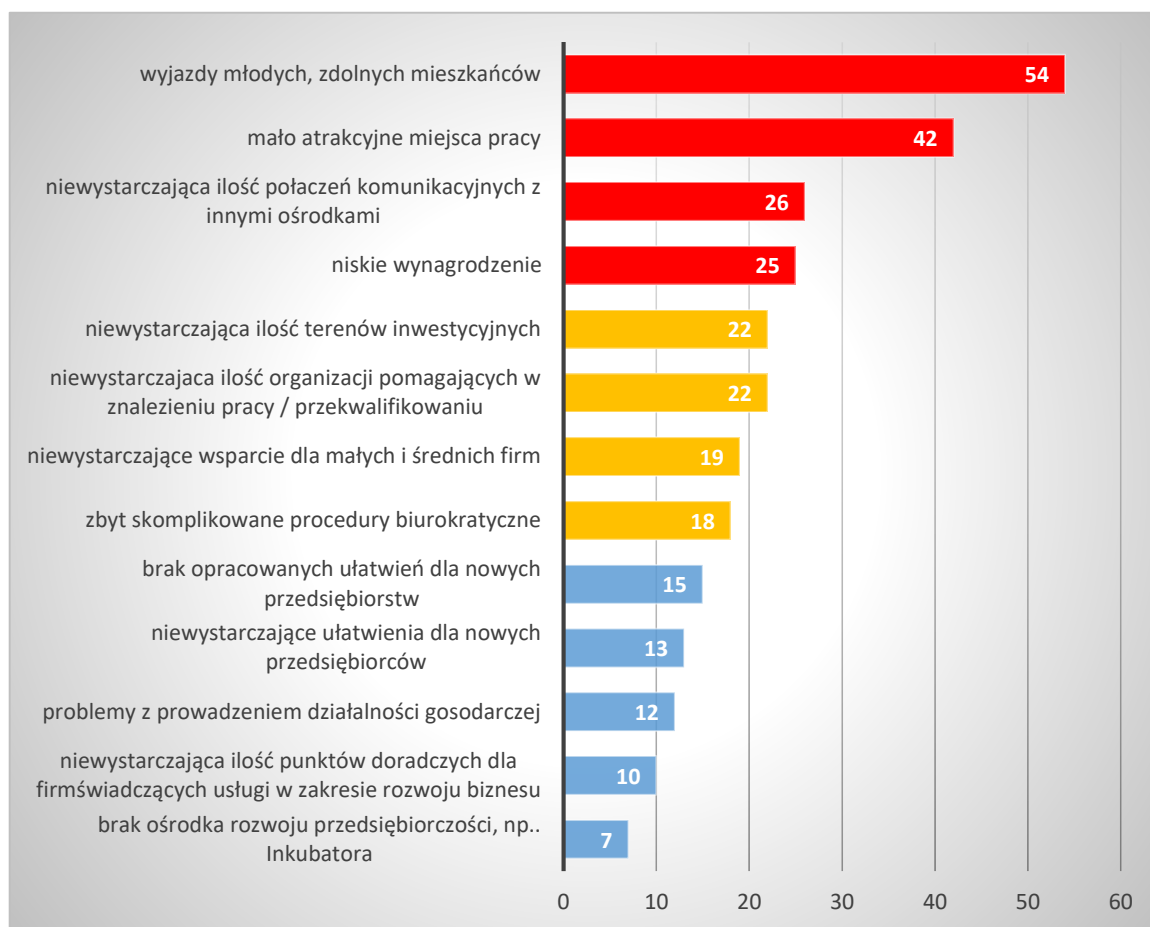
Wykres 19. Turystyczne obiekty noclegowe w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że na Placu Wolności, w Parku Górnika oraz na Osiedlu Górniczym występują następujące problemy gospodarcze: wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców, niskie wynagrodzenia, mało atrakcyjne miejsca pracy i niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami. Następnie wymieniane były: niewystarczająca liczba organizacji pomagających w znalezieniu pracy / przekwalifikowaniu, niewystarczające wsparcie dla małych i średnich firm, zbyt skomplikowane procedury biurokratyczne i niewystarczająca liczba terenów inwestycyjnych. Mieszkańcy wymieniali też, choć rzadziej, niewystarczającą liczbę punktów doradczych dla firm świadczących usługi w zakresie rozwoju biznesu, niewystarczające ułatwienia dla nowych przedsiębiorców, brak opracowanych ułatwień dla nowych przedsiębiorstw, problemy z prowadzeniem działalności gospodarczej

oraz brak ośrodka rozwoju przedsiębiorczości, np. inkubatora. Problemy gospodarcze przedstawia wykres poniżej.

Wykres 20. Problemy gospodarcze w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne

3.4. PODSUMOWANIE

W sferze gospodarczej zdiagnozowano następujące problemy:

- mieszkańcy oceniają warunki do prowadzenia działalności gospodarczej jako mało sprzyjające;
- brak wyszkolonych pracowników na rynku lokalnym;
- brak pracy i szkoleń zawodowych;
- niska dostępność do terenów do prowadzenia działalności gospodarczej;
- Kłodawa to obszar o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych;
- Kłodawa to obszar o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe, o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego, miasta;
- Kłodawa to obszar tracący dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania za najbardziej zaniedbane mieszkańcy uznali przedsiębiorczość, kursy zawodowe, rolnictwo oraz lokalne produkty i usługi;
- według mieszkańców pieniądze pochodzące z dotacji unijnych należy przeznaczyć na: nowe inwestycje, dofinansowanie prywatnych firm, w których mieszkańcy znajdują zatrudnienie, organizowanie kursów kwalifikacyjnych, warsztatów, szkoleń, na rozwój produktu lokalnego i agroturystyki;
- według mieszkańców na rozwój gminy wpłynie: utworzenie miejsc pracy, aktywizacja mieszkańców, podniesienie wiedzy i kwalifikacji mieszkańców, edukacja w zakresie przedsiębiorczości, rolnictwo i przetwórstwo. Preferowanymi kierunkami rozwoju gminy były: rolnictwo, przemysł/strefy gospodarcze oraz turystyka;
- z badań ankietowych przeprowadzonych wśród Kłodawian wynika, że największymi problemami gospodarczymi w Kłodawie są: wyjazdy młodych, zdolnych mieszkańców, niskie wynagrodzenia, mało atrakcyjne miejsca pracy i niewystarczająca liczba połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami. Rzadziej wymieniano: niewystarczającą liczbę organizacji pomagających w znalezieniu pracy / przekwalifikowaniu, niewystarczające wsparcie dla małych i średnich firm, zbyt

skomplikowane procedury biurokratyczne i niewystarczającą liczbę terenów inwestycyjnych. Informacje te odzwierciedlają także statystyki liczby zawieszonych firm w mieście Kłodawa.

W sferze gospodarczej zdiagnozowano następujące potencjały:

- wzrost wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym;
- wzrastająca liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz malejąca liczba wyrejestrowań firm;
- badanie ankietowe przeprowadzone przez Lokalną Grupę Działania „Solna Dolina” wśród mieszkańców gminy Kłodawa w 2015 roku wskazuje, że mieszkańcy jako sprzyjające ocenili warunki do prowadzenia działalności rolniczej;
- rozwój bazy noclegowej oraz gastronomicznej;
- wzrost turystów korzystających z bazy noclegowej oraz wzrost liczby udzielonych noclegów.

4. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Jednym z kluczowych zadań realizowanych przez gminę jest budowa i rozwój infrastruktury przestrzenno-funkcjonalnej zapewniającej mieszkańcom podstawowe potrzeby, w tym dostępu do bieżącej wody, wyposażenia w kanalizację sanitarną, zagospodarowania odpadów, zaopatrzenia w ciepło sieciowe (o ile jest to możliwe i uzasadnione ekonomicznie). Spełnienie tych wszystkich warunków technicznych wpływa na atrakcyjność inwestycyjną danego regionu. Oprócz tego na atrakcyjność inwestycyjną danego terenu ma wpływ sytuacja, w której dany teren objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. MPZG pełni podstawowe źródło informacji o możliwościach przeznaczenia danego terenu pod konkretne inwestycje. Korzyści wynikające z faktu posiadania MPZG to także uproszczenie procedury administracyjnej oraz skrócenie czasu oczekiwania, ubiegania się o wydanie decyzji w przypadku planowania danej inwestycji.

Gmina Kłodawa w całości objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Gmina w swojej ofercie posiada tereny inwestycyjne i nieruchomości przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne, pod aktywizację gospodarczą, pod zabudowę wielorodzinną, zabudowę siedliskową, usługi komercyjne.

Jedną z możliwości promocji terenów przeznaczonych na inwestycje jest umieszczenie oferty w Bazie Danych Ofert prowadzoną przez Polską Agencję Inwestycji Zagranicznych. Specjaliści zatrudnieni w agencji pomagają wybrać spośród zgłoszonych ofert zainteresowanym inwestorom dogodny dla nich obszar przeznaczony pod aktywizację gospodarczą.

Z obszaru powiatu kolskiego zamieszczono kilka ofert. Gmina Kłodawa zamieściła tam 6 ofert.

Kłodawa jest centralnym ośrodkiem gminy, skupiającym główne funkcje administracyjne i usługowe, rzemieślnicze, handlowe, a także gastronomiczne, kulturalne i oświatowe.

W centrum miasta Kłodawa dominuje historyczna zabudowa, najczęściej w postaci dwupiętrowych ceglanych budowli o spadzistych dachach, z lokalami usługowymi usytuowanymi w parterach budynków.

W południowej części miasta mieści się Kopalnia Soli. Dla pracowników kopalni utworzono osiedle mieszkaniowe – Osiedle Górnicze, gdzie rozwinął się system różnorodnych usług. Nowe osiedla zabudowy jednorodzinnej powstające w mieście powoli wypierają tereny rolne. Obrzeża miasta zajmują małe zakłady przemysłowe, warsztaty oraz ogrody działkowe. Na całym obszarze gminy można zaobserwować procesy urbanistyczne, w postaci rozwoju nowego budownictwa. W miejscowościach położonych bliżej Kłodawy trend rozwoju miejscowości jest bardziej widoczny niż na peryferiach gminy, gdzie zauważa się opuszczanie domostw.

4.1.INFRASTRUKTURA WODOCIĄGOWA

Na terenie gminy Kłodawa zaopatrzenie w wodę następuje z dwóch gminnych ujęć i stacji uzdatniania zlokalizowanych w miejscowości Częstków i Luboniek. Dodatkowo na terenie gminy znajdują się lokalne ujęcia w takich miejscowościach, jak: Kobylata, Zbójno, Dębina, Głogowa, Mała Wieś i Cegielnia. Ponadto część gminy zaopatrywana jest w wodę z ujęcia Olszówka (gmina Olszówka), Rdutów (gmina Chodów) i Bylice (gmina Grzegorzew). Do 2014 roku gmina Kłodawa zaopatrywana była także w wodę z ujęcia Dzierzbice, znajdującego się w gminie Chodów.

Administratorem infrastruktury wodnej na terenie gminy Kłodawa jest Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Kłodawie oraz w niewielkim stopniu Zakład Usług Wodnych w Koninie. ZUW w Koninie administruje na terenie gminy Kłodawa siecią wodociągową doprowadzającą wodę do mieszkańców Kłodawy z ujęć Olszówka (gmina Olszówka), Rdutów (gmina Chodów) i Bylice (gmina Grzegorzew). Na terenie gminy zlokalizowane są 2 stacje uzdatniania wody – SUW Kłodawa i SUW Luboniek.

Według danych statystycznych GUS za 2015 rok długość sieci wodociągowej na terenie gminy Kłodawa wynosi 236,6 km (wg. Danych ZWiK ok. 20 km znajduje się w mieście Kłodawa), natomiast liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wynosi 2 122 sztuk. Zużycie wody w ciągu roku przez jednego mieszkańca kształtuje się na poziomie 33,4 m³ i wzrasta od roku 2013 (2013 r. to 28,4 m³, 2014 r. to 29,8 m³). Na terenie gminy Kłodawa znajduje się także ujęcie wody na potrzeby Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. w miejscowości Kłodawa.

Z danych statystycznych wynika, że 90,3% ogółu ludności korzysta z instalacji wodociągowej. Dla powiatu kolskiego wskaźnik ten to 93,4%.

Stan infrastruktury sieci wodociągowej na terenie miasta Kłodawa wymaga modernizacji lub wymiany. Sieć wodociągowa na terenie gminy zbudowana jest głównie z rur żeliwnych, budowanych w latach 60.-70., azbestocementowych, budowanych w latach 60.-70. i PCV. Na terenie Gminy przeważają rury PCV, lata 90. do obecnie, natomiast na terenie miasta są to głównie rury żeliwne. Na uwagę zasługuje głównie część Starówki, gdzie zlokalizowane są rury azbestocementowe (stanowią ok. 35% sieci na terenie całej gminy Kłodawa), szczególnie niebezpieczne dla zdrowia mieszkańców. Na tym obszarze do modernizacji są też wszystkie przyłącza do budynków (ok. 90 szt.), ze względu na ich zły stan techniczny. Na terenie Starówki sieć wodociągowa pochodzi z lat 60.-70., co ze względu na przestarzałą technologię wskazuje na jej modernizację. Na uwagę zasługują także rury żeliwne w tym rejonie, które charakteryzują się dużą awaryjnością. Kolejny problem stanowi także sieć zlokalizowana na terenie Osiedla Górniczego, gdzie sieć wodociągowa budowana była od lat 50. Najstarsza część sieci jest w bardzo złym stanie i w całości wymaga modernizacji. Istnieją plany wymiany infrastruktury wodociągowej w najstarszej części Osiedla Górniczego (w rejonie ulic: Kościuszki, Górnicza, Dąbska, 3-go Maja) – na to zadanie przygotowana została dokumentacja techniczna. Ok 2% domostw nie posiada przyłączy sieci wodociągowej, ulice na terenie miasta nie przyłączone do sieci to: Św. Ducha i Gruntowa.

Tabela 15. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy

Kategoria	Jednostka	2014			2015		
		ogółem	miasto	wieś	ogółem	miasto	wieś
Korzystający z instalacji	%	90,2	97,5	82,8	90,3	90,3	90,3
Długość czynnej sieci	km	236,6			236,6		
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	os.	11882			11823		
Przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	2106			2122		
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	29,8	46,6	12,5	33,4	46,3	20,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.2. INFRASTRUKTURA KANALIZACYJNA

Miasto i Gmina Kłodawa obsługiwane są przez 2 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków zlokalizowane w miejscowościach Pomarzany Fabryczne i Straszków. Przepustowość oczyszczalni w Pomarzanach Fabrycznych wynosi 3 160 m³/dobę. Obsługuje ona miasto Kłodawę. Corocznie oczyszczonych zostaje ok. 553,1 tys. m³ ścieków.

Przepustowość oczyszczalni ścieków w Straszku wynosi 74 m³/dobę. Do oczyszczalni podłączone są gospodarstwa ze wsi Straszów oraz Straszówek. W ciągu roku oczyszcza ok. 8,26 tys. m³ ścieków. Osad ściekowy będący produktem oczyszczania wykorzystywany jest w rolnictwie oraz do rekultywacji terenów, ponadto część osadów jest tymczasowo magazynowana. Istnieją plany modernizacyjne oczyszczalni ścieków w Pomarzanach Fabrycznych. Na terenie gminy 38 gospodarstw domowych korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków, natomiast pozostali korzystają ze zbiorników bezodpływowych, z których nieczystości ciekłe wywożone są wozami asenizacyjnymi. Długość sieci kanalizacji sanitarnej w gminie wynosi 29 km (na terenie miasta ok. 24,5 km), zaś liczba przyłączy to 511 sztuk. Stan infrastruktury sieci jest dobry. Teren miasta Kłodawa został skanalizowany w 95%. Brak sieci kanalizacyjnej występuje na ulicach lub ich częściach: Cegielnianej, Gruntowej, Kolskiej, Łęczyckiej, 1-go Maja. Odbiornikiem wód opadowych i roztopowych z terenu gminy są rowy melioracyjne, rzeki oraz zbiorniki wód stojących. Wody odprowadzane są powierzchniowo. Występuje także fragment sieci ogólnospławnej odbierającej wody opadowe – długość na terenie miasta wynosi ok. 10 km.

Inwentaryzacja wykazała, że w kamienicach w rejonie Starówki, występują wspólne łazienki dla wielu lokatorów jednej kamienicy, co stwarza fatalne warunki sanitarne dla mieszkańców.

Tabela 16. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Kłodawa

Kategoria	Jednostka	2014			2015		
		ogółem	miasto	wieś	ogółem	miasto	wieś
Korzystający z instalacji	%	43,6	80,3	6,3	43,6	43,6	43,6
Długość czynnej sieci	km	29,0			29,0		
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	os.	5743	5331	412	5713	5303	410
Przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	507			511		
Ścieki odprowadzone	dam ³	267			213		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W celu zidentyfikowania wyposażenia poszczególnych miejscowości w gminie Kłodawa zweryfikowano w jakich miejscowościach zlokalizowane są sieć kanalizacyjna i wodociągowa. W poniższej tabeli „TAK” oznaczono występowanie danej infrastruktury, natomiast „NIE” oznaczono braki.

Tabela 17. Wyposażenie w sieć kanalizacyjną i wodociągową na terenie gminy Kłodawa

	Sieć wodociągowa	Sieć kanalizacyjna
	TAK/NIE	TAK/NIE
Brzezienna Długa Kolonia	TAK	TAK (ul. Cegielniana)
Brzezienna Długa Wieś	TAK	NIE
Brzezienna Krótkak	TAK	NIE
Cząstków	TAK	TAK (ul. Gruntowa)
Dąbrówka	TAK	NIE
Dębina	TAK	NIE
Dzióbin	TAK	NIE
Głogowa	TAK	NIE
Górki	TAK	NIE
Janczewy	TAK	NIE
Kłodawa	TAK	TAK
Kobylata	TAK	NIE
Krzykosy	TAK	NIE
Korzecznik	TAK	NIE
Leszcze	TAK	NIE
Luboniek	TAK	NIE
Łązek	TAK	NIE
Łubno	TAK	NIE
Okoleniec	TAK	NIE
Podgajew	TAK	NIE
Pomarzany Fabryczne	TAK	NIE
Rgielew	TAK	NIE
Rysiny Kolonia	TAK	NIE
Rycerzew	TAK	NIE
Słupeczka	TAK	NIE
Straszków	TAK	TAK
Straszkówek	TAK	TAK
Tarnówka	TAK	NIE
Wólka Czepowo	TAK	NIE
Zbójno	TAK	NIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy Kłodawa

Jak wynika z tabeli gmina Kłodawa jest wyposażona w sieć wodociągową we wszystkich miejscowościach. W przypadku sieci kanalizacyjnej skanalizowane zostały miejscowości Kłodawa, Staszków, Straszków, Cząstków (kilka posesji przy ulicy Gruntowej), Brzezienna Długa Kolonia (kilka posesji znajdujących się przy ulicy Cegielnianej). W dalszej eksploatacji sieci kanalizacyjnej, wskazany jest dalszy rozwój tego typu infrastruktury. Wyposażenie w sieć kanalizacyjną przyczyni się do eliminacji zbiorników bezodpływowych, a jednocześnie wyeliminuje zagrożenie skażenia gleby ściekami. Sieć kanalizacyjna jest wskazana w miejscach, gdzie technicznie i ekonomicznie możliwe jest jej wybudowanie. W miejscowościach o rozproszonej zabudowie wskazane jest lokalizowanie przydomowych oczyszczalni ścieków, wpływających na uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy.

4.3.ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Na terenie gminy Kłodawa znajduje się ciepłownia Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A. przy Al. 1000-lecia 2. W ciepłowni znajdują się jednostki wytwórcze o zainstalowanej mocy 23 MW. Wytworzone ciepło przeznaczone jest przede wszystkim do zaspokojenia potrzeb własnych Kopalni (60%), tj.: podgrzania ciepłej wody użytkowej oraz na centralne ogrzewania własnych obiektów ciepłowniczych. W ilości ok. 4 MW zamówionej mocy cieplnej ciepło sprzedawane jest przez Kopalnię odbiorcom zewnętrznym, którym ciepło doprowadzane jest magistralą ciepłowniczą „Ciepłik”. Od września 2014 roku rolę dostawcy energii siecią ciepłowniczą przejęła jednostka organizacyjna gminy Kłodawa, świadcząca usługi przesyłu i dystrybucji ciepła sieciowego.

Sieć ciepłownicza ułożona jest w przeważającej części (ok. 2 km), w kanale ciepłowniczym. Około 0,5-0,6 km zewnętrznej sieci ciepłowniczej jest ciepłociągiem napowietrznym. Sieć „Ciepłik” wykonana jest w technologii tradycyjnej. Zaledwie 0,5 km zewnętrznej sieci ciepłowniczej jest wykonana w technologii preizolowanej. Stan sieci jest zły. Łączna długość sieci ciepłowniczej wynosi 7250 m. Liczba odbiorców zasilana ciepłem sieciowym wynosi 53, w skład których wchodzi obiekty kulturalne, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, obiekty handlowo-usługowe, osoby prywatne. Wykaz odbiorców podłączony do sieci ciepłowniczej „Ciepłik” przedstawiono w punktach poniżej.

- Szkoła Podstawowa Nr 2,
- Przedszkole,
- „FRAPO INVEST” – Konin,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- Sklep – Tyszer – Kościuszki,
- Środowska Paulina – sklep monopolowy,
- Sklep – Jaranowska,
- Dom Działkowca,
- Wsp. M. ul. Boh. Września 1,
- Wsp. M. ul.3-go Maja 2, 4, 6,
- Wsp. M. ul. Armii Krajowej 4, 6, 8,
- Wsp. M. ul. Boh. Września 7, 9,
- Wsp. M. ul. Dąbrowskiego 1, 2, 4, 6, 8, 10,

- Wsp. M. ul. Górnicza 1-3, 4, 6, 8, 10, 12, 14,
- Wsp. M. ul. Grzymskiego 2,
- Wsp. M. ul. Jagiełły 2, 4, 6,
- Wsp. M. ul. Kapicy 1-3,
- Dom Pawłowski,
- Ferszt,
- Gawłowski,
- Ogorzelski Wojciech – dom,
- Kędzierski Tadeusz – dom,
- Hejna Krzysztof – dom,
- M. Głowczyńska – Michalak,
- Wojciechowski Zbigniew.

Gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, opalanych w znacznej mierze węglem, drewnem oraz olejem opałowym. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są trzy kotłownie, które dostarczają ciepło do obiektów wspólnot mieszkaniowych oraz mieszkań socjalnych. Kotłownie te znajdują się w Kłodawie przy ul. Wyszyńskiego oraz w miejscowościach Luboniek i Górki. Nominalna moc cieplna kotłowni przy ul. Wyszyńskiego wynosi 0,5 MW. Opalana jest ona miałem. Kotłownie w miejscowościach Luboniek i Górki opalane są eko-groszkiem, a ich nominalna moc cieplna wynosi odpowiednio 0,04 MW i 0,1 MW.

„Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Kłodawa na lata 2015-2030” zakłada w rejonie osiedla Górnik oraz szeroko pojętego rejonu starówki rozwój systemu ciepłowniczego w zakładanych scenariuszach.

4.4.SIEĆ GAZOWA

Na terenie gminy Kłodawa nie ma sieci gazowej i dystrybucja gazu nie jest prowadzona. Gazyfikacja gminy Kłodawa możliwa będzie w powiązaniu z doprowadzeniem gazu do dużych odbiorców przemysłowych. W przypadku gminy Kłodawa kluczowym czynnikiem jest zapotrzebowanie na gaz przez Kopalnię Soli „Kłodawa” S.A. Spełnienie tego warunku w istotny sposób mogłoby przybliżyć proces gazyfikacji gminy i doprowadzenia gazu do terenów inwestycyjnych. Jednak z uwagi na brak konkretnych planów inwestycyjnych ze strony

operatora Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa gmina poszukuje także alternatywnych rozwiązań w zakresie gazyfikacji.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kłodawa przyjęte uchwałą Nr XLVII/290/2013 Rady Miejskiej w Kłodawie z dnia 25 października 2013 r. w kwestii planowanych kierunków rozwoju gazyfikacji zakłada również budowę sieci gazowej. Realizacja budowy gazociągu wysokiego ciśnienia DN 100 wraz ze stacjami redukcyjnymi relacji Nowiny Brdowskie – Kłodawa zaplanowana została na lata 2015-2024. Obecnie prowadzone są rozmowy pomiędzy Burmistrzem gminy Kłodawa i Wójtem gminy Daszyna na temat realizacji gazyfikacji terenu gminy Kłodawa jako jednego z etapów rozbudowy dystrybucyjnej sieci gazowej przeprowadzanej aktualnie przez gminę Daszyna. Budowa gazociągu na terenie gminy Kłodawa będzie uzasadniona ekonomicznie ze względu na zakładane przyłączenie do sieci dystrybucyjnej miejscowości Opiesin, dogodnie położonej w bliskiej relacji z gminą Kłodawa. W związku z tym zaspokojenie potencjalnego zapotrzebowania na paliwa gazowe może zostać zrealizowane poprzez budowę gazociągu na terenie gminy Kłodawa.

4.5. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Zgodnie z klasyfikacją miast województwa wielkopolskiego gmina Kłodawa pełni następujące funkcje:

- **Komunikacyjne:**
 - *Dostępność dróg krajowych i wojewódzkich. Rozwinięta oferta komunikacji miejskiej i wewnątrzregionalnej.*
- **Kulturalno-edukacyjne:**
 - *Lokalne ośrodki oraz obiekty kultury i sportu organizujące wydarzenia o charakterze lokalnym.*
 - *Występowanie szkół o znaczeniu lokalnym, przeważnie na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym.*
 - *Występowanie szkół ponadgimnazjalnych w wybranych ośrodkach.*
- **Administracyjne:**
 - *Występowanie rozbudowanych instytucji gminnych.*

- *Realizacja wybranych funkcji powiatowych w zakresie szkolnictwa i administracji przez niektóre ośrodki.*

Gmina Kłodawa posiada rozbudowaną sieć dróg, którą tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez gminę przebiegają następujące drogi, będące w administracji:

- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad – na terenie miasta Kłodawa zlokalizowanych jest 2,165 km:
 - droga krajowa nr 92;
- Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu – droga wojewódzka o długości na terenie gminy 15 km, w tym na terenie miasta Kłodawa 2,168 km:
 - droga nr 263 relacji Dąbie – Kłodawa – Sompolno;
- Powiatowego Zarządu Dróg w Kole – drogi powiatowe – o łącznej długości na terenie gminy 67 km, w tym na terenie miasta Kłodawa 9,205 km:
 - droga nr 3401P relacji Rybno – Rycerzew,
 - droga nr 3405P relacji Kłodawa – Liliopol,
 - droga nr 3406P relacji Brdów – Przedecz,
 - droga nr 3407P relacji Przedecz – Kolonia Częstków,
 - droga nr 3408P relacji Głogowa – Chełmno,
 - droga nr 3410P relacji Rycerzew – Bowieczyny,
 - droga nr 3413P relacji Kobylata – Niwki,
 - droga nr 3415P relacji Górki – Przybyszew,
 - droga nr 3419P relacji Budziszew Stary – Luboniek,
 - droga nr 3429P relacji Bierzwienna – Borysławice,
 - droga nr 3430P relacji Luboniek – Tarnówka,
 - droga nr 3431P relacji Dzióbin – Bierzwienna,
 - droga nr 3433P relacji Kolonia Bierzwienna – Bierzwienna Długa Kolonia,
 - droga nr 3443P relacji Straszów – Straszów.

Ponadto na terenie gminy istnieje 109 km dróg gminnych, w tym na terenie miasta Kłodawa znajduje się 12,7 km dróg gminnych (6,1 km to drogi utwardzone, 6,6 km to drogi nieulepszone).

Na mapie poniżej została przedstawiona mapa sieci drogowej na terenie gminy Kłodawa.

Rysunek 11. Mapa sieci drogowej na terenie gminy Kłodawa

Źródło: kłokawakolska.e-mapa.net

Korzystne położenie lokalizacyjne sprawia, że w odległości 20 km znajduje się węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A2 oraz w odległości 50 km węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A1.

Odległości drogowe i średni czas dojazdu do poszczególnych miast powiatowych i wojewódzkich z miejscowości Kłodawa:

Tabela 18. Odległość w kilometrach i średni czas dojazdu do większych miejscowości

	Odległość w km	Czas dojazdu
m. Warszawa	192 km	1 h 57 min
m. Łódź	87 km	1 h 15 min
m. Poznań	152 km	2 h 00 min
m. Włocławek	51 km	50 min
m. Konin	50 km	45 min

Źródło: Google Maps, opracowanie własne

Korzystne położenie gminy Kłodawa sprawia, iż czas przejazdu do największych miast wojewódzkich mieści się w granicy do 2 godzin.

Z badań natężenia ruchu na drogach wynika, że liczba pojazdów na najdłuższych odcinkach dróg w 2015 roku na dobę w stosunku do roku 2010 zmniejszyła się, co może być związane z przeniesieniem się ruchu na autostradę znajdującą się w najbliższej odległości.

Tabela 19. Natężenie ruchu na drodze krajowej i wojewódzkiej w 2010 i 2015 rok

Badany odcinek	2010 [pojazdów / doba]	2015 [pojazdów / doba]
dr. kraj. nr 92 relacji Koło - Kłodawa	8541	7281
dr. Woj. Nr. 263 relacji Bugaj - Kłodawa	1981	1453

Źródło: GDDKiA 2010 i 2015

Mimo zmniejszenia się natężenia ruchu na drogach, ich stan techniczny ciągle ulega degradacji i wymaga ciągłych napraw oraz budowy nowych dróg.

Ścieżki pieszo-rowerowe

Na terenie gminy występuje brak rozwiniętej infrastruktury pieszo-rowerowej. Ścieżki rowerowe nie występują, z wizji lokalnej i ankietyzacji mieszkańców wynika konieczność ich lokalizacji. Na terenie gminy występują chodniki dla pieszych, które w większym stopniu wymagają modernizacji. Infrastruktura służąca użyteczności publicznej w mieście Kłodawa jest w stanie złym i wymaga modernizacji.

Rysunek 12. Stan infrastruktury pieszej na terenie gminy Kłodawa (wizja lokalna grudzień 2016)

Źródło: Opracowanie własne

Kolej na terenie gminy

Przez gminę Kłodawa przebiega linia kolejowa łącząca Berlin z Moskwą. Przewozy pasażerskie obsługiwane są przez Spółkę Koleje Wielkopolskie, zapewniając połączenia do miejscowości takich, jak: Kutno, Poznań, Zbąszynek. Stacja kolejowa zlokalizowana jest w Pomarzanach Fabrycznych w odległości ok. 3 km od Kłodawy.

Komunikacja miejska

Komunikację autobusową zapewnia przewoźnik PKS Gostynin, realizując połączenia do takich miejscowości, jak: Gostynin, Kalisz, Koło, Kutno, Oleśnica, Płock, Turek, Wrocław, Konin, ale także do mniejszych miejscowości: Izbica Kujawska, Kościelec, Krośniewice, Przedecz, Chodów, Babiak.

Na terenie miasta znajduje się przystanek autobusowy na ulicy Poznańskiej.

Kursy rozpoczynają się od godziny 5:00, a ostatnie z nich odbywają się około godziny 20:10. Przystanek na ulicy Poznańskiej jest kluczowym i najważniejszym przystankiem komunikacyjnym na terenie miasta Kłodawa.

Rysunek 13. Przystanek na ulicy Poznańskiej w mieście Kłodawa

Źródło: Dane Urząd Miasta i Gminy w Kłodawie

4.6. TELEKOMUNIKACJA

Na terenie gminy istnieje dostęp do usług telekomunikacyjnych. Mieszkańcy mają możliwość przyłączy telefonii stacjonarnej, a także mogą korzystać z telefonii komórkowej. W przypadku telekomunikacji bezprzewodowej, zasięg na danym obszarze zależy od operatora sieci.

Na terenie gminy dostęp do Internetu nie jest w żaden sposób ograniczony. Można korzystać z Internetu przewodowego, jak i bezprzewodowego.

4.7.OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy gminy Kłodawa mogą korzystać z 6 aptek zlokalizowanych na terenie gminy, natomiast opiekę zdrowotną zapewniają placówki medyczne takie, jak:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” s.c. Medycyna Rodzinna,
2. Przychodnia Zakładowa Kopalni Soli „Kłodawa”,
3. NZOZ Centrum Rehabilitacyjno-Lecznicze,
4. NZOZ „Sanmed” Poradnia Lekarzy Rodzinnych i Specjalistów,
5. Grupowa Praktyka Lekarska Kukawka – Chmielecki s.c.,
6. Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Poradnia „Ginekologiczno-Położnicza”,
7. Indywidualna Praktyka Lekarska Janusz Pudło,
8. NZOZ „ZDROWIE” s.c. Grupowa Praktyka Pielęgniarek Środowiskowo – Rodzinnych „Pomocna Dłoń” s.c.

4.8.DOSTĘPNOŚĆ SKLEPÓW

W gminie Kłodawa funkcjonują 4 supermarkety, sklepy prywatne prowadzące działalność handlowo-usługową, 2 targowiska stałe i 2 targowiska sezonowe. Ponadto zlokalizowane są obiekty gastronomiczne, pocztowe, kosmetyczne, rzemieślnicze i inne.

4.9.DZIEDZICTWO KULTUROWE I ZABYTKI

Miejsca warte odwiedzenia w gminie Kłodawa:

- Ratusz miejski,
- Zespół obiektów poklasztornych karmelitów trzewickowych,
- Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny,
- Szkoła klasztorna z XVIII wieku,
- Kościół pw. św. Fabiana i Sebastiana,
- Podziemna Trasa Turystyczna Kopalni Soli „Kłodawa” S.A.

W rejestrze zabytków publikowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa znalazły się liczne miejsca występujące na terenie gminy Kłodawa:

- **Bierzwienna Długa**

- kościół p.w. św. Dominika, 1901,
- dzwonnica, XIX/XX,
- cmentarz parafii rzymsko-katolickiej (najstarsza część), poł. XIX,
- cmentarz ewangelicko–augsburski, czynny, 2 poł. XIX,
- zespół dworski, XIX/XX,
- dwór,
- park;

- **Kęcerzyn**

- zespół dworski, XIX/XX,
- dwór,
- park;

- **Kłodawa**

- historyczny układ urbanistyczny miasta, k. XIV-XIX,
- kościół par. p.w. św. Sebastiana, drewn., 1557, 1806-7,
- dzwonnica drewniana, XVIII, 1958,
- zespół klasztorny karmelitów trzewickowych, ul. Wrocławska 2, nr rej.: 681/Wlkp/A z 17.01.1953 i z 18.06.2008,
- kościół, ob. par. p.w. Wniebowzięcia NMP, 1755-66,
- klasztor, ob. plebania, 1718-1755, 2 poł. XIX,
- ogród klasztorny, XVIII-XX,
- dziedziniec odpustowy „Ogrójec”,
- ogrodzenie Ogrójca z 4 kapliczkami, 1850,
- ratusz, 1820, nr rej.: 184 z 21.08.1968,
- dom, ul. Poznańska 17, drewn., 1 poł. XIX,
- wyrobisko podziemne w polu Nr 3, w kopalni soli „Kłodawa”, 1937, 1946-50;

- **Krzykosy**

- zespół dworski,
- dwór, drewn., 1902,
- park, pocz. XIX,

- chata, Kolonia 18, drewn., ok. 1850;
- **Leszcze**
 - zespół dworski, po 1925,
 - dwór,
 - park;
- **Marynki**
 - chata, nr 14, drewn., 1 poł. XIX;
- **Rgilew**
 - zespół dworski, pocz. XX,
 - dwór,
 - park;
- **Rycerzew**
 - dwór obronny, ruiny, XV (w zespole pałacowym),
 - zespół pałacowy, 2 poł. XIX,
 - pałac,
 - park;
- **Straszków**
 - zespół dworski, 2 poł. XIX,
 - dwór,
 - park;
- **Straszkówek**
 - zespół dworski, 2 poł. XIX,
 - dwór,
 - park;
- **Wólka Czepowa**
 - zespół dworski, 1930,
 - dwór,
 - park.

Do Gminnej Ewidencji Zabytków zostały wpisane następujące miejsca występujące na terenie gminy Kłodawa:

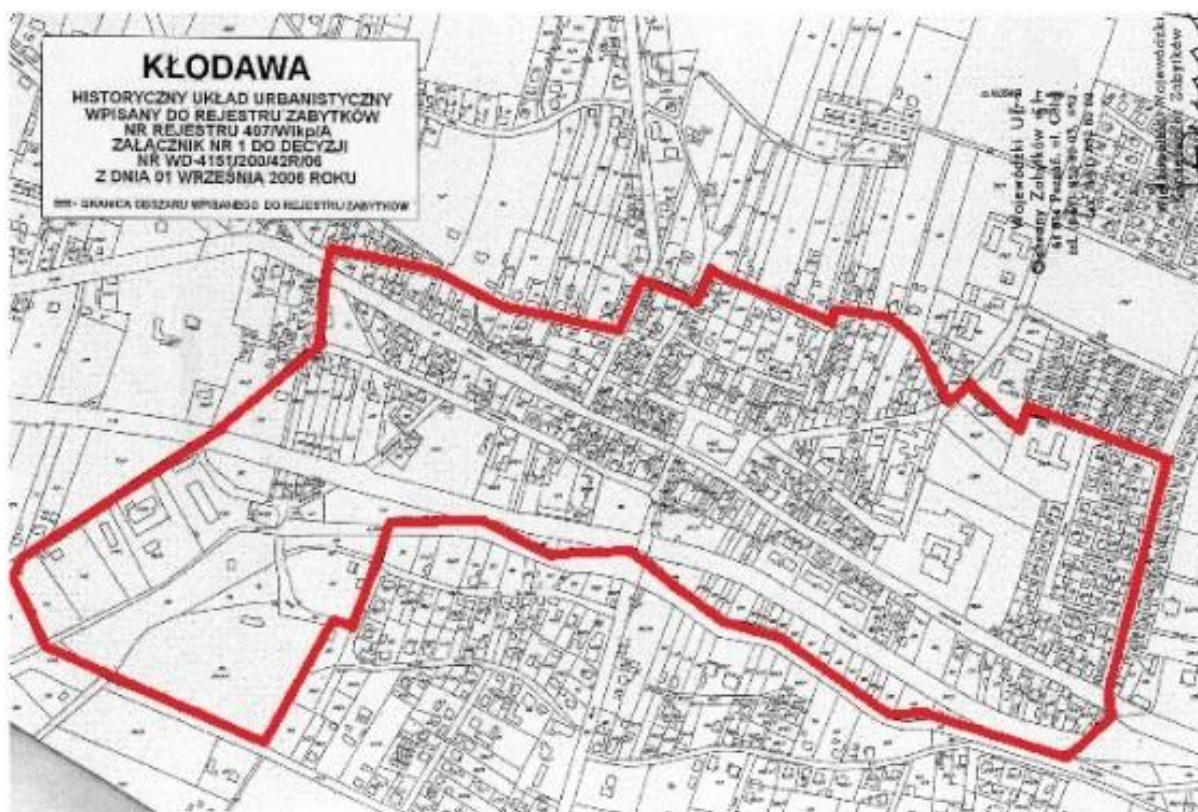
- **Bierzwienna Długa**
 - Zespół kościoła par. p.w. św. Dominika,
 - Cmentarz rzymskokatolicki, ok. poł. XIX w.,
 - Park dworski, XIX/XX w.,
 - Zespół dworski;
- **Bierzwienna Długa – Kolonia**
 - Cmentarz ewangelicko-augsburski, XIX w.;
- **Bierzwienna krótka**
 - Park dworski, 2 poł. XIX w.;
- **Dębina**
 - Cmentarz ewangelicko-augsburski, pocz. XX.;
- **Kęcerzyn**
 - Zespół dworski;
- **Kłodawa**
 - Układ urbanistyczny, 1430 r. - k. XIX w.,
 - Zespół klasztorny karmelitów, ob. Zespół kościoła par. p.w. Wniebowzięcia NMP, ul. Włocławska 2,
 - Zespół kościoła fil. P.w. św. Sebastiana, ul. Cicha,
 - Cmentarz żydowski, ul. Łęczycka, XVIII w.,
 - Ratusz, pl. Wolności 16, mur., ok. 1820 r.,
 - Park dworski, ul. Sportowa, ok. poł. XIX w.,
 - ul. Bierzwińska – dom nr 16, mur., ok. 1920.,
 - ul. Kościelna – dom nr 5, ob. Ośrodek kultury, mur., ok. 1930 r., dom nr 9, mur., 1924 r.,
 - ul. Krępa – dom nr 5, mur., ok. 1928 r.,
 - ul. Poznańska – dom nr 9, mur., 1908 r.,
 - Ul. Słowackiego – dom nr 4, drew., ok. 1920 r.,
 - Ul. Szkolna – dom nr 1, mur., ok. 1935 r., dom nr 2, mur., ok. 1935 r.,
 - Ul. Św. Ducha – dom nr 25, mur., ok. 1926 r.,
 - Ul. Toruńska – dom nr 6, mur., ok. 1930 r., dom nr 16, mur., 1930 r.,

- Ul. Warszawska – dom nr 49, mur., 1930 r., dom nr 51, mur., 1920 r., dom nr 54, mur., ok. 1920 r., dom nr 58, mur., 1933 r.,
- Pl. Wolności – dom nr 2, mur., pocz. XX w., dom nr 3, mur., pocz. XX w., dom nr 6, mur., ok. 1910 r., dom nr 7, mur., ok. 1910 r., dom nr 8, mur., pocz. XX w.,
- Ul. Wyszyńskiego – dom nr 70, mur., ok. 1918 r., dom nr 92, mur., XIX / XX w.,
- Wyrobisko podziemne w pld. części pola nr 3 Kopalni Soli „Kłodawa”, 1937 r., 1946-1950 r.;
- **Krzykosy**
 - Kapliczka, mur., k. XIX w.,
 - Kapliczka, mur., pocz. XX w.,
 - Zespół dworski,
 - Dom nr 18, drew., 1 poł. XIX w.,
 - Dom nr 21, drew., ok. 1900 r.;
- **Leszcze**
 - Kapliczka, mur., ok. 1930 r.,
 - Zespół dworski;
- **Luboniek**
 - Kapliczka, mur. Pocz. XX w.,
 - Zespół dworski;
- **Okoleniec**
 - Kapliczka, mur., l. 40 XX w.;
- **Pomarzany fabryczne**
 - Zespół dworski;
- **Rgielew**
 - Zespół dworski;
- **Rycerzew**
 - Zespół pałacowy;
- **Rysiny – kolonia**
 - Cmentarz ewangelicko-augsburski, k. XIX w.;
- **Stupeczka**
 - Kapliczka, mur., pocz. XX, odnow. 1959 r.,

- Obora folwarczna, nr 12, 1935 r.;
- **Straszków**
 - Zespół dworski,
 - Wieża ciśnień, mur., pocz. XX w.;
- **Straszków**
 - Zespół dworski;
- **Wólka Czepowa**
 - Kapliczka, mur., ok. 1930 r.,
 - Zespół dworski.

Do rejestru zabytków pod numerem 407/Wlkp/A decyzją Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 1 września 2006 r. wpisany został historyczny układ urbanistyczny miasta Kłodawa. Teren ukształtowany w średniowieczu z elementami rozwiniętymi w XVIII w. oraz w XIX i pocz. XX w. obejmuje:

- nawarstwienia kulturowo-osadnicze od czasów pradziejowych po okres nowożytny;
- znajdujący się w centrum Rynek (pl. Wolności);
- układ ulic w centrum miasta, stanowiących granicę średniowiecznej lokacji: Kościelna, Szkolna, Warszawska, Wyszyńskiego, Krępa, Dąbska;
- ulice odchodzące od centrum: Targowa, Przedecka, Poznańska, Nowa;
- ulice skrajne okalające zespół: Ogrodowa, św. Ducha, Toruńska, Broniewskiego, 11 Listopada, Orzeszkowej, Cicha;
- cmentarz na przedmieściu zw. Starą Kłodawą przy ul. Cichej;
- architekturę sakralną: dawny zespół klasztorny karmelitów, drewniany kościół św. Sebastiana z dzwonnica;
- zabudowę mieszkalną przy wyżej wymienionych ulicach, o przeważającym typie domów parterowych z dachami dwuspadowymi;
- zabudowę użyteczności publicznej: ratusz na pl. Wolności.

Rysunek 14. Historyczny układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków

Źródło: GEZ, Karta adresowa zabytku nieruchomego

Dobry stan zachowania poszczególnych elementów układu przestrzennego: ulic, placów, podziałów gruntów, architektury sakralnej i mieszkalnej oraz wyraźna czytelność ich genezy widzianej w szerokim kontekście rozwoju gospodarczo-społecznego Wielkopolski w czasie reformy państwa w średniowieczu, a także w kontekście dalszych przekształceń w wiekach późniejszych, szczególnie w końcu XVIII wieku i w wieku XIX, stawia historyczny ośrodek miejski w grupie cennych zespołów współtworzących dziedzictwo kulturowe kraju.

W rozdziale 2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kłodawa „Uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy Kłodawa”, pkt 2.4. „Środowisko kulturowe” zaprezentowano najcenniejsze obiekty zabytkowe z terenu gminy wpisane do rejestru zabytków. Historyczny układ urbanistyczny starej części miasta Kłodawa z 1430 roku jest zespołem zabytkowym, wpisanym do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu, w którym specjalne miejsce zajmuje zabudowa dawnego Rynku wraz z sąsiadującymi ulicami (obecnie Plac Wolności). Rejestr zabytków miasta i gminy Kłodawa, sporządzony przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie, liczy 34 pozycje (stan na 31 marca 2013 r.). Są to ważne obiekty budownictwa murowanego

i drewnianego: historyczny układ urbanistyczny miasta k. XIV-XIX, kościół par. p.w. św. Sebastiana, dzwonnica drewniana XVIII w., zespół klasztorny karmelitów trzewickowych, ul. Wrocławska 2, Ratusz, dom drew., ul. Poznańska 17, wyrobisko podziemne w polu Nr 3 w Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. W rozdziale 3. „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy Kłodawa”, w punkcie 3.4. przedstawiono obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego:

- Odnosnie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich w kierunkach ich zagospodarowania;
- Działania podejmowane w odniesieniu do tych zabytków wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Studium zawiera też zapis o tym, że należy dążyć do rewitalizacji obiektów zabytkowych. Ich zagospodarowanie nie powinno zmieniać ich historycznego charakteru, w tym kompozycji przestrzennej, kształtu obiektów, detali architektonicznych itp. Oprócz tego należy utrzymać historyczne podziały działek, zachować historyczne linie zabudowy, a także otoczenie historycznych zespołów zabudowy (w szczególności założeń zieleni).

Studium stwierdza, że należy dążyć do zwiększenia walorów przestrzennych tych terenów. W szczególności dotyczy to centrum Kłodawy wymagającego rewitalizacji. Podniesienie walorów urbanistycznych powinno być oparte o odtworzenie historycznych pierzei i historycznych kwartałów zabudowy. Należy zadbać o wysoką jakość użytych w budownictwie materiałów, dbałość o detale architektoniczne obiektów, wysoki standard posadzek, wyposażenie przestrzeni w elementy małej architektury oraz zieleni urządzoną.

Największą atrakcją regionu jest Kłodawska Podziemna Trasa Turystyczna, a także liczne zabytki opisane powyżej.

Gmina Kłodawa wraz z sześcioma innymi gminami województwa łódzkiego, Starostwem Powiatowym w Łęczycy oraz kilkunastoma innymi podjęła wspólną inicjatywę pod nazwą „Centralny Łuk Turystyczny”. Jest to oferta skierowana do turystów, promująca liczne atrakcje turystyczne, zlokalizowane w promieniu 50 km. Dzięki tego typu przedsięwzięciom nastąpił rozwój bazy noclegowej oraz gastronomicznej. Na terenie gminy Kłodawa od 2012 r. obserwuje się wzrost liczby miejsc noclegowych oferowanych turystom. Są to w znacznej mierze gospodarstwa agroturystyczne. Zestawienie baz turystycznych ujęte zostało w opisie Sfery gospodarczej.

4.10. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że na Placu Wolności, w Parku Górnika oraz na Osiedlu Górniczym występują następujące problemy przestrzenno-funkcjonalne: niewystarczająca liczba ścieżek rowerowych (najbardziej odczuwalny ich brak), niska estetyka otoczenia, zły stan infrastruktury około drogowej, niewystarczająca infrastruktura gazowa, zdewastowane, opuszczone tereny, zły stan zabytków, zły stan nawierzchni dróg. Ankietowani rzadziej wymieniali: niewystarczającą infrastrukturę kanalizacyjną, kulturalno-rekreacyjną i sportową oraz słaby rozwój usług i handlu. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na słabo rozwiniętą bazę turystyczno-wypoczynkową, niewystarczającą infrastrukturę wodociągową i niski stopień poczucia bezpieczeństwa. Problemy przestrzenno-funkcjonalne przedstawia wykres poniżej.

Wykres 21. Problemy przestrzenno-funkcjonalne w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne

4.11. PODSUMOWANIE

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano następujące problemy:

- zużycie wody w ciągu roku przez jednego mieszkańca kształtuje się na poziomie 33,4 m³ i wzrasta od roku 2013;
- 90,3% ogółu ludności korzysta z instalacji wodociągowej. Dla powiatu kolskiego wskaźnik ten to 93,4%;
- stan infrastruktury sieci wodociągowej na terenie miasta Kłodawa wymaga modernizacji lub wymiany, sieć wodociągowa na Starówce pochodzi z l. 60.-70. i stworzona została w przestarzałej technologii (rury azbestocementowe szkodliwe dla zdrowia oraz żeliwne charakteryzujące się dużą awaryjnością), ponadto konieczna jest wymiana przyłączy wodociągowych w rejonie Starówki, gdzie są one przestarzałe i wymagają modernizacji;
- inwentaryzacja wykazała także bardzo zły stan infrastruktury wodociągowej w rejonie Osiedla Górniczego, gdzie infrastruktura wymaga modernizacji w 100%;
- 43,6% ogółu ludności korzysta z instalacji kanalizacyjnej. Dla powiatu kolskiego wskaźnik ten to 45,9%;
- W kamienicach w rejonie Starówki istnieją fatalne warunki sanitarne, polegające na występowaniu jednej wspólnej łazienki dla wielu lokatorów budynku;
- zaledwie 0,5 km zewnętrznej sieci ciepłowniczej jest wykonana w technologii preizolowanej; stan sieci jest zły, a gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, opalanych w znacznej mierze węglem, drewnem oraz olejem opałowym;
- na terenie gminy Kłodawa nie ma sieci gazowej i dystrybucja gazu nie jest prowadzona;
- mimo zmniejszenia natężenia ruchu na drogach, ich stan techniczny ulega degradacji i wymaga ciągłych napraw;
- brak rozwiniętej infrastruktury pieszo-rowerowej (ścieżki rowerowe nie występują);
- infrastruktura służąca użyteczności publicznej w mieście Kłodawa jest w złym stanie i wymaga modernizacji;
- odnośnie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich w kierunkach ich zagospodarowania, działania podejmowane w odniesieniu do tych zabytków wymagają pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków;

- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania za najbardziej zaniedbane mieszkańcy uznali zagospodarowanie przestrzeni publicznej oraz infrastrukturę sportową;
- na terenie gminy Kłodawa według jej mieszkańców brakuje usług związanych z: ochroną zdrowia i opieką społeczną, z opieką nad osobami starszymi, z rolnictwem i przetwórstwem, z rekreacją, kulturą i sportem. Mieszkańcy negatywnie oceniają też: jakość techniczną dróg wraz z infrastrukturą, niewystarczającą liczbę połączeń komunikacji zbiorowej, niski stopień skanalizowania, niewystarczające zagospodarowanie centrów wsi, brak parkingów i oświetlenie ciągów komunikacyjnych, brak pomocy medycznej w nocy, brak lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych, słaby stopień wykonania niezbędnych badań i działań edukacyjnych dotyczących zdrowia;
- wyniki badań ankietowych mieszkańców Kłodawy wskazują, że koncentracja problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występuje wokół Placu Wolności, Osiedla Górniczego. Problemami, które wskazują Kłodawianie są: niewystarczająca liczba ścieżek rowerowych, niska estetyka otoczenia, zły stan infrastruktury około drogowej, niewystarczająca infrastruktura gazowa, zdewastowane, opuszczone tereny, zły stan zabytków, zły stan nawierzchni dróg. Ankietowani rzadziej wymieniali: niewystarczającą infrastrukturę kanalizacyjną, kulturalno-rekreacyjną i sportową oraz słaby rozwój usług i handlu. Pojedyncze odpowiedzi wskazywały na słabo rozwiniętą bazę turystyczno-wypoczynkową, niewystarczającą infrastrukturę wodociągową i niski stopień poczucia bezpieczeństwa. W ankietach najczęściej pojawiał się postulat renowacji budynku byłego ratusza (Plac Wolności), który mógłby stać się miejscem spotkań zarówno młodzieży, jak i dorosłych i osób starszych.

Rysunek 15. Były ratusz i budynek po Komisariacie Policji, Plac Wolności w Kłodawie

Źródło: Opracowanie własne (wizja lokalna grudzień 2016)

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej zdiagnozowano następujące potencjały:

- gmina Kłodawa w całości objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego;
- gmina w swojej ofercie posiada tereny inwestycyjne i nieruchomości przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne, pod aktywizację gospodarczą, pod zabudowę wielorodzinną, zabudowę siedliskową, usługi komercyjne;
- w sieć wodociągową wyposażone są wszystkie miejscowości w gminie Kłodawa;
- skanalizowanie Miasta Kłodawa w ok. 95%, wskazany jest dalszy rozwój kanalizacji, który przyczyni się do eliminacji zbiorników bezodpływowych, a jednocześnie wyeliminuje zagrożenie skażenia gleby ściekami;
- gmina Kłodawa posiada rozbudowaną sieć dróg, którą tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne;
- czas przejazdu do największych miast wojewódzkich mieści się w granicy do 2 godzin;
- przez gminę Kłodawa przebiega linia kolejowa łącząca Berlin z Moskwą oraz trasy autobusowe;
- w odległości 20 km znajduje się węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A2 oraz w odległości 50 km węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A1;
- na terenie gminy istnieje dostęp do usług telekomunikacyjnych – możliwość przyłączy telefonii stacjonarnej i korzystanie z telefonii komórkowej;
- na terenie gminy dostęp do Internetu nie jest w żaden sposób ograniczony;

- w rejestrze zabytków publikowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa znalazły się liczne miejsca występujące na terenie gminy Kłodawa;
- największą atrakcją regionu jest Kłodawska Podziemna Trasa Turystyczna;
- gmina Kłodawa wraz z sześcioma innymi gminami podjęła wspólną inicjatywę pod nazwą „Centralny Łuk Turystyczny”;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych pozytywnie ocenia: dostępność aptek, atrakcyjne położenie, istniejącą sieć wodociągową, potencjał turystyczny, dostępność terenów rekreacyjnych i placów zabaw oraz imprez sportowo-rekreacyjnych.

5. SFERA TECHNICZNA

5.1. MIESZKALNICTWO

Na obszarze gminy Kłodawa zanotowano 115 mieszkań zamieszkałych w budynkach wybudowanych przed rokiem 1918. Najwięcej budynków powstało w latach 1945-1970. Liczbę mieszkań w obiektach wybudowanych w danych latach przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Struktura wieku budynków w gminie Kłodawa

Wiek budynków	Lata powstania	Liczba budynków
	Przed 1918	115
	1918 - 1944	430
	1945 - 1970	1624
	1971 - 1978	634
	1979 - 1988	762
	1989 - 2002	381
	2003-2013	241
	2013-2015	32

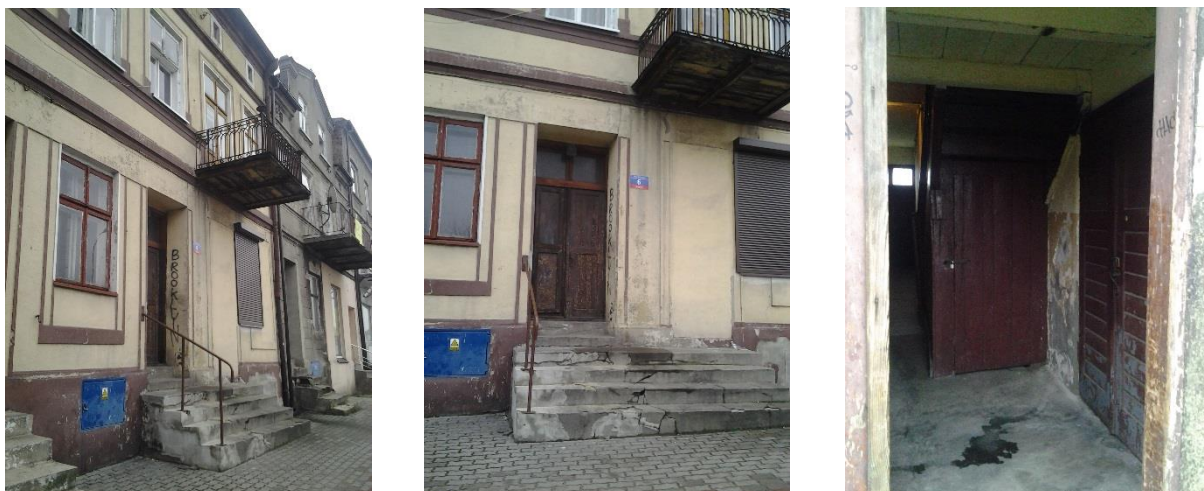
Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Stan infrastruktury budynków zlokalizowanych w mieście Kłodawa znajduje się w stanie złym, np. na Starówce znajdują się budynki należące do „grupy konserwatorskiej B”, ich stan w dużej mierze może stanowić zagrożenie dla zamieszkujących w nich osób. Z racji takiego stanu zlokalizowanych jest tutaj wiele pustostanów.

Rysunek 16. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne (wizja lokalna grudzień 2016)

Rysunek 17. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa

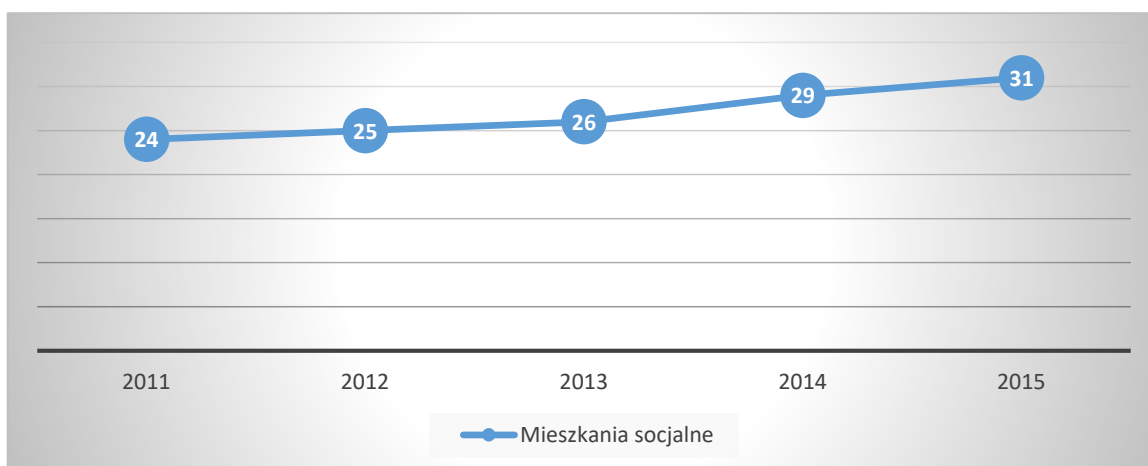
Źródło: Opracowanie własne (wizja lokalna grudzień 2016)

Rysunek 18. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne (wizja lokalna grudzień 2016)

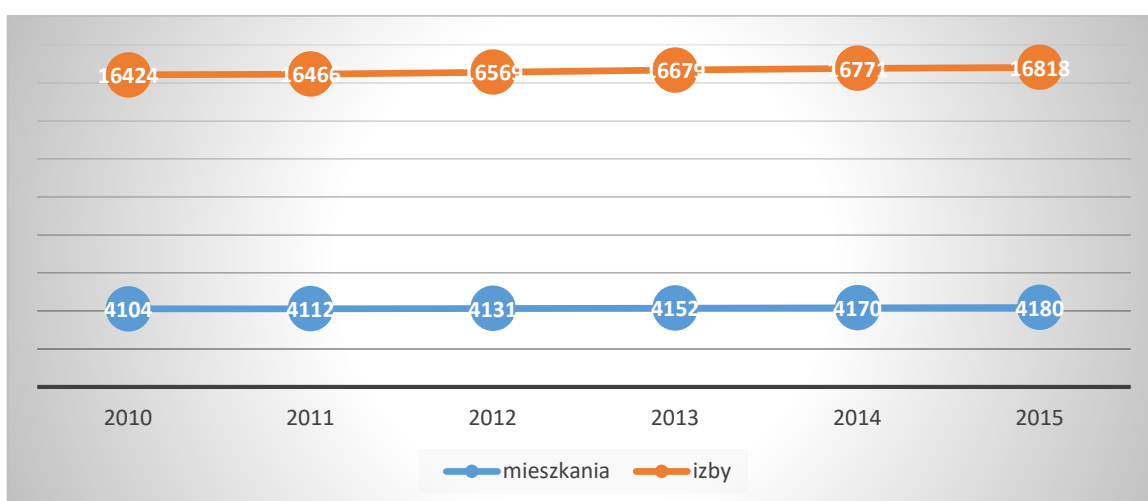
W gminie Kłodawa od 2011 roku wzrasta liczba mieszkań socjalnych. Jest to efektem zwiększającego się zapotrzebowania na tego typu mieszkania.

Wykres 22. Mieszkania socjalne w gminie Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zasoby mieszkaniowe gminy Kłodawa przedstawiają się następująco: 4180 mieszkań, 16 818 izb, 327 511 m² powierzchni użytkowej mieszkań. Zasoby te na przestrzeni lat przedstawia poniższy wykres.

Wykres 23. Zasoby mieszkaniowe gminy Kłodawa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy dominuje zabudowa siedliskowa, zauważa się rozproszenie struktury osadczej, dominująca jest zagrodowa zabudowa jednorodzinna wraz z budynkami gospodarczymi. Natomiast na terenie miasta jest to zabudowa zwarta i wolnostojąca. Na terenie miasta Kłodawa zlokalizowane są budynki wielorodzinne, w dużej mierze skoncentrowane w południowej części miasta, zlokalizowane są też osiedla np. Osiedle Górnicze, gdzie znajdują się bloki tworzące zabudowę wielorodzinną. Infrastruktura zabudowy

wielorodzinnej wymaga remontów. Dużym zapotrzebowaniem cieszy się budownictwo wielorodzinne. Na terenie gminy Kłodawa znajdują się budynki wielomieszkaniowe, którymi zarządza Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kole. W zasób Spółdzielni wchodzi 350 mieszkań. Budynkami będącymi własnością gminy zarządza Zarząd Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie. Do mienia gminy Kłodawa należą następujące kamienice znajdujące się na starówce: Pl. Wolności 3, Pl. Wolności 6, Kościelna 4, Szkolna 1, Szkolna 2.

Liczba budynków będących w Administracji ZBIUK została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 21. Liczba budynków w Administracji Zarządu Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie

Rok budowy	Liczba budynków	Rodzaj budynku	Budynki Starówka	Budynki Osiedle Górnicze
Przed 1918	2	mieszkalne	1	1
1918-1944	7	mieszkalne	5	2
1918-1944	7	gospodarcze	5	2
1945-1970	32	mieszkalne	1	31
1971-1978	7	mieszkalne	6	1
1979-1988	4	mieszkalne		4
1989-2002	1	mieszkalne		1
2003-2013	-	-		
2013-2015	-	-		
RAZEM	60	-	18	42

Źródło: Dane ZBIUK

Na terenie gminy 3933 mieszkania wyposażone są w wodociąg, 3688 w ustęp spłukiwany, 3541 w łazienkę, 3154 w centralne ogrzewanie i 1 w gaz sieciowy. Wynika z tego, że 98,2% mieszkań w mieście (stan niezmienny od 2010 roku) i 88,7% mieszkań na wsi (stan niezmienny od 2014 roku) wyposażonych jest w wodociąg.

Duży problem z wyposażeniem budynków w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną występuję w budynkach zlokalizowanych w obrębie Starówki. Są to budynki, które posiadają wspólne toalety i łazienki dla kilkunastu mieszkań. Taka sytuacja stanowi dość duży problem społeczny, jak i gospodarczy dla mieszkańców tego regionu.

Najstarsza część miasta zlokalizowana jest wokół Pl. Wolności oraz ul. Warszawskiej, Kardynała St. Wyszyńskiego, Kościelnej, Szkolnej, Poznańskiej i Krępej. Ulice te znajdują się w centrum Starego Miasta, w sąsiedztwie Pl. Wolności, czyli dawnego rynku miejskiego. Najstarsza część osiedla Górniczego (najstarsze budynki) to budynki z dachami wielospadowymi przy ul. Górniczej (budynki wielorodzinne) oraz 2 budynki przy ul. Al. 1000-

lecia. Budynki te wybudowane były w latach 50.-60. i są w stanie dobrym, pozostałe 5 wymaga prac remontowych.

Budynki zlokalizowane na terenie Osiedla Górniczego, mimo że były budowane w latach 1950-1990 wymagają różnych prac modernizacyjnych uzależnionych od stanu zużycia poszczególnych budynków. Wszystkie budynki nadają się do użytkowania i nie wymagają generalnego remontu. Mieszkania posiadają infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.

Na ulicy 1 Maja zlokalizowane są 4 tzw. „baraki” oraz 1 budynek przy ul. Dąbskiej (są to budynki powstałe w latach 50.-60., na potrzeby zaplecza przedsiębiorstw budowlanych, które budowały Kopalnie Soli „Kłodawa”). Budynki te są parterowe z drewnianymi dachami, kryte papą. W latach 1965-1970 zostały zaadoptowane na budynki mieszkalne wielorodzinne wraz z przynależnymi budynkami gospodarczymi i są nadal użytkowane. Baraki posiadają przyłącza do wody. Ponadto każdy z budynków posiada wspólną łazienkę.

Według danych przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania na terenie gminy Kłodawa wynosi 78,4 m². Jest to nieco mniej aniżeli wynosi średnia dla powiatu kolskiego – 80,1 m². Mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców jest także porównywalnie mniej w gminie Kłodawa (319,1), gdzie w powiecie kolskim jest ich 326,7. Tego typu sytuacja może być spowodowana niskim przyrostem nowych mieszkań.

5.2. BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Na terenie gminy Kłodawa zlokalizowane są następujące budynki użyteczności publicznej będące w posiadaniu gminnym:

Tabela 22. Budynki użyteczności publicznej na terenie gminy Kłodawa

Rodzaj budynku	Liczba	Stan techniczny	Zapotrzebowanie
Budynki urzędów	1	Dobry	Duże
Budynki oświaty	9	Dobry	Duże
Budynki kulturowe	1	Dobry	Duże
Świetlice wiejskie	14	Dobry	Duże
Budynki wod-kan.	3	Dobry	Duże
Budynki OSP/ straży miejskiej	1	Dobry	Duże

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminy

Stan techniczny budynków jest dobry. Głównym źródłem pozyskiwania energii cieplnej przez te budynki są gaz płynny, olej opałowy i węgiel.

5.3.ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Energia ze źródeł odnawialnych na terenie gminy Kłodawa obejmuje przede wszystkim energię słońca i wiatru. Wśród właścicieli prywatnych zastosowanie znalazły kolektory słoneczne, które energię słońca wykorzystują do przygotowania ciepłej wody użytkowej. Na obiektach będących w administrowaniu gminy lub jej jednostek nie ma zlokalizowanych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są elektrownie wiatrowe.

Energia wiatru

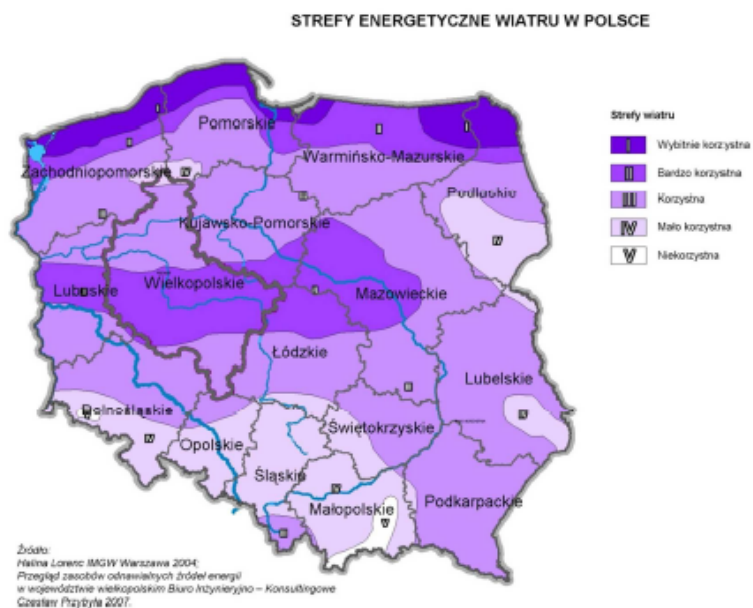
Potencjał gminy w obrębie odnawialnych źródeł energii nie jest wykorzystany. Gmina Kłodawa zlokalizowana jest na terenie o stosunkowo wysokiej prędkości wiatru w ciągu roku. Jak pokazują dane Ministerstwa Rozwoju dla typowych lat meteorologicznych dla stacji w Kole, średnia prędkość wiatru wynosi ok 2,83 m/s.

Tabela 23. Średnie miesięczne prędkość wiatru dla stacji meteorologicznej w Kole

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Śr. rok
Średnia prędkość wiatru [m/s]	4,3	4,4	4,5	4,1	3,7	3,5	3,5	3,3	3,6	3,9	4,0	4,3	3,93

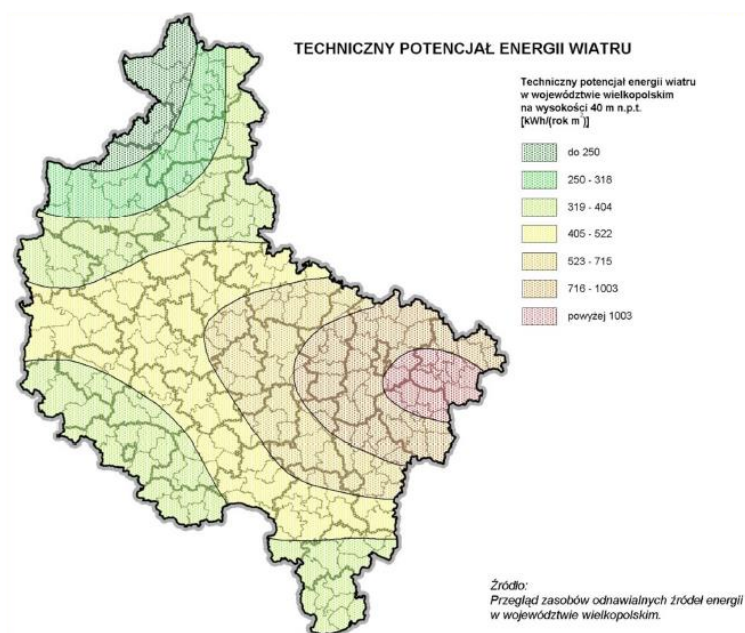
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MR

Na tle Polski, gmina Kłodawa ma duże predyspozycje do wykorzystania energii pochodzącej z siły wiatru. Na rysunku poniżej widać, że gmina ta leży w bardzo korzystnej strefie energetycznej, którą mogłaby wykorzystać do produkcji energii.

Rysunek 19. Strefy energetyczne wiatru w Polsce

Źródło: Energetyka odnawialna w Wielkopolsce uwarunkowania rozwoju, Poznań 2012

Rysunek 20. Techniczny potencjał energii wiatru dla Wielkopolski i poszczególnych powiatów

Źródło: Energetyka odnawialna w Wielkopolsce uwarunkowania rozwoju, Poznań 2012

Obecnie na terenie gminy Kłodawa zlokalizowanych jest 10 turbin wiatrowych o łącznej mocy 10 MW. Tabela poniżej przedstawia specyfikację i lokalizację turbin wiatrowych znajdujących się na terenie gminy.

Tabela 24. Specyfikacja istniejących turbin wiatrowych na terenie gminy Kłodawa

Lokalizacja	Liczba i moc turbin	Wysokość masztu
obręb Bierzwienna Długa, dz. nr 547	1 x 0,5 MW	70 m
obręb Bierzwienna Długa Kolonia, dz. nr 394	2 x 0,5 MW	65 m
obręb Dębina, dz. nr 191/3	2 x 2 MW	65-98 m
obręb Głogowa, dz. nr 27/5	1 x 2 MW	110 m
obręb Łązek, dz. nr 242 i 244	1 x 0,8 MW	90 m
obręb Okoleniec dz. nr 116/1	1 x 0,6 MW	70 m
obręb Bierzwienna Długa Kolonia, dz. nr 411/2	1 x 0,5 MW	65 m
obręb Łązek, dz. nr 1/1	1 x 0,6 MW	78-100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminy Kłodawa

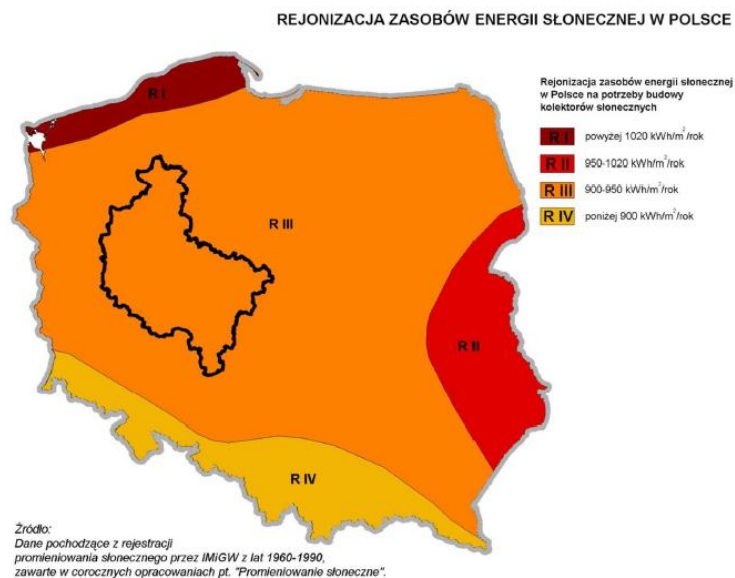
Energia słońca

Jak pokazują tabela i rysunek poniżej równie wysoki potencjał przejawia się w energii słonecznej. Gmina Kłodawa znajduje się w części wysokiego promieniowania słonecznego. Największe natężenie występuje w miesiącach letnich. Energia słoneczna może być pobierana przez instalacje kolektorów słonecznych, które będą wykorzystywać energię słońca do podgrzewania wody lub systemy PV, które z kolei wyprodukują energię elektryczną.

Tabela 25. Średnie miesięczne natężenie słoneczne ze stacji meteo w Kole

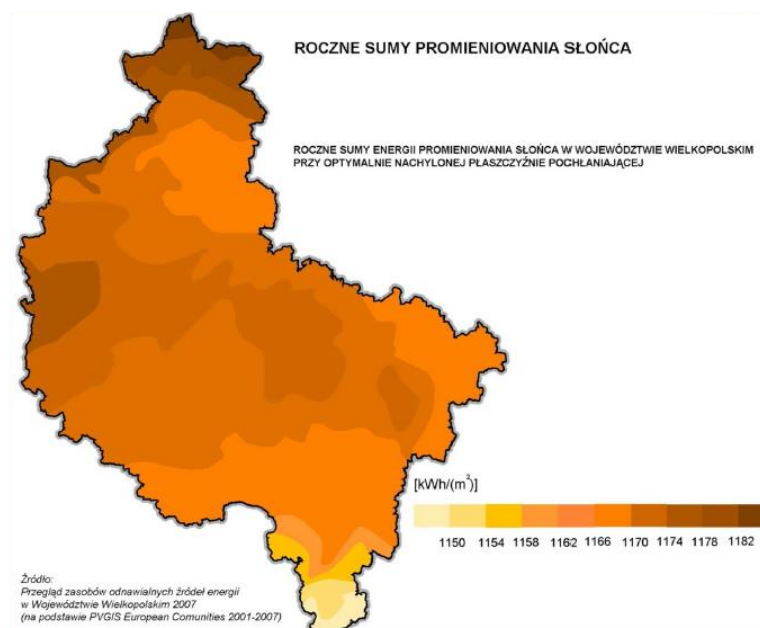
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Śr. rok
Natężenie słoneczne [kWh/m²]	24,49	35,22	75,28	110,62	149,95	144,79	146,32	129,02	81,02	49,06	31,45	23,02	83,35

Źródło: Dane z okresu 1971-2000 wg: www.mir.gov.pl

Rysunek 21. Rejonizacja zasobów energii słonecznej w Polsce

Źródło: Energetyka odnawialna w Wielkopolsce uwarunkowania rozwoju, Poznań 2012

Rysunek 22. Roczne sumy promieniowania słonecznego dla Wielkopolski

Źródło: Energetyka odnawialna w Wielkopolsce uwarunkowania rozwoju, Poznań 2012

Potencjał energii słonecznej istniejący w gminie Kłodawa klasyfikuje się jako III stopień (w skali IV-stopniowej). Takie natężenie promieniowania słonecznego zapewnia ekonomiczne przetwarzanie promieni w energię użyteczną. Potencjał ten jest wystarczający do wykorzystania na potrzeby bytowe mieszkańców do podgrzewania ciepłej wody, natomiast

nie zaspokoi w pełni, ze względu na dużą zmienność dobową i sezonową, potrzeb grzewczych i przemysłowych.

Istnieje uargumentowana możliwość zainstalowania instalacji paneli fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych na budynkach publicznych w gminie Kłodawa – przykładowe mapki lokalizacji instalacji poniżej.

Rysunek 23. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Urząd Miasta i Gminy w Kłodawie,
ul. Dąbska 17

Źródło: <https://www.google.pl/maps/>

Rysunek 24. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Gminny Ośrodek Kultury w Kłodawie,
ul. Kościelna 5

Źródło: <http://kłodawakolska.e-mapa.net/>

Rysunek 25. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Gimnazjum nr 1 w Kłodawie, ul. Kościelna 15

Źródło: <https://www.google.pl/maps/>

Rysunek 26. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Szkoła Podstawowa nr 2 w Kłodawie, ul.

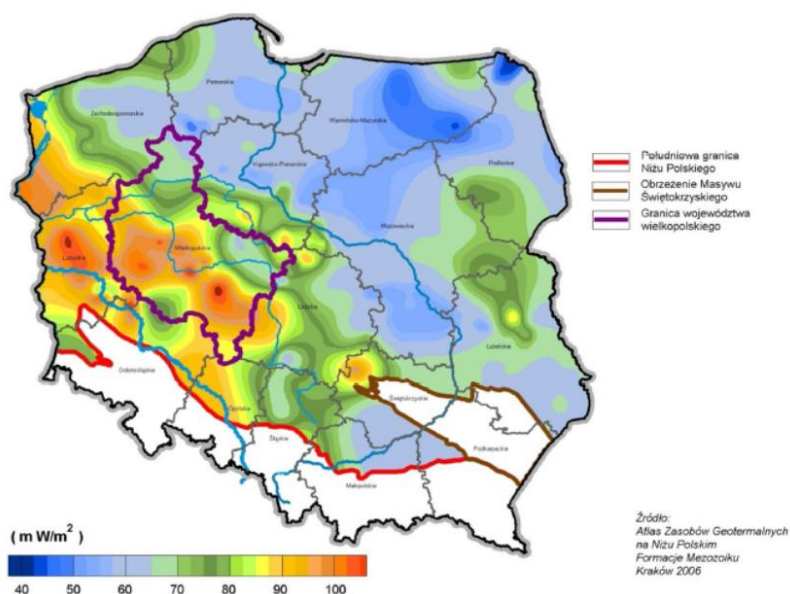
3 Maja 5

Źródło: <https://www.google.pl/maps/>

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia pochodząca z wnętrza ziemi, gdzie znajdują się rozległe masy gorącego strumienia cieplnego, który można wykorzystać poprzez np. instalacje pomp ciepła. Jak pokazuje mapa, gmina ta jest położona w obszarze o wysokiej temperaturze wód podziemnych, która sięga do 80°C, co rekomenduje montaż np. gruntowych pomp ciepła na terenie gminy.

ROZKŁAD GĘSTOŚCI ZIEMSKIEGO STRUMIENIA CIEPLNEGO NA NIŻU POLSKIM

Rysunek 27. Mapa gęstości ziemskiego strumienia ciepłego dla obszaru polski

Źródło: *Energetyka odnawialna w Wielkopolsce uwarunkowania rozwoju*, Poznań 2012

Biomasa i biogaz

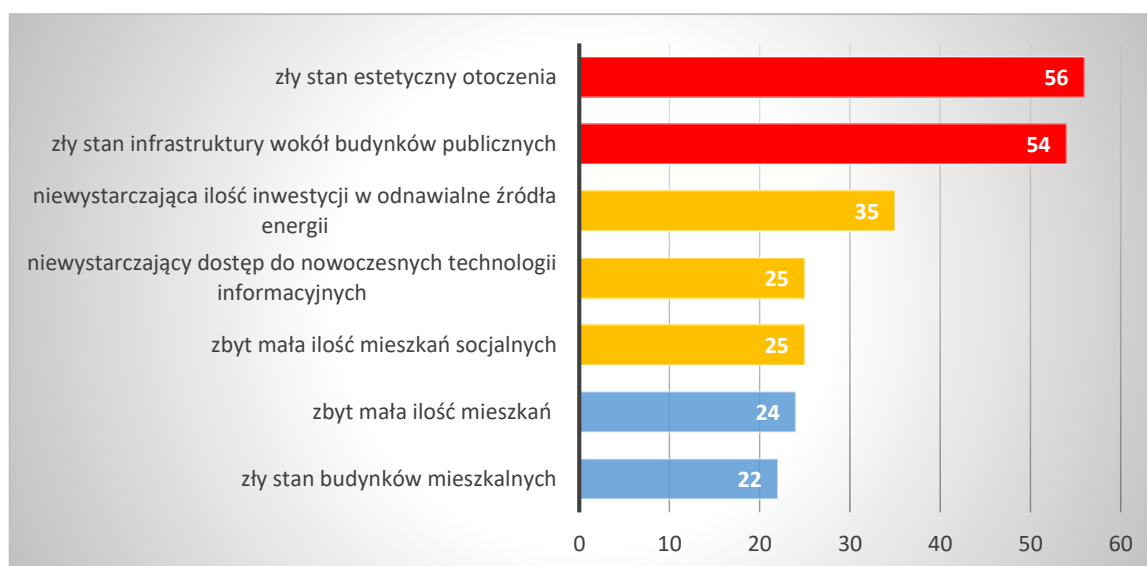
Gmina Kłodawa o charakterze gminy miejsko-wiejskiej ma duże predyspozycje do produkcji biomasy i biogazu. Na terenie gminy występują bowiem nadwyżki słomy pochodzącej ze zbóż, istnieją duże tereny ugorów i odłogów, które można zagospodarować pod uprawę roślin wysokoenergetycznych. W miejscowości Straszków znajduje się Kutnowska Hodowla Buraka Cukrowego Sp. z o. o., która to produkuje na cele opałowe brykiet wykonany ze słomy zbożowej. Ponadto zajmuje się sprzedażą nasion sorgo, których żdźbła służą jako opał.

Należy zaznaczyć, że przetwarzanie związków organicznych zawartych w biomase może produkować również biogaz, który stanowi paliwo ekologiczne. Biogaz przeważnie uzyskiwany jest techniką fermentacji metanowej. Jest to paliwo coraz bardziej dostępne z uwagi na zmiany technologiczne w rolnictwie i związaną z tym zmianę charakteru gospodarstw z małych rodzinnych gospodarstw na wyspecjalizowane kombinaty produkcyjne. Obecnie na terenie gminy Kłodawa nie jest zlokalizowana żadna biogazownia, ale biorąc pod

uwagę korzystne warunki panujące na terenie gminy i zmiany prawne dotyczące instalacji wykorzystujących OZE należy dążyć do wspierania instalacji tego typu na terenie gminy.

5.4. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że na Placu Wolności, w Parku Górnika oraz na Osiedlu Górniczym występują największe natężenie następujących problemów w sferze technicznej: zły stan estetyczny otoczenia i zły stan infrastruktury wokół budynków publicznych. Kolejnymi problemami są: niewystarczająca liczba inwestycji w odnawialne źródła energii, niewystarczający dostęp do nowoczesnych technologii informacyjnych i zbyt mała liczba mieszkań socjalnych. Mieszkańcy zwracają też uwagę na zły stan budynków mieszkalnych i zbyt małą liczbę mieszkań. Problemy techniczne przedstawia wykres poniżej.

Wykres 24. Problemy techniczne w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne

5.5. PODSUMOWANIE

W sferze technicznej zdiagnozowano następujące problemy:

- najwięcej budynków powstało w latach 1945-1970;
- budynki zlokalizowane w mieście Kłodawa znajdują się w złym stanie, np. budynki przy Placu Wolności, znajdujące się pod ochroną konserwatorską i pustostany;
- od 2011 roku wzrasta liczba mieszkań socjalnych. Jest to efektem zwiększającego się zapotrzebowania na tego typu mieszkania;
- infrastruktura zabudowy wielorodzinnej wymaga remontów, np. Osiedle Górnicze;
- w budynkach zlokalizowanych przy Placu Wolności występują wspólne dla kilku mieszkań toalety i łazienki;
- na obiektach będących w administrowaniu gminy lub jej jednostek nie ma zlokalizowanych instalacji wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych;
- potencjał gminy w obrębie odnawialnych źródeł energii nie jest wykorzystany;
- na terenie gminy Kłodawa nie jest zlokalizowana żadna biogazownia, ale biorąc pod uwagę korzystne warunki panujące na terenie gminy i zmiany prawne dotyczące instalacji wykorzystujących OZE należy dążyć do wspierania instalacji tego typu na terenie gminy;
- Kłodawianie w sferze technicznej zwracają uwagę na problemy związane z: złym stanem estetycznym otoczenia, złym stanem infrastruktury wokół budynków publicznych, niewystarczającą liczbą inwestycji w odnawialne źródła energii, niewystarczającym dostępem do nowoczesnych technologii informacyjnych, zbyt małą liczbą mieszkań socjalnych, złym stanem budynków mieszkalnych i zbyt małą liczbą mieszkań.

W sferze technicznej zdiagnozowano następujące potencjały:

- 85,2% mieszkań w mieście wyposażonych jest w centralne ogrzewanie. Dla powiatu kolskiego po raz kolejny wskaźnik ten jest niższy dla miast (84,2%);
- na terenie gminy zlokalizowane są elektrownie wiatrowe;
- gmina Kłodawa zlokalizowana jest na terenie o stosunkowo wysokiej prędkości wiatru w ciągu roku. Na tle Polski, gmina Kłodawa ma duże predyspozycje do wykorzystania energii pochodzącej z siły wiatru;

- gmina Kłodawa znajduje się w części wysokiego promieniowania słonecznego. Potencjał energii słonecznej istniejący w gminie Kłodawa klasyfikuje się jako III stopień (w skali IV-stopniowej). Takie natężenie promieniowania słonecznego zapewnia ekonomiczne przetwarzanie promieni w energię użyteczną;
- gmina ta jest położona w obszarze o wysokiej temperaturze wód podziemnych, która sięga do 80°C, co rekomenduje montaż np. gruntowych pomp ciepła na terenie gminy;
- gmina Kłodawa o charakterze gminy miejsko-wiejskiej ma duże predyspozycje do produkcji biomasy i biogazu. Na terenie gminy występują bowiem nadwyżki słomy pochodzącej ze zbóż, istnieją duże tereny ugorów i odłogów, które można zagospodarować pod uprawę roślin wysokoenergetycznych;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych pozytywnie ocenia: dostęp do Internetu i zasięg telefonii komórkowej.

6. SFERA ŚRODOWISKOWA

6.1. PODZIAŁ POWIERZCHNI GEODEZYJNEJ GMINY WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA

Gmina Kłodawa jest gminą, w której dominującymi funkcjami są rolnictwo i górnictwo. Skład powierzchni gminy został przedstawiony w poniższej tabeli.

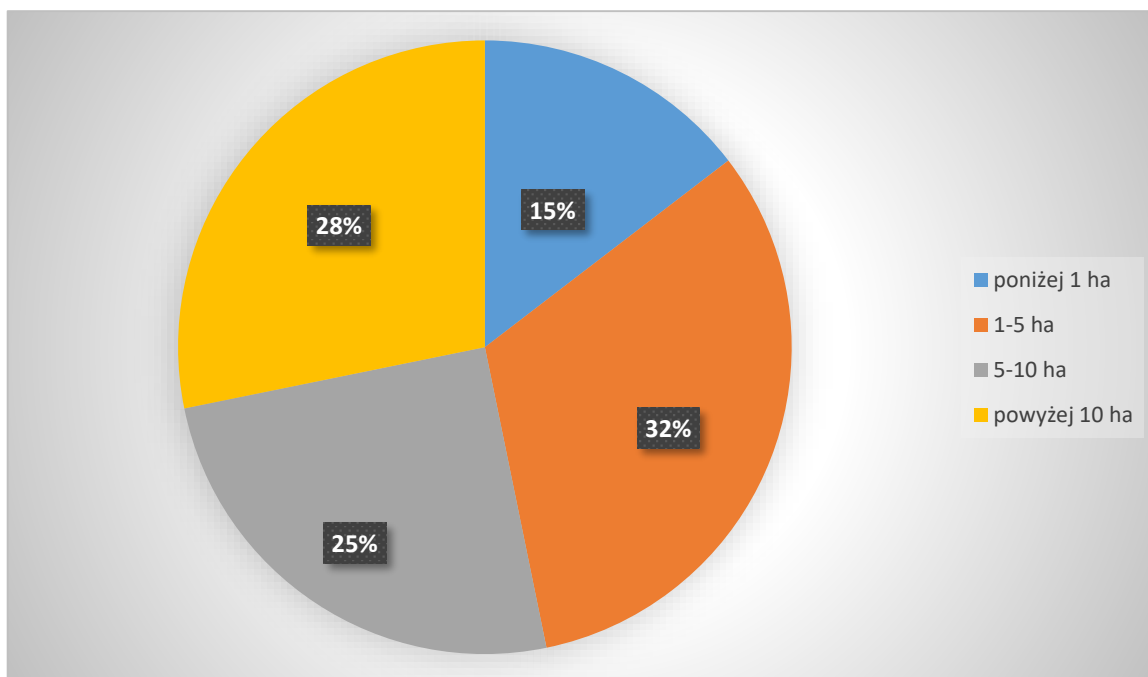
Tabela 26. Skład powierzchni gminy Kłodawa

Skład obszaru gminy:	Rok 2013		Rok 2014	
	Powierzchnia [ha]	Skład procentowy do ogólnej powierzchni gminy:	Powierzchnia [ha]	Skład procentowy do ogólnej powierzchni gminy:
Użytki rolne	11 720	90,90%	11 715	90,86%
Grunty leśne i zadrzewione	477	3,70%	478	3,71%
Grunty pod wodami	47	0,36%	47	0,36%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	535	4,15%	539	4,18%
Nieużytki	110	0,85%	110	0,85%
Tereny różne	4	0,03%	4	0,03%
Ogółem	12 893	100,00%	12 893	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z powyższej tabeli wynika, iż ponad 90% powierzchni gminy, która wynosi 12 893 ha, zajmują użytki rolne. Na terenie gminy brak jest większych cieków i zbiorników wodnych, stąd grunty pod wodami stanowią niewielki odsetek jej powierzchni. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 539 ha (4,18%) powierzchni, zaś grunty leśne i zadrzewione 478 ha (3,71%), w powiecie kolskim to 11,7%. Udział nieużytków i terenów różnych w ogólnej powierzchni stanowi znikomy procent. Porównując lata 2013 i 2014 obserwuje się zmniejszenie powierzchni gruntów rolnych, wynika to z tego, iż część gruntów została przekształcona na działki budowlane. Ponadto odnotowano przyrost powierzchni gruntów leśnych i zadrzewionych oraz zabudowanych i zurbanizowanych.

Jak pokazuje wykres poniżej na terenie gminy najwięcej jest gospodarstw rolnych o powierzchni od 1-5 ha (395 = 32,19%) oraz powyżej 10 ha (346 = 28,2%). Trzecie miejsce zajmują gospodarstwa o powierzchni od 5-10 ha (307 = 25,02%), natomiast gospodarstw o powierzchni do 1 ha jest najmniej (179 = 14,59%).

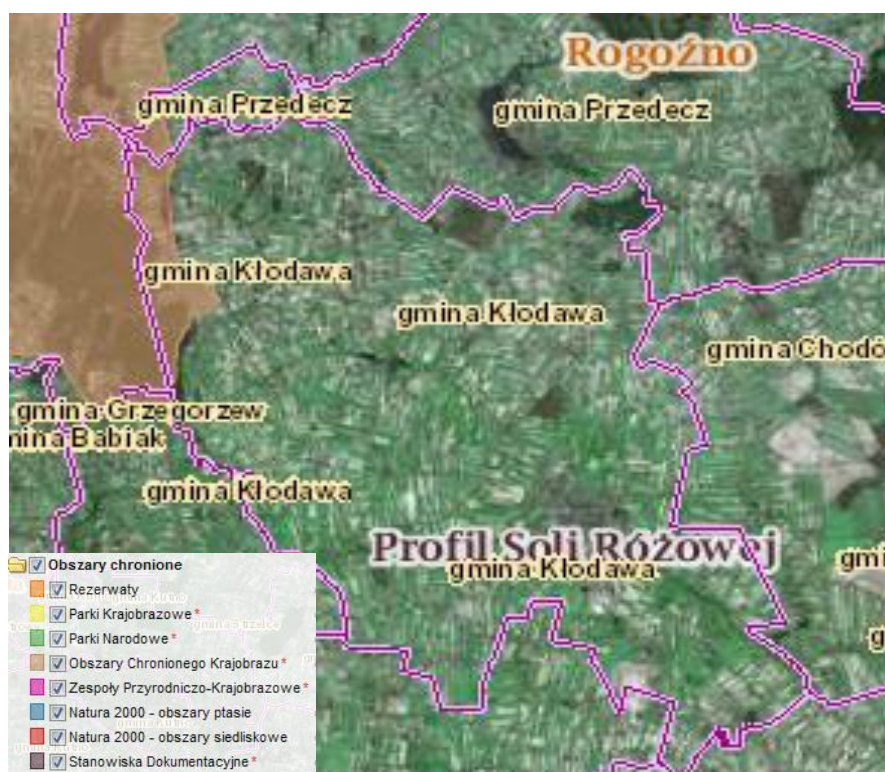
Wykres 25. Gospodarstwa rolne według powierzchni w gminie Kłodawa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I WARUNKI KLIMATYCZNE

Według regionalizacji klimatycznej Wosia teren gminy Kłodawa należy do Regionu Środkowopolskiego, który charakteryzuje się przewagą dni z pogodą ciepłą i pochmurną. Suma opadów rocznych kształtuje się na poziomie 514 mm. Na terenie gminy przeważają wiatry zachodnie. Okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni. Średnia temperatura miesiąca lipca wynosi 18,9°C, zaś stycznia -1,2°C.

Na terenie gminy Kłodawa zlokalizowane są takie formy ochrony przyrody, jak: Goplańsko-Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu, stanowisko dokumentacyjne „Profil Soli Różowej” oraz 2 pomniki przyrody. Na terenie gminy brak jest obiektów tworzących sieć obszarów Natura 2000, przez jej teren nie przebiegają także korytarze ekologiczne znaczące w skali województwa. Całkowita powierzchnia obszarów objętych ochroną prawną zlokalizowanych na terenie gminy wynosi 458,3 ha.

Rysunek 28. Obszary chronione na terenie gminy Kłodawa

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Powierzchnia Goplańsko-Kujawskiego OChK wynosi 66 000 ha. Na terenie gminy jego powierzchnia wynosi 458,3 ha i swym zasięgiem obejmuje on północno-wschodni skrawek gminy. Rozciąga się on na terenie polodowcowych jezior rynnowych, obejmując także fragment kanału Warta – Gopło. Jego krajobraz to mozaika lasów mieszanych, łąk, pól uprawnych i jezior. Rejon ten to także miejsca lęgowe ptactwa wodnego, błotnego i lądowego, w tym tak rzadkich gatunków, jak: czaple purpurowe i bataliony. Podczas wiosennych i jesiennych wędrówek w regionie tym zatrzymują się na odpoczynek gęsi białoczelne i zbożowe, którym często towarzyszą stada żurawi. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane jest stanowisko dokumentacyjne „Profil Soli Różowej”. Stanowisko to znajduje się w mieście Kłodawa, a jego powierzchnia wynosi 0,026 ha. Stanowisko to jest fragmentem formacji geologicznej, zlokalizowanym w przekopie południowo-zachodnim w podziemnych wyrobiskach Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. na głębokości 600 m.p.p.t. Dodatkowo na terenie gminy ustanowiono 2 pomniki przyrody ożywionej, za które uznano aleję lipową złożoną z ok. 50 drzew oraz lipę drobnolistną.

Pod względem oceny jakości powietrza gmina Kłodawa należy do strefy wielkopolskiej. W ocenie jakości powietrza za rok 2015 na terenie strefy wielkopolskiej stwierdzono

przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla B(a)P, pyłu PM_{2,5} oraz pyłu PM₁₀ i zakwalifikowano ją do klasy C. Dla pozostałych substancji, czyli dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, kadmu, arsenu, niklu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla, ozonu nie stwierdzono przekroczeń i w związku z tym strefę zaliczono do klasy A. Obecnie dla stref, w których stwierdzone zostało przekroczenie choćby jednego poziomu dopuszczalnego lub docelowego w odniesieniu do substancji podlegających ocenie jakości powietrza, sporządzony zostaje Program Ochrony Powietrza, którego celem jest osiągnięcie dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji. Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej został przyjęty uchwałą NR XXXIX/769/13 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 listopada 2013 r. W dokumencie tym dla strefy wielkopolskiej szczególnej analizie poddano dwa zanieczyszczenia powietrza: pył zawieszony PM₁₀ oraz benzo(a)piren. Na terenie gminy Kłodawa odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń wyżej wymienionych zanieczyszczeń, w związku z tym gmina jest zobowiązana do realizacji działań naprawczych ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym dla miast i gmin, w których wyznaczono obszary przekroczeń. Działania naprawcze polegają na obniżeniu emisji z indywidualnych systemów grzewczych w wyniku eliminacji niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe (WpZSO) oraz obniżeniu emisji poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą – działania termomodernizacyjne ograniczające straty ciepła (WpTMB). Wymagany efekt redukcji pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla działania o kodzie WpZSO wynosi odpowiednio 64,94 Mg/rok i 35,95 kg/rok, natomiast dla działania o kodzie WpTMB wymagany efekt redukcji pyłu PM₁₀ wynosi 1,3 Mg/rok, a dla B(a)P – 0,0008 kg/rok. W ramach realizacji programu ochrony powietrza termomodernizacji zostały poddane m.in. budynki mieszkalne położone pod adresem Górnicza 6 oraz Kardynała Stefana Wyszyńskiego 42, 44 i 48.

Na terenie gminy Kłodawa system ciepłowniczy stanowią głównie indywidualne paleniska domowe, co ma istotny wpływ na stan czystości powietrza. Z badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa wynikało, iż głównym nośnikiem ciepła jest węgiel, natomiast do najczęściej stosowanych kotłów należą kotły węglowe z podajnikiem oraz kotły węglowe rusztowe. Spalanie niskiej jakości paliw w niskosprawnych urządzeniach grzewczych jest głównym źródłem emisji niskiej, której nasilenie obserwuje się w sezonie grzewczym. Wskutek niskiej

emisji w powietrzu następuje wzrost stężenia takich substancji, jak: pyły zawieszone (PM₁₀ i PM_{2,5}), dwutlenek siarki, tlenki azotu, dioksyne oraz WWA.

Ze względu na powszechność występowania, zasięg oddziaływania oraz liczbę narażonej ludności, podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska są hałasy komunikacyjne. W przypadku gminy Kłodawa jest to droga krajowa nr 92 oraz droga wojewódzka nr 263. Źródło hałasu stanowią również drogi gminne i powiatowe, jednak ze względu na mniejszą przepustowość i natężenie ruchu pojazdów mają mniejsze znaczenie. W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu nie prowadził pomiarów poziomu hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Kłodawa. Ponadto okresowe pomiary prowadzone przez zarządców dróg (krajowych i wojewódzkich) również nie objęły odcinków dróg przebiegających przez gminę Kłodawa. Jednakże z prowadzonych w cyklach pięcioletnich Generalnych Pomiarów Ruchu, wynika, iż natężenie ruchu na odcinkach drogi krajowej nr 92 oraz wojewódzkiej nr 263 przebiegających przez teren gminy Kłodawa zmniejszyło się (z wyjątkiem odcinka dr. woj. nr 263 relacji Kłodawa – Gr. miasta Kłodawa, gdzie odnotowano wzrost). Należy zaznaczyć, iż dla dróg krajowych o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie, czyli dla ŚDR powyżej 8 200 pojazdów na dobę, sporządza się mapy akustyczne, bowiem drogi, po których przejeżdża ponad 3 000 000 pojazdów rocznie, klasyfikowane są do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach. Na odcinkach dróg przebiegających przez teren gminy Kłodawa ŚDR wynosi poniżej 8 200 pojazdów na dobę, co oznacza, iż nie powodują one negatywnego oddziaływania akustycznego na znacznych obszarach.

Na terenie gminy hałas przemysłowy nie stanowi zagrożenia. Przeważają niewielkie zakłady, prowadzące działalność na małą skalę, w których wykorzystywanie maszyn i urządzeń emitujących hałas jest znikome.

Gmina Kłodawa należy do dorzecza Odry i regionu Wodnego Warty. Gmina położona jest w granicach jednolitych części wód powierzchniowych płynących, jak: Noteć do Dopływu z jez. Lubotyń, Orłówka oraz Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej. W roku 2015 monitoringiem została objęta JCWP Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej, której stan wód określono jak zły. Ponadto w roku 2013 monitoringiem została objęta JCWP Orłówka, również charakteryzująca się złym stanem wód.

Gmina Kłodawa wg Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016r. poz. 1967) zlokalizowana jest w obszarze jednolitych części wód podziemnych

(JCWPd) nr 62 o kodzie PLGW600062, charakteryzująca się dobrym stanem ilościowym i słabym stanem chemicznym. Przyczyną złego stanu chemicznego jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Wśród presji antropogenicznych występujących w obrębie jednostki wymienia się również presję związaną z odwadnianiem kopalń węgla brunatnego. Zidentyfikowano także obszary narażone na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego.

Na terenie gminy Kłodawa w miejscowości Leszcze zlokalizowane są 4 punkty pomiarowo-kontrolne. Wody podziemne w punktach tych zostały zaklasyfikowane do klasy III – wody zadawalającej jakości (1 punkt pomiarowo-kontrolny), IV – wody niezadawalającej jakości (2 punkty pomiarowo-kontrolne), V – wody złej jakości (1 punkt pomiarowo-kontrolny). Użytkowanie terenu stanowiła zabudowa wiejska.

Do największych jezior można zaliczyć Jezioro Korzecznik o powierzchni 20 ha oraz Jezioro Kęcerskie, którego powierzchnia jest równa 5,2 ha.

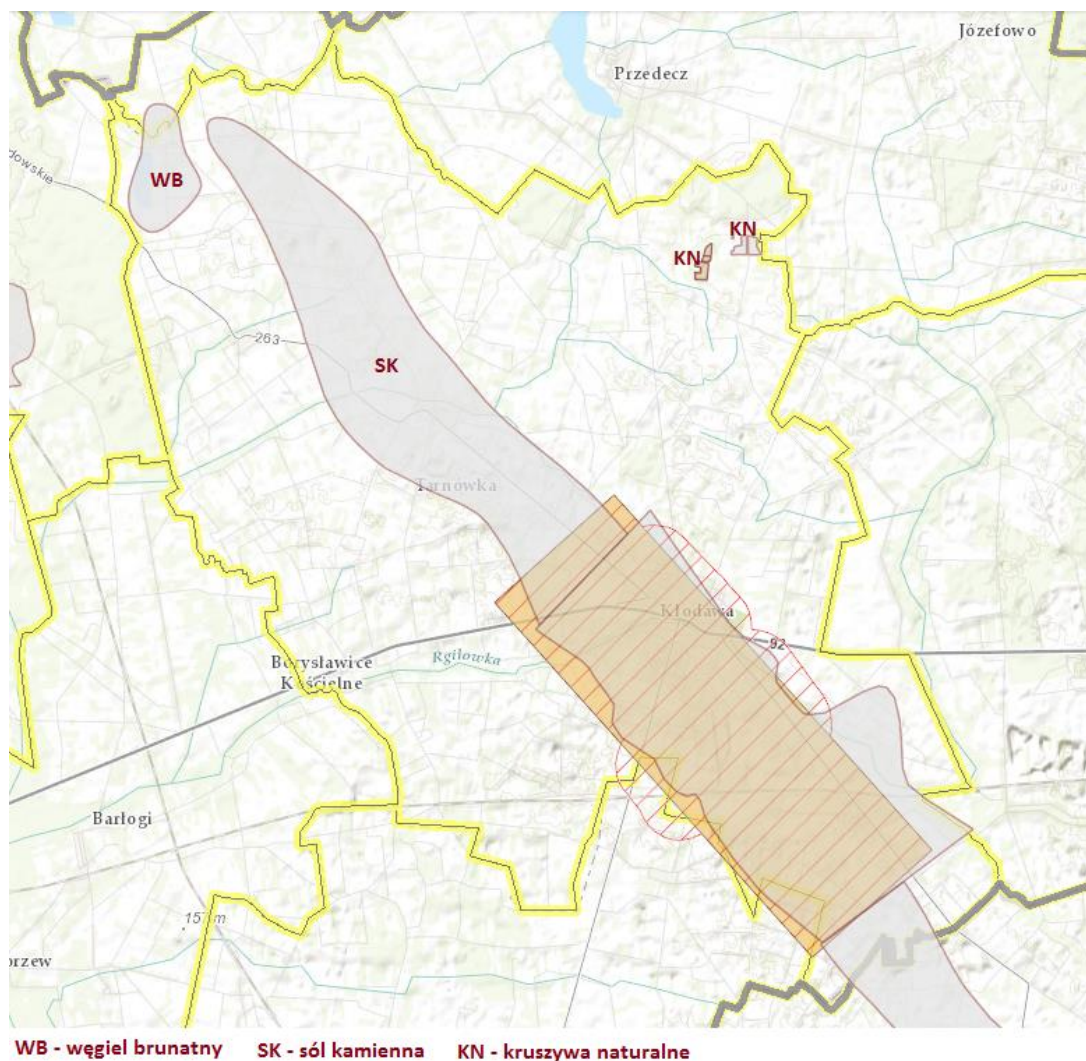
6.3. ZŁOŻA NATURALNE W GMINIE KŁODAWA

Według opracowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny dokumentu prezentującego bilans zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na dzień 31.12.2015 r. na terenie gminy Kłodawa znajdują się niewielkie ilości soli potasowo-magnezowych. Jednak, ze względu na zmienną miąższość pokładu oraz trudności z wzbogaceniem kopaliny, są one w bardzo niewielkim stopniu wykorzystywane na cele gospodarcze. Obecnie w Polsce nie prowadzi się wydobywania soli potasowo-magnezowych.

Średnio w ciągu roku z kopalni soli kamiennej w gminie Kłodawa wydobywa się 380 tys. ton, co stanowi 10,9% krajowego wydobywania soli kruszonej. W stosunku do 2014 r. nastąpił spadek wydobywania soli w Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. o 20,3%.

Poddane eksploatacji są złoża stanowiące zasoby w ilości 944 630 tys. ton, jednak przeprowadzony bilans złóż kopalin wskazał, iż na terenie gminy Kłodawa występują złoża o zasobach wstępnie rozpoznanych – szacując, iż zasoby są na poziomie 10 960 415 tys. ton.

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są udokumentowane złoża surowców skalnych i okruszowych oraz węgla brunatnego.

Rysunek 29. Złoża kopalin na terenie gminy Kłodawa

Źródło: <http://m.bazagis.pgi.gov.pl/cbdg/#/main>

6.4. GOSPODARKA ODPADAMI

Według Planu Gospodarki Odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017 gmina Kłodawa wchodzi w skład regionu VIII gospodarki odpadami. W regionie tym regionalną instalacją przetwarzania odpadów komunalnych jest Zakład Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Koninie oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne w Koninie przy ul. Sulańskiej 13.

W ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy Kłodawa w roku 2015 odbierane były takie odpady, jak: zmieszane odpady komunalne, odpady zielone, selektywnie zbierane odpady opakowaniowe z grupy 15, odpady wielkogabarytowe,

zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte opony, przeterminowane lekarstwa, odpady remontowe i budowlane.

Gminny system gospodarki odpadami komunalnymi opiera się na zorganizowanej zbiórce odpadów. W przypadku zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej zbiórka odbywa się u „źródła” za pomocą plastikowych worków do selektywnej zbiórki, natomiast w przypadku zabudowy wielorodzinnej odpady są zbierane do pojemników o większej pojemności bądź kontenerów o odpowiednio zastosowanej kolorystyce do danej frakcji. Z terenu nieruchomości odbierane są: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, odpady ulegające biodegradacji oraz pozostałe odpady (zmieszane). Wyselekcjonowane odpady komunalne (jak przeterminowane leki) mieszkańcy mogą oddawać bezpłatnie w aptekach do specjalistycznych pojemników, natomiast zużyte baterie do specjalnych pojemników usytuowanych na terenie gminy. Chemikalia i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady wielkogabarytowe, ubrania, zużyte opony, a także odpady budowlane i rozbiórkowe są przyjmowane w punkcie selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Punkt ten zlokalizowany jest w Kłodawie przy ul. Cegielnianej 15. Do 2012 r. na terenie gminy Kłodawa w miejscowości Zbójno działało składowisko odpadów. Obecnie teren przy składowisku jest wykorzystywany na potrzeby magazynowania surowców wtórnych i ich przygotowania do sprzedaży. Zadania te wykonuje Zarząd Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie.

Ilość zebranych odpadów komunalnych z terenu gminy w roku 2015 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Ilość odpadów komunalnych zebranych na terenie gminy Kłodawa w 2015 r.

Rodzaj odpadów	Masa [t]
Zmieszane odpady komunalne	2362,2
Opakowania z papieru i tektury	23,7
Opakowania z tworzyw sztucznych	19,8
Tworzywa sztuczne	100
Zmieszane odpady opakowaniowe	8,2
Opakowania ze szkła	169,4
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	159,8
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	3,6
Odpady wielkogabarytowe	12,4
Zużyte opony	13,4
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	420
Suma	3 344,6

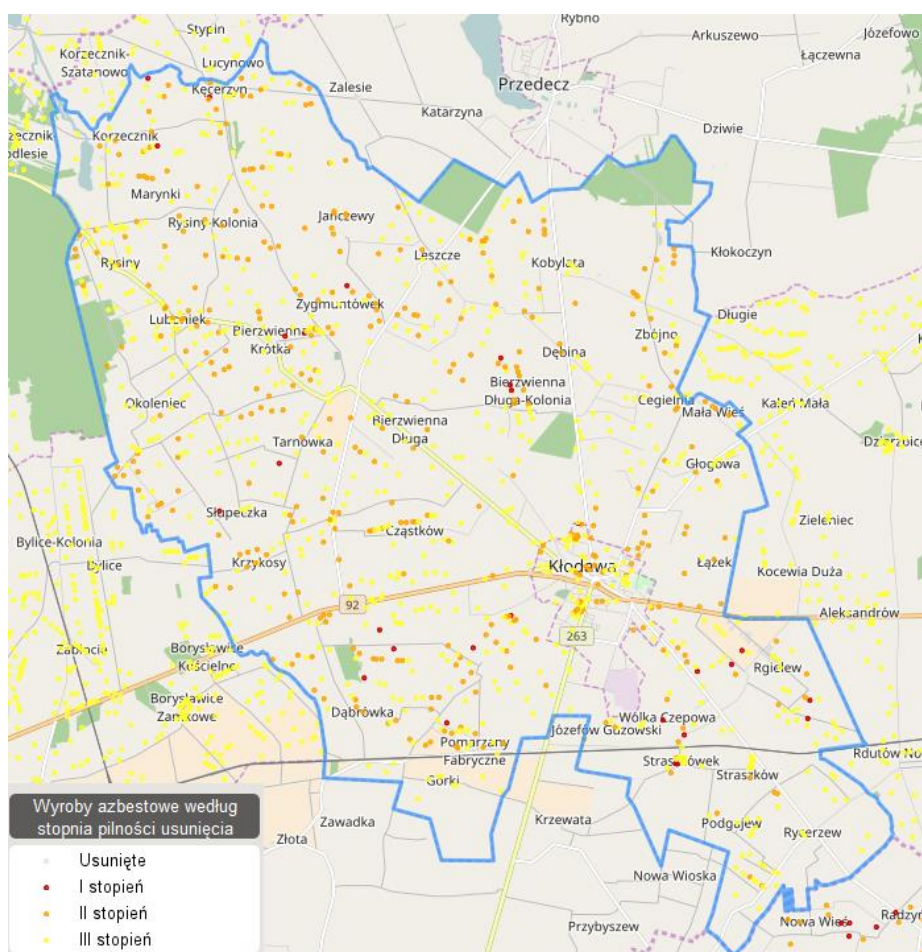
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG w Kłodawie

W 2015 r. osiągnięto na terenie gminy Kłodawa następujące poziomy:

- poziom recyklingu takich frakcji, jak: papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło – 31,81%;
- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania – 24,15%;
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 72,43%

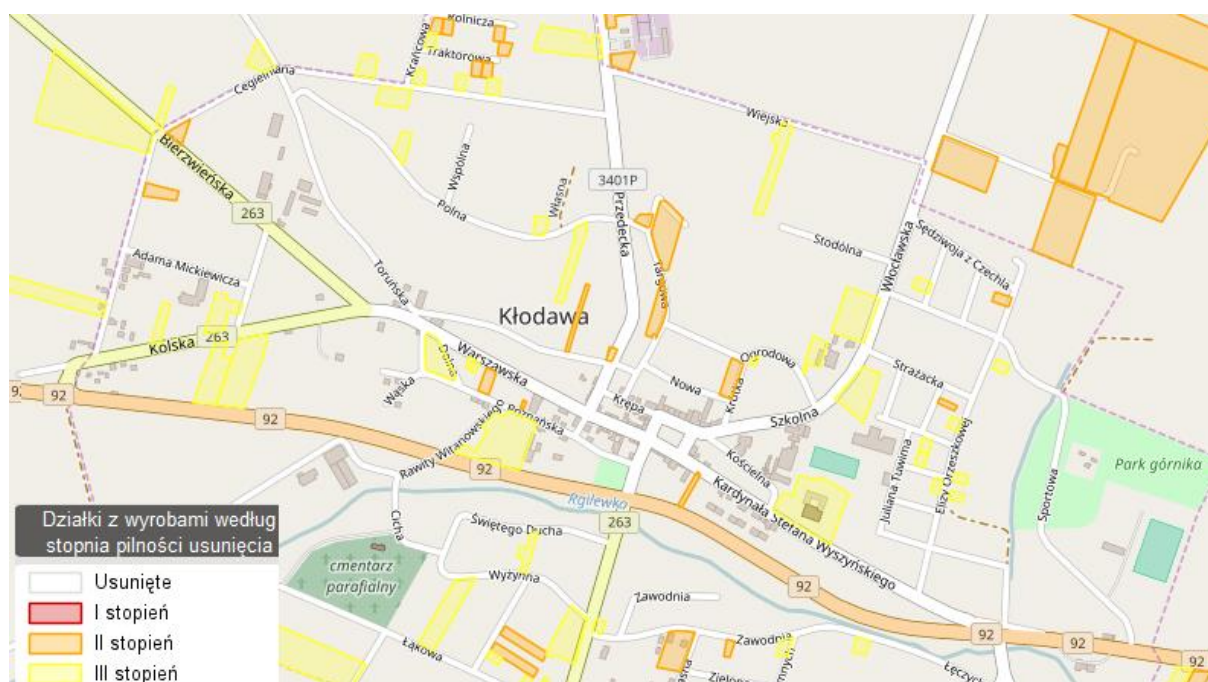
Wyroby zawierające azbest

Według danych bazy azbestowej, prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju, na terenie gminy Kłodawa zinwentaryzowano 4 143,916 Mg wyrobów zawierających azbest. Unieszkodliwić udało się 16,658 Mg, natomiast do unieszkodliwienia pozostało 4 127,231 Mg wyrobów zawierających azbest. Poniższy rysunek przedstawia rozmieszczenie wyrobów azbestowych według stopnia pilności usunięcia.

Rysunek 30. Wyroby azbestowe wg stopnia pilności usunięcia

Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

Rysunek 31. Działki z wyrobami zawierającymi azbest wg stopnia pilności usunięcia

Źródło: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/>

6.5. EMISJA CO₂

W Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa przedstawiono podsumowanie całkowitego zużycia energii oraz emisji gazów cieplarnianych z terenu gminy Kłodawa w podziale na grupy: „Samorząd” i „Społeczeństwo”, a także w podziale na poszczególne nośniki energii w roku bazowym.

W poniższych tabelach przedstawione zostały szczegółowe dane dotyczące zużycia energii oraz wynikającą z tego produkcję dwutlenku węgla na terenie gminy Kłodawa. Tabele te przedstawiają sporządzaną bazę inwentaryzacji zużycia energii pochodzącą z różnych nośników, a także wynikającą z niej produkcję dwutlenku węgla emitowaną do atmosfery. Wiersze na samym dole zaznaczone kolorem zielonym zawierają dane dotyczące produkcji „zielonej energii” na terenie gminy Kłodawa w roku bazowym, którym jest rok 2013.

Tabela 28. Raport zużycia energii na terenie gminy Kłodawa

Raport z zużycia energii w gminie		Zużycie energii przez poszczególne podmioty w sektorze społeczeństwa												SUMA		SUMA		
		Energia elektryczna	Ciepło z sieci	Gaz płynny	Gaz zaazotowany	Olej opałowy	Węgiel kamienny	Węgiel brunatny	Inne paliwa kopalne	Drewno/inna biomasa	Benzyna	Olej napędowy	LPG					Odpady komunalne
		[MWh]													[MWh/rok]	%	[MWh/rok]	%
Sektor Publiczny	Budynki gminne	269,23	657,69	125,14	0,00	1193,05	822,15	0,00	0,00	5,56	0,00	0,00	0,00	0,00	3072,81	0,93%	6186,67	1,86%
	Transport publiczny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,81	785,45	0,00	0,00	791,26	0,24%		
	Oświetlenie publiczne	808,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	808,29	0,24%		
	Gospodarka odpadami	16,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,00	0,00%		
	G. wodno-ściekowa	1 160,28	0,00	0,00	0,00	0,00	338,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1498,30	0,45%		
	Suma	2 253,80	657,69	125,14	0,00	1193,05	1 160,17	0,00	0,00	5,56	5,81	785,45	0,00	0,00	6 186,67			
Sektor Społeczeństwa	Budynki mieszkalne	5 879,65	7 049,69	314,38	0,00	2728,67	47099,53	0,00	0,00	8 617,68	0,00	0,00	0,00	0,00	71 689,60	21,58%	325 959,54	98,14%
	Przemysł	23 510,10	10014,32	0,00	0,00	0,00	34471,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	67 996,34	20,47%		
	Usługi	1 348,38	61,36	214,50	0,00	35,96	2 518,14	0,00	0,00	1 117,31	0,00	0,00	0,00	0,00	5 295,65	1,59%		
	Produkcja energii	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	225,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	225,94	0,07%		
	Transport prywatny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	26340,95	89 369,69	65041,38	0,00	180 752,02	54,42%		
	Suma	30 738,13	17125,37	528,88	0,00	2764,63	84315,53	0,00	0,00	9 734,99	26340,95	89 369,69	65041,38	0,00	325 959,54			
	SUMA [MWh]	32991,93	17783,06	654,02	0,00	3957,67	85475,70	0,00	0,00	9740,54	26346,76	90155,14	65041,38	0,00	332 146,22	100,00%	332146,22	100,00%
	Udział %	9,93%	5,35%	0,20%	0,00%	1,19%	25,73%	0,00%	0,00%	2,93%	7,93%	27,14%	19,58%	0,00%	100,00%			
	Udział OZE	12700,00					6,42											
Suma + OZE [MWh]	20291,93	17783,06	654,02	0,00	3957,67	85469,28	0,00	0,00	9740,54	26346,76	90155,14	65041,38				319 439,80	103,98%	

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Tabela 29. Raport emisji CO₂ na terenie gminy Kłodawa

Raport emisji w gminie		Emisja przez poszczególne podmioty w sektorze społeczeństwa													SUMA		SUMA	
		Energia elektryczna	Ciepło z sieci	Gaz płynny	Gaz zaazotowany	Olej opałowy	Węgiel kamienny	Węgiel brunatny	Inne paliwa kopalne	Drewno/inna biomasa	Benzyna	Olej napędowy	LPG	Odpady komunalne				
		[tCO ₂]													[tCO ₂ /rok]	%	[tCO ₂ /rok]	%
Sektor Publiczny	Budynki gminne	218,61	171,66	28,41	0,00	329,28	280,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1028,31	0,96%	2966,21	2,77%
	Transport publiczny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,45	209,72	0,00	0,00	211,16	0,20%		
	Oświetlenie publiczne	656,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	656,33	0,61%		
	Gospodarka odpadami	12,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,99	0,01%		
	G. wodno-ściekowa	942,15	0,00	0,00	0,00	0,00	115,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1057,41	0,99%		
	Suma	1 830,08	171,66	28,41	0,00	329,28	395,62	0,00	0,00	0,00	1,45	209,72	0,00	0,00	2 966,21			
Sektor Społeczeństwa	Budynki mieszkalne	4 774,27	1839,97	71,36	0,00	753,11	16060,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23499,66	21,92%	104 248,77	97,23%
	Przemysł	19 090,20	2613,74	0,00	0,00	0,00	11754,92	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33458,86	31,21%		
	Usługi	1 094,89	16,02	48,69	0,00	9,92	858,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2028,21	1,89%		
	Produkcja energii	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77,04	0,07%		
	Transport prywatny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6558,90	23 861,71	14764,39	0,00	45185,00	42,14%		
	Suma	24 959,36	4469,72	120,06	0,00	763,04	28751,60	0,00	0,00	0,00	6558,90	23 861,71	14764,39	0,00	104 248,77			
SUMA [tCO ₂]		26789,45	4641,38	148,46	0,00	1092,32	29147,21	0,00	0,00	0,00	6560,34	24071,42	14764,39	0,00	107214,98	100,00%	107 214,98	100,00%
Udział %		24,99%	4,33%	0,14%	0,00%	1,02%	27,19%	0,00%	0,00%	0,00%	6,12%	22,45%	13,77%	0,00%	100,00%			
Udział OZE		10312,4					2,19											
Suma + OZE [MWh]		16477,05	4641,38	148,46	0,00	1092,32	29145,03	0,00	0,00	0,00	6560,34	24071,42	14764,39	0,00			96900,39	110,64%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Grupa Samorząd

Przeprowadzona inwentaryzacja ujawniła skalę emisji CO₂ w grupie Samorząd, czyli w budynkach gminnych, z transportu publicznego i gminnego, oświetlenia publicznego, gospodarki odpadami oraz obiektach wod-kan. Łączne zużycie energii w grupie Samorząd w roku 2013 roku wynosiło 6 186,67 MWh, a emisja 2 966,21 tCO₂.

Tabela 30. Zużycie energii i emisja w sektorach grupy Samorząd w 2013 roku

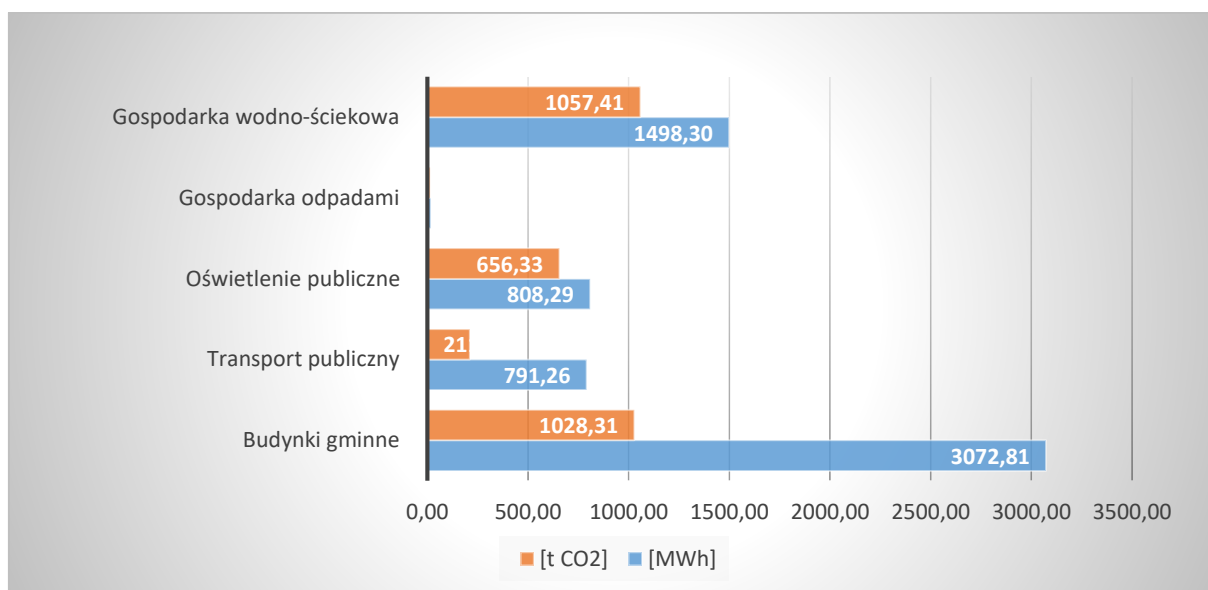
Obiekty gminne	Zużycie energii [MWh]	Udział [%]	Emisja CO ₂ [tCO ₂]	Udział [%]
Budynki gminne	3 072,81	49,67%	1 028,31	34,67%
Transport publiczny	791,26	12,79%	211,16	7,12%
Oświetlenie publiczne	808,29	13,06%	656,33	22,13%
Gospodarka odpadami	16,00	0,26%	12,99	0,44%
Gospodarka wodno-ściekowa	1498,30	24,22%	1057,41	35,65%
Suma	6 186,67	100,00%	2 966,21	100,00%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Największym konsumentem energii są budynki gminne, które zużyły 3 072,81 MWh energii (49,67%). Znacznie mniejsze zużycie energii występuje w sektorze gospodarka odpadami i wynosi 16 MWh (0,26%).

Rosnące zużycie energii wpływa bezpośrednio na wielkość emisji CO₂. Wartość emisji w roku bazowym wyniosła 2 966,21 tCO₂. W analizowanym okresie największy udział w emisji CO₂ w grupie Samorząd ma gospodarka wodno-ściekowa, która emituje 1057,41 tCO₂ (35,65%). Na drugim miejscu znajdują się budynki gminne, które emitują 1 028,31 tCO₂, czyli 34,67% łącznej emisji w grupie Samorząd.

Udział poszczególnych sektorów grupy Samorząd w zużyciu energii oraz emisji przedstawiony został na poniższym wykresie.

Wykres 26. Udział sektorów grupy Samorząd w zużyciu energii oraz emisji CO₂ w roku bazowym

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Głównym nośnikiem stosowanym w tej grupie jest energia elektryczna, której zużycie kształtowało się na poziomie 2 253,80 MWh. Na drugim miejscu występuje olej opałowy, którego zużyto 1 193,05 MWh.

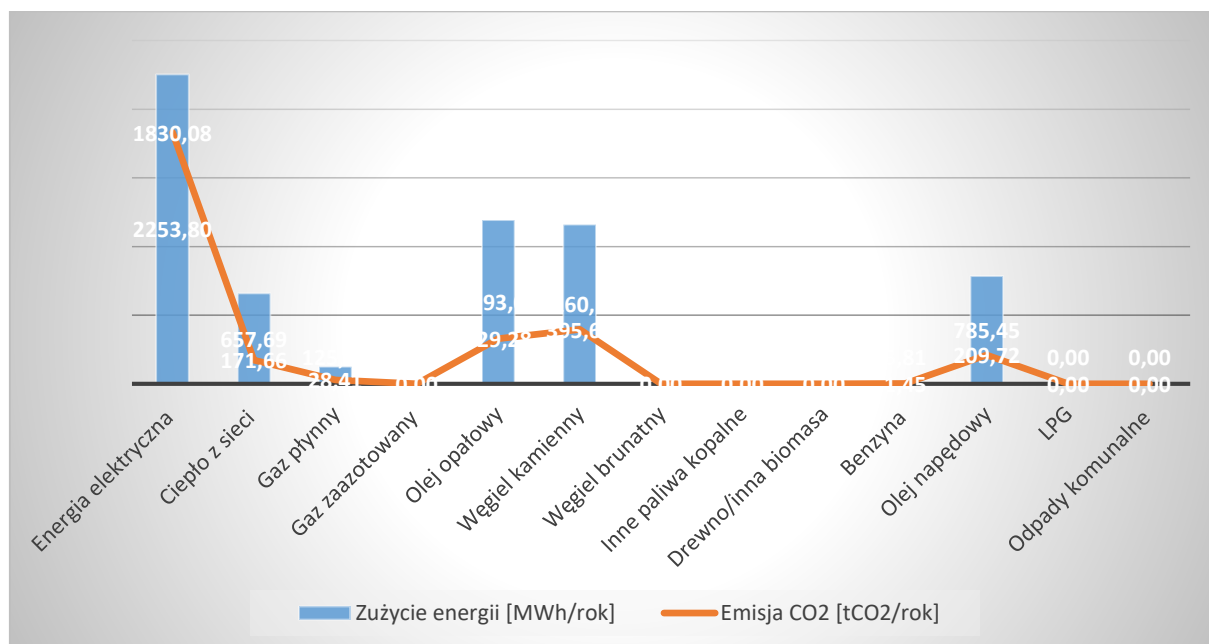
Największa emisja dwutlenku węgla wśród wymienionych nośników energii występuje przy wykorzystaniu energii elektrycznej i wynosi ona 1 830,08 tCO₂. Na drugim miejscu znajduje się emisja wywołana wykorzystywaniem węgla kamiennego, którego spalanie spowodowało emisję 395,62 tCO₂, czyli 13,34% całkowitej emisji w tym sektorze.

Tabela 31. Zużycie energii i emisja według nośników w grupie Samorząd

	Zużycie energii	Udział	Emisja CO ₂	Udział
	[MWh/rok]	[%]	[tCO ₂ /rok]	[%]
Energia elektryczna	2 228,53	36,43%	1 830,08	61,70%
Ciepło z sieci	657,69	10,63%	171,66	5,79%
Gaz płynny	125,14	2,02%	28,41	0,96%
Olej opałowy	1 193,05	19,28%	329,28	11,10%
Węgiel kamienny	1 160,17	18,75%	395,62	13,34%
Drewno i inna biomasa	5,56	0,09%	0,00	0,00%
Benzyna	5,81	0,09%	1,45	0,05%
Olej napędowy	785,45	12,70%	209,72	7,07%
LPG	0,00	0,00%	0,00	0,00%
Suma	6 186,67	100,00%	2 966,21	100,00%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Udział poszczególnych nośników energii w zużyciu oraz emisji CO₂ w grupie Samorząd zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 27. Udział nośników w zużyciu energii oraz emisji CO₂ w sektorze Samorządu w roku bazowym

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Grupa Społeczeństwo

W grupie Społeczeństwo wyszczególniono zużycie energii i związaną z nią emisję CO₂ pochodzącą z pięciu sektorów: budynki mieszkalne, przemysł, usługi, produkcja energii i transport prywatny.

Przeprowadzona inwentaryzacja ujawniła skalę zużycia energii i emisji CO₂ w grupie Społeczeństwo, co zostało zobrazowane w tabeli i na wykresie poniżej. Z przeprowadzonej analizy wynika, że łączne zużycie energii w roku bazowym w tej grupie wynosiło 325 959,54 MWh, natomiast łączna emisja w tej grupie wyniosła 104 248,77 tCO₂.

Tabela 32. Zużycie energii w grupie Społeczeństwo

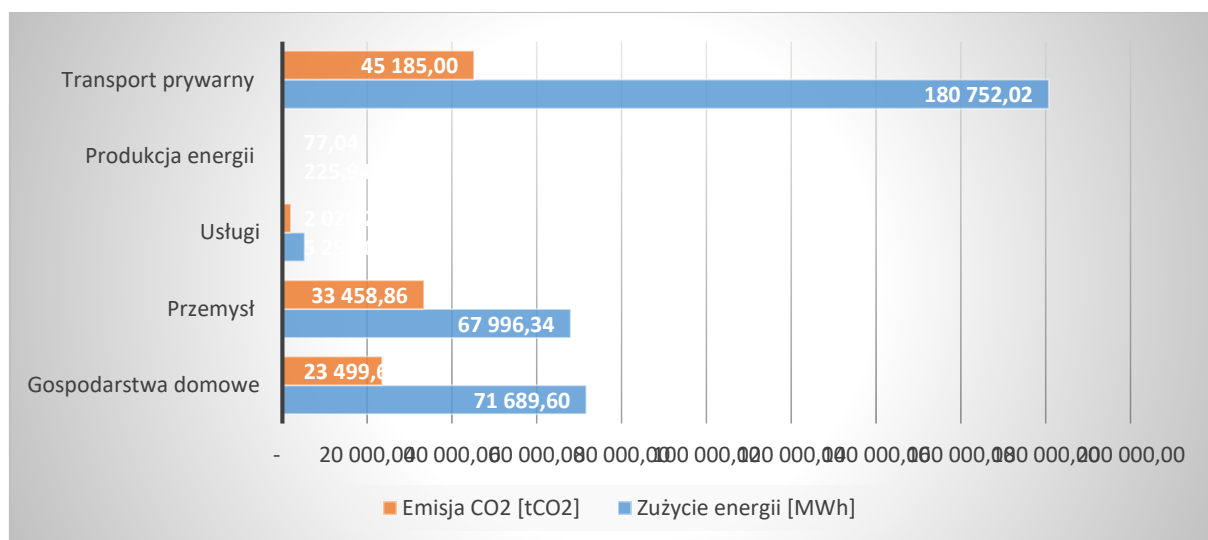
	Zużycie energii	Udział	Emisja CO ₂	Udział
	[MWh/rok]	[%]	[tCO ₂ /rok]	[%]
Gospodarstwa domowe	71 689,60	21,99%	23 499,66	22,54%
Przemysł	67 996,34	20,86%	33 458,86	32,10%
Usługi	5 295,65	1,62%	2 028,21	1,95%
Produkcja energii	225,94	0,07%	77,04	0,07%
Transport prywatny	180 752,02	55,45%	45 185,00	43,34%
Suma	325 959,54	100%	104 248,77	100%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Największym konsumentem energii w sektorze prywatnym w roku bazowym był transport prywatny, którego konsumpcja wyniosła 180 752,02 MWh, czyli 55,45% energii w tej grupie. Na drugim miejscu występują gospodarstwa domowe, gdzie zużycie energii wyniosło 71 689,6 MWh, czyli około 21,99% zużycia energii w tej grupie.

Wartość emisji związanej ze zużyciem energii w grupie Społeczeństwo wynosiła 104 248,77 tCO₂. Największa produkcja dwutlenku węgla miała miejsce w transporcie prywatnym, gdzie emisja wyniosła 45 185 tCO₂ (43,34%). Na drugim miejscu występuje przemysł z emisją 33 458,86 tCO₂ czyli 32,1% emisji w grupie Społeczeństwo.

Udział poszczególnych sektorów grupy Społeczeństwo w zużyciu energii oraz emisji CO₂ przedstawiony został na poniższym wykresie.

Wykres 28. Udział sektorów grupy Społeczeństwa w zużyciu energii oraz emisji CO₂ w roku bazowym

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Tabela i wykres poniżej przedstawiają zużycie poszczególnych nośników energii w grupie Społeczeństwo wraz z wynikających z ich zużycia emisją dwutlenku węgla do atmosfery.

Nośnikiem o największym udziale w strukturze energii jest olej napędowy, który w sektorze prywatnym jest wykorzystywany w około 27,42%. Drugim, co do wielkości zużycia, nośnikiem jest węgiel kamienny, którego zużycie w roku bazowym wyniosło 84 315,53 MWh, co stanowi około 25,87%.

Największa emisja w grupie Społeczeństwo powstała w wyniku wykorzystania węgla kamiennego, która wynosi 28 751,6 tCO₂. Na drugim miejscu występuje zużycie energii

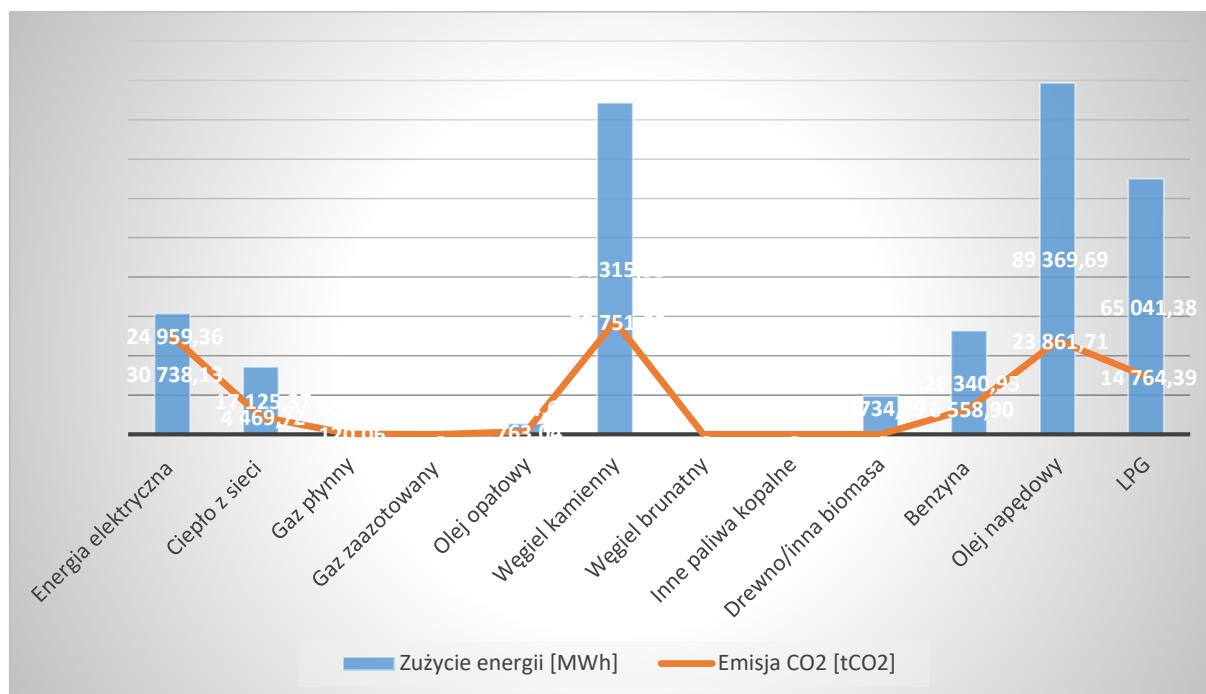
elektrycznej, co przyczyniło się do emisji 24 959,36 tCO₂ (23,94%). Szczegółowe dane dotyczące zużycia i emisji zostały pokazane w tabeli poniżej.

Tabela 33. Zużycie energii i emisja według nośników w grupie Społeczeństwo

	Zużycie energii	Udział	Emisja CO ₂	Udział
	[MWh/rok]	[%]	[tCO ₂ /rok]	[%]
Energia elektryczna	30 738,13	9,43	24 959,36	23,94
Ciepło z sieci	17 125,37	5,25	4 469,72	4,29
Gaz płynny	528,88	0,16	120,06	0,16
Olej opałowy	2 764,63	0,85	763,04	0,73
Węgiel kamienny	84 315,53	25,87	28 751,60	27,58
Węgiel brunatny	0,00	0,00	0,00	0,00
Drewno / inna biomasa	9 734,99	2,99	0,00	0,00
Benzyna	26 340,95	8,08	6 585,90	6,29
Olej napędowy	89 369,69	27,42	23 861,71	22,89
LPG	65 041,38	19,95	14 764,39	14,16
Suma	325 959,54	100%	104 248,77	100%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Udział poszczególnych nośników energii w zużyciu energii oraz emisji CO₂ w grupie Społeczeństwo został przedstawiony na poniższym wykresie.

Wykres 29. Udział poszczególnych nośników w zużyciu energii oraz emisji CO₂ w grupie Społeczeństwo w roku bazowym

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Podsumowanie inwentaryzacji emisji gminy Kłodawa

Zgodnie z inwentaryzacją przeprowadzoną na terenie gminy Kłodawa końcowe zużycie energii w roku bazowym (2013) wyniosło 332 146,22 MWh. Z kolei całkowita emisja CO₂ do atmosfery w roku bazowym (2013) wyniosła 107 214,98 tCO₂.

Tabela 34. Bilans zużycie energii, oraz emisji CO₂ w gminie Kłodawa w 2013 roku

Grupa	Zużycie energii		Emisja CO ₂	
	MWh/rok	%	[tCO ₂ /rok]	%
Samorząd	6 186,67	1,86	2 966,21	2,77
Społeczeństwo	325 959,54	98,14	104 248,77	97,23
RAZEM	332 146,22	100%	107 214,98	100%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Grupa, która zdecydowanie dominuje w bilansie zużyciem energii oraz emisji dwutlenku węgla jest grupa społeczeństwo, która konsumuje blisko 98,14% energii na terenie gminy oraz emituje blisko 97,23% ilość dwutlenku węgla. Bilans zużycia energii oraz emisji CO₂ w podziale na grupy przedstawiony został w tabeli powyżej.

Sektorem o największym zużyciu energii jest transport prywatny (180 752,02 MWh), który stanowi blisko 54,42% zużytej energii na terenie gminy Kłodawa. Na drugim miejscu znajduje się sektor gospodarstw domowych, który w ogólnym bilansie stanowi 21,58% zużytej energii. Najmniej energii jest wykorzystywane przez gospodarkę odpadami, która konsumuje niewielką ilość energii na terenie gminy Kłodawa.

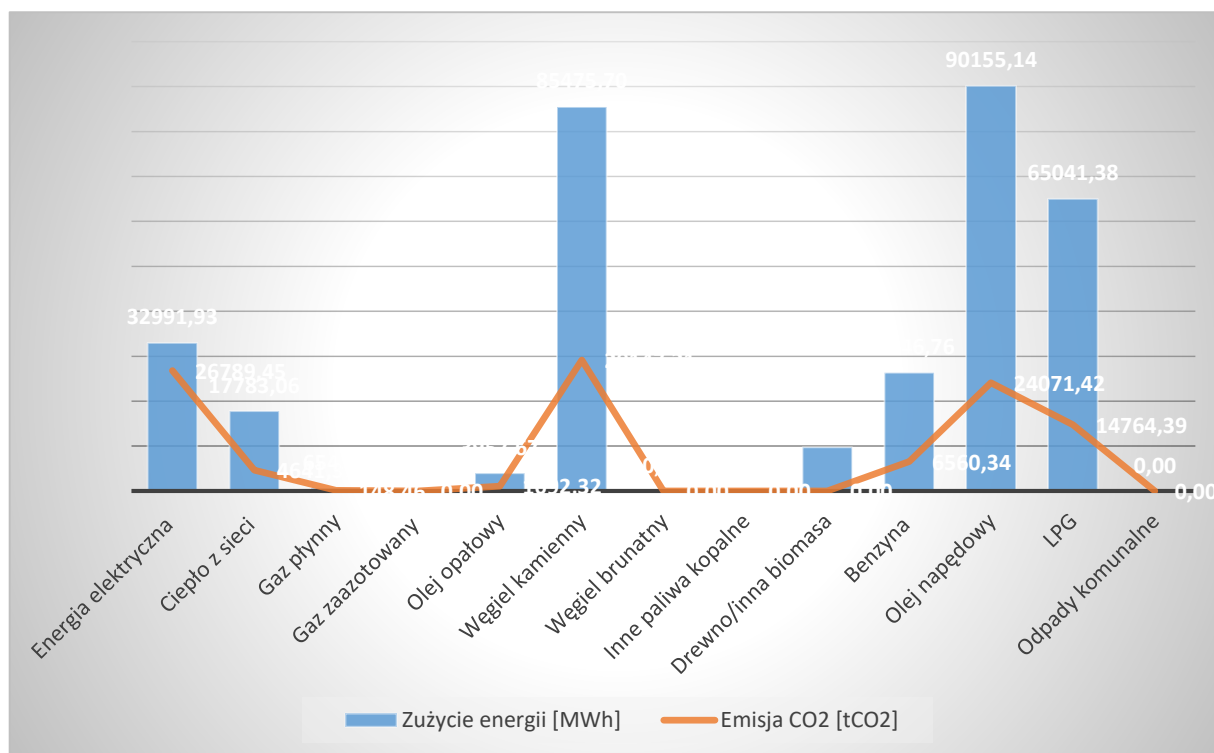
Nośnikiem energii dominującym w strukturze zużycia paliwa jest olej napędowy, którego zużycie w roku bazowym wynosiło 90 155,14MWh, czyli 27,14%. Drugim nośnikiem co do wielkości zużycia jest węgiel kamienny, którego zużycie wynosiło 85 475,7 MWh, co stanowi 25,73 % zużycia na terenie gminy.

Największą emisję zanotowano przy wykorzystaniu węgla kamiennego, a mianowicie 29 147,21 tCO₂, co stanowi blisko 27% całkowitej emisji na terenie gminy. Na drugim miejscu znajduje się energia elektryczna, z której emisja wynosiła 26 789,45 tCO₂, czyli około 25%. Szczegółowe dane dotyczące zużycia i emisji poszczególnych nośników zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 35. Zużycie poszczególnych nośników i ich emisja na terenie gminy Kłodawa

	Zużycie energii	Udział	Emisja CO ₂	Udział
	[MWh/rok]	%	[tCO ₂ /rok]	%
Energia elektryczna	32 991,93	9,93	26 789,45	24,99
Ciepło z sieci	17 783,06	5,35	4 641,38	4,33
Gaz płynny	654,02	0,20	148,46	0,14
Olej opałowy	3 957,67	1,19	1 092,32	1,02
Węgiel kamienny	85 475,70	25,73	29 147,21	27,19
Drewno/inna biomasa	9 740,54	2,93	0,00	0,00
Benzyna	26 346,76	7,93	6 560,34	6,12
Olej napędowy	90 155,14	27,14	24 071,42	22,45
LPG	65 041,38	19,58	12 764,39	13,77
Suma	332 146,22	100,00%	107 214,98	100,00%

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

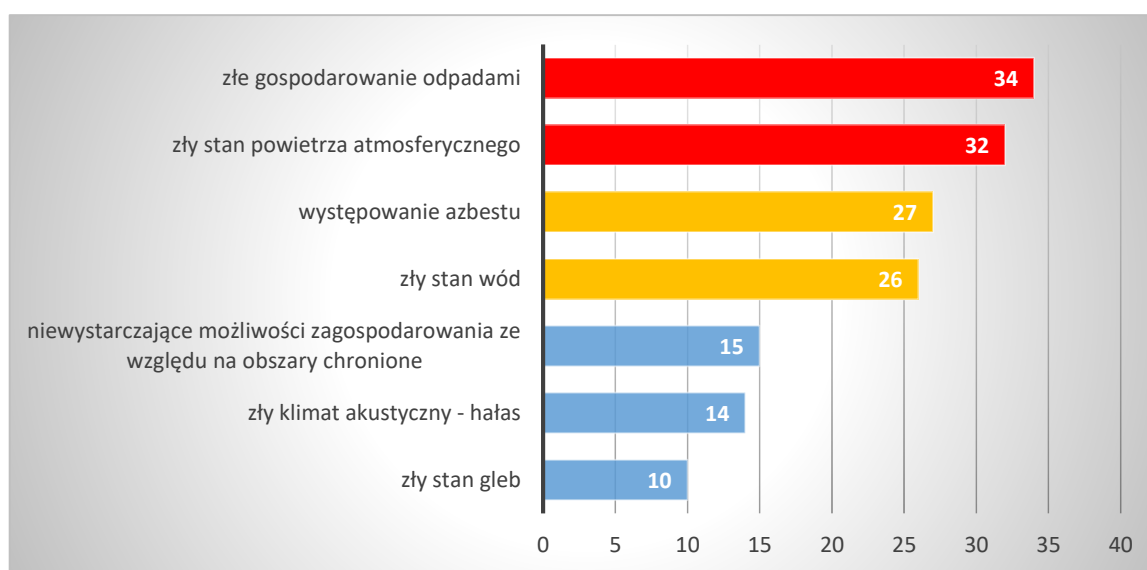
Wykres 30. Bilans zużycia energii oraz emisji CO₂ dla poszczególnych nośników energii

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kłodawa

Po wnikliwej inwentaryzacji emisji dwutlenku węgla na terenie gminy Kłodawa w roku 2013, można stwierdzić, że każdy mieszkaniec gminy zużył około 25,01 MWh rocznie, a tym samym wyprodukował około 8,07 tCO₂/rok.

6.6. BADANIE ANKIETOWE

Wyniki badania wykazały, że na Placu Wolności, w Parku Górnika oraz na Osiedlu Górniczym występują następujące problemy w sferze środowiskowej: złe gospodarowanie odpadami, zły stan powietrza atmosferycznego, występowanie azbestu i zły stan wód. Żle oceniane były też: niewystarczające możliwości zagospodarowania ze względu na obszary chronione, zły klimat akustyczny – hałas oraz zły stan gleb. Problemy środowiskowe przedstawia wykres poniżej.

Wykres 31. Problemy środowiskowe w Kłodawie

Źródło: opracowanie własne

6.7. PODSUMOWANIE

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące problemy:

- zmniejszenie powierzchni gruntów rolnych, przyrost powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych;
- wskaźnik lesistości gminy wynosi 4%, a w powiecie kolskim 11,7%;
- końcowe zużycie energii w roku bazowym wyniosło 332 146,22 MWh;
- całkowita emisja CO₂ do atmosfery w roku bazowym wyniosła 107 214,98 tCO₂;
- grupa społeczeństwo konsumuje blisko 98,14% energii na terenie gminy oraz emituje blisko 97,23% ilość dwutlenku węgla;
- największe zużycie energii występuje w transporcie prywatnym (180 752,02 MWh), który stanowi bliski 54,42% zużytej energii na terenie gminy Kłodawa. Na drugim miejscu znajduje się sektor gospodarstw domowych, który w ogólnym bilansie stanowi 21,58% zużytej energii;
- największą emisję zanotowano przy wykorzystaniu węgla kamiennego (29 147,21 tCO₂, co stanowi blisko 27% całkowitej emisji na terenie gminy);
- w 2013 roku mieszkańiec gminy zużył około 25,01 MWh rocznie, a tym samym wyprodukował około 8,07 tCO₂/rok;
- na terenie gminy Kłodawa odnotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu;
- głównym nośnikiem ciepła jest węgiel, natomiast do najczęściej stosowanych kotłów należą kotły węglowe z podajnikiem oraz kotły węglowe rusztowe. Spalanie niskiej jakości paliw w niskosprawnych urządzeniach grzewczych jest głównym źródłem emisji niskiej, której nasilenie obserwuje się w sezonie grzewczym;
- w roku 2015 monitoringiem została objęta JCWP Rgilewka do Strugi Kiełczewskiej, której stan wód określono jak zły, a w 2013 roku monitoringiem została objęta JCWP Orłówka, również charakteryzująca się złym stanem wód;
- gmina Kłodawa zlokalizowana jest w obszarze jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 43, oznaczonej europejskim kodem PLGW650043, która charakteryzuje się słabym stanem chemicznym (stan na 2015 r.) oraz słabym stanem ilościowym (stan na 2012 r.);

- problemem jednostki jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich i rekreacyjnych. Wśród presji antropogenicznych występujących w obrębie jednostki wymienia się również presję związaną z odwadnianiem kopalń węgla brunatnego i obszary narażone na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego;
- wody podziemne w punktach kontrolnych zostały zaklasyfikowane do klasy III – wody zadawalającej jakości (1 punkt pomiarowo-kontrolny), IV – wody niezadawalającej jakości (2 punkty pomiarowo-kontrolne), V – wody złej jakości (1 punkt pomiarowo-kontrolny);
- do unieszkodliwienia pozostało 4 127,231 Mg wyrobów zawierających azbest;
- Kłodawianie (w badaniu ankietowym) wskazują na następujące problemy środowiskowe: złe gospodarowanie odpadami, zły stan powietrza atmosferycznego, występowanie azbestu i zły stan wód. Źle oceniane były też: niewystarczające możliwości zagospodarowania ze względu na obszary chronione, zły klimat akustyczny – hałas oraz zły stan gleb. Problemy środowiskowe przedstawia wykres poniżej. Mieszkańcy zwracają uwagę na wypalanie śmieci w piecach oraz wyrzucanie śmieci do rowów;

W sferze środowiskowej zdiagnozowano następujące potencjały:

- przyrost powierzchni gruntów leśnych i zadrzewionych;
- gminny system gospodarki odpadami komunalnymi opiera się na zorganizowanej zbiórce odpadów;
- na terenie gminy wdrożono także system zbiórki przeterminowanych lekarstw w aptekach oraz zużytych baterii w szkołach i jednostkach użyteczności publicznej;
- w gminie organizowane są mobilne zbiórki zużytej folii rolniczej, worków po nawozach oraz opakowań po środkach ochrony roślin, zużytego oleju silnikowego;
- 94% zebranych zmieszanych odpadów komunalnych podlega różnym procesom przetwarzania;
- natężenie ruchu na odcinkach drogi krajowej nr 92 oraz wojewódzkiej nr 263 przebiegających przez teren gminy Kłodawa zmniejszyło się (z wyjątkiem odcinka dr. woj. nr 263 relacji Kłodawa – Gr. miasta Kłodawa, gdzie odnotowano wzrost);

- na odcinkach dróg przebiegających przez teren gminy Kłodowa ŚDR wynosi poniżej 8 200 pojazdów na dobę, co oznacza, iż nie powodują one negatywnego oddziaływania akustycznego na znacznych obszarach;
- na terenie gminy hałas przemysłowy nie stanowi zagrożenia;
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2015 roku wyniósł 72,43%;
- Stowarzyszenie „Solna Dolina” przeprowadziło w 2015 roku badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Kłodawa. Jak wynika z badania większość ankietowanych pozytywnie ocenia środowisko naturalne gminy oraz dobry i bardzo dobry odbiór odpadów komunalnych.

7. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Kłodawa na tle powiatu kolskiego.....	5
Rysunek 2. Plan gminy Kłodawa.....	6
Rysunek 3. Rozkład ludności w wieku poprodukcyjnym według ulic zamieszkania	15
Rysunek 4. Zgony w mieście Kłodawa według ulic.....	19
Rysunek 5. Rozkład największej liczby osób bezrobotnych w Kłodawie według ulic	23
Rysunek 6. Rozmieszczenie problemów społecznych na terenie miasta Kłodawa.....	27
Rysunek 7. Plan Miasta Kłodawa.....	37
Rysunek 8. Projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego na 2016 rok w Kłodawie	37
Rysunek 9. Projekty realizowane w ramach budżetu obywatelskiego na 2017 rok w Kłodawie	41
Rysunek 10. Ulice w Kłodawie z największą liczbą zawieszonych podmiotów gospodarczych.....	57
Rysunek 11. Mapa sieci drogowej na terenie gminy Kłodawa.....	71
Rysunek 12. Stan infrastruktury pieszej na terenie gminy Kłodawa (wizja lokalna grudzień 2016).....	72
Rysunek 13. Przystanek na ulicy Poznańskiej w mieście Kłodawa	73
Rysunek 14. Historyczny układ urbanistyczny wpisany do rejestru zabytków	80
Rysunek 15. Były ratusz i budynek po Komisariacie Policji, Plac Wolności w Kłodawie	85
Rysunek 16. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa.....	87
Rysunek 17. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa.....	88
Rysunek 18. Stan budownictwa na Starówce w gminie Kłodawa.....	88
Rysunek 19. Strefy energetyczne wiatru w Polsce.....	93
Rysunek 20. Techniczny potencjał energii wiatru dla Wielkopolski i poszczególnych powiatów	93
Rysunek 21. Rejonizacja zasobów energii słonecznej w Polsce	95
Rysunek 22. Roczne sumy promieniowania słonecznego dla Wielkopolski	95
Rysunek 23. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Urząd Miasta i Gminy w Kłodawie, ul. Dąbska 17	96
Rysunek 24. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Gminny Ośrodek Kultury w Kłodawie, ul. Kościelna 5.....	96

Rysunek 25. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Gimnazjum nr 1 w Kłodawie, ul. Kościelna 15.....	97
Rysunek 26. Możliwe miejsce montażu instalacji fotowoltaicznej; Szkoła Podstawowa nr 2 w Kłodawie, ul. 3 Maja 5	97
Rysunek 27. Mapa gęstości ziemskiego strumienia ciepłego dla obszaru polski	98
Rysunek 28. Obszary chronione na terenie gminy Kłodawa	104
Rysunek 29. Złoża kopalin na terenie gminy Kłodawa	108
Rysunek 30. Wyroby azbestowe wg stopnia pilności usunięcia	110
Rysunek 31. Działki z wyrobami zawierającymi azbest wg stopnia pilności usunięcia.....	111

8. SPIS TABEL

Tabela 1. Powierzchnia sołectw	6
Tabela 2. Liczba ludności według sołectw w 2016 r.....	11
Tabela 3. Liczba ludności w mieście Kłodawa według ulic.....	12
Tabela 4. Urodzenia, zgony i wymeldowania w gminie Kłodawa według sołectw	15
Tabela 5. Urodzenia, zgony i wymeldowania w mieście Kłodawa według ulic.....	16
Tabela 6. Bezrobocie w gminie Kłodawa.....	20
Tabela 7. Bezrobotni w poszczególnych sołectwach	21
Tabela 8. Bezrobotni w Kłodawie.....	21
Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej według sołectw (stan na 31 grudnia 2016 r.)	25
Tabela 10. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gm. Kłodawa.....	32
Tabela 11. Wychowanie przedszkolne w gminie Kłodawa	32
Tabela 12. Podmioty według prowadzonej działalności gospodarczej.....	51
Tabela 13. Liczba podmiotów gospodarczych według sołectw w gminie Kłodawa.....	54
Tabela 14. Liczba podmiotów gospodarczych według ulic w Kłodawie.....	54
Tabela 15. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie gminy	64
Tabela 16. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Kłodawa	65
Tabela 17. Wyposażenie w sieć kanalizacyjną i wodociągową na terenie gminy Kłodawa	66
Tabela 18. Odległość w kilometrach i średni czas dojazdu do większych miejscowości	71
Tabela 19. Natężenie ruchu na drodze krajowej i wojewódzkiej w 2010 i 2015 rok.....	72
Tabela 20. Struktura wieku budynków w gminie Kłodawa	87
Tabela 21. Liczba budynków w Administracji Zarządu Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie.....	90
Tabela 22. Budynki użyteczności publicznej na terenie gminy Kłodawa	91
Tabela 23. Średnie miesięczne prędkość wiatru dla stacji meteorologicznej w Kole.....	92
Tabela 24. Specyfikacja istniejących turbin wiatrowych na terenie gminy Kłodawa	94
Tabela 25. Średnie miesięczne natężenie słoneczne ze stacji meteo w Kole	94
Tabela 26. Skład powierzchni gminy Kłodawa	102
Tabela 27. Ilość odpadów komunalnych zebranych na terenie gminy Kłodawa w 2015 r. ...	109
Tabela 28. Raport zużycia energii na terenie gminy Kłodawa	112

Tabela 29. Raport emisji CO ₂ na terenie gminy Kłodawa	113
Tabela 30. Zużycie energii i emisja w sektorach grupy Samorząd w 2013 roku	114
Tabela 31. Zużycie energii i emisja według nośników w grupie Samorząd.....	115
Tabela 32. Zużycie energii w grupie Społeczeństwo	116
Tabela 33. Zużycie energii i emisja według nośników w grupie Społeczeństwo	118
Tabela 34. Bilans zużycie energii, oraz emisji CO ₂ w gminie Kłodawa w 2013 roku	119
Tabela 35. Zużycie poszczególnych nośników i ich emisja na terenie gminy Kłodawa.....	120

9. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Kłodawa na przestrzeni lat 2010-2016	9
Wykres 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w latach 2010-2015	10
Wykres 3. Przyrost naturalny, migracje wewnętrzne i migracje zagraniczne w gminie Kłodawa w latach 2010-2015	11
Wykres 4. Rozkład ludności w danej kategorii wieku w mieście Kłodawa.....	12
Wykres 5. Liczba bezrobotnych w gminie Kłodawa w latach 2010-2015	19
Wykres 6. Udział liczby zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Kłodawa w latach 2010-2015 w %.....	20
Wykres 7. Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego w gminie Kłodawa	24
Wykres 8. Powody korzystania z pomocy społecznej w gminie Kłodawa w 2015 roku	24
Wykres 9. Powody korzystania z pomocy społecznej w mieście i w pozostałych sołectwach gminy Kłodawa	26
Wykres 10. Liczba rodzin otrzymujących wsparcie z OPS z powodu problemów alkoholowych	27
Wykres 11. Postępowania i przestępstwa w gminie Kłodawa w latach 2012-2015	29
Wykres 12. Przestępstwa w gminie Kłodawa w 2015 roku.....	30
Wykres 13. Udział absolwentów poszczególnych szkół w gminie Kłodawa	33
Wykres 14. Liczba czytelników księgozbioru bibliotek w gminie Kłodawa	43
Wykres 15. Liczba imprez kulturalnych organizowanych przez GOK w Kłodawie	44
Wykres 16. Miejsca, które powinno się zrewitalizować według mieszkańców gminy Kłodawa	45
Wykres 17. Problemy społeczne w Kłodawie.....	46
Wykres 18. Podmioty gospodarcze w gminie Kłodawa	53
Wykres 19. Turystyczne obiekty noclegowe w gminie Kłodawa	58
Wykres 20. Problemy gospodarcze w Kłodawie	59
Wykres 21. Problemy przestrzenno-funkcjonalne w Kłodawie	82
Wykres 22. Mieszkania socjalne w gminie Kłodawa	89
Wykres 23. Zasoby mieszkaniowe gminy Kłodawa	89

Wykres 24. Problemy techniczne w Kłodawie	99
Wykres 25. Gospodarstwa rolne według powierzchni w gminie Kłodawa	103
Wykres 26. Udział sektorów grupy Samorząd w zużyciu energii oraz emisji CO ₂ w roku bazowym	115
Wykres 27. Udział nośników w zużyciu energii oraz emisji CO ₂ w sektorze Samorządu w roku bazowym	116
Wykres 28. Udział sektorów grupy Społeczeństwa w zużyciu energii oraz emisji CO ₂ w roku bazowym	117
Wykres 29. Udział poszczególnych nośników w zużyciu energii oraz emisji CO ₂ w grupie Społeczeństwo w roku bazowym	118
Wykres 30. Bilans zużycia energii oraz emisji CO ₂ dla poszczególnych nośników energii	120
Wykres 31. Problemy środowiskowe w Kłodawie	121